

67. évf., 2013. XII. 19., ára 100 dinár

39–40

Jó Pajtás

*Vajdaságot járja
a Vándor Bábszínház*

Németh István Éjféli mise

Megérkeznek az unokák, a nagymama kezébe nyomnak egy ruháscsomagot: egy kicsit még nedves, mondják, akaszd a szárítóra, mert ezt vesszük fel a Télapó-várásra. Tihozzátok, kérdem tőlük, még mindig a Télapó jár? Igen! – válaszolják.

Vagyis az, aki a szüleikhez, amikor még kicsik voltak.

A kérdésem indulatos, nyers, sőt számon kérő. Mintha nem épp én lettem volna az a személy, aki az unokáim szüleitől eltagadta, elhazudta volna a karácsonyi Jézuskát, sőt magát a karácsonyt, és egy felemás, megalkuvó képződményt kínált fel nekik helyette: Télapót, aki karácsonyfát hoz szilveszterre.

Ma a szentestére készülődünk lázasan, de előre tudom, hogy ez nem az a szenteste lesz. Nem is lehet az. Sem külsőségeiben, de különösen bensőségességében nem lehet az. Magát a fogalmat magyarázni kéne. Pedig én még ezt a fogalmat is – a szenteste fogalmát – úgy kaptam, mint a vizét, a kenyérét: nem kellett egyiket se megmagyarázni: eleve tudom, mi a víz, és mi a kenyér, így tudtam, magyarázat nélkül azt is, mi a szenteste.

A szentestén ajándékozás lesz, az unokák számára annak az estének ez az egyetlen misztériuma. Ajándékot kapnak, mint születés- vagy névnapjuk alkalmából, egy kisautót, egy babát, azzal a különbséggel, hogy most az ajándékot nem a nagymama, hanem a Télapó hozza.

Vagy a Jézuska.

Az ő nevét ugyan már hallották, látták is talán a jászolban, sőt keresztre feszítve is, de a lényegéről semmit se tudnak. Mert elhazudtuk tőlük a Minden Dolgok lényegét, a Szeretetet.

Az Alapot hazudtuk el tőlük, a Hitet.

Jaj, mondják, most már nagyon izgulunk. És csakugyan izgulunk. Úgy izgulunk, olyeleven izgalommal várjuk az ajándékozás pillanatát, ahogyan ezt csak ők tudják várni. A csodavárás édes izgalmaival.

Nem lesznek egészen becsapva, mert megkapják a szokványos ajándékokat, és utána talán az éjféli misére is elmegyünk. Nekik ez nem lesz több unalmas színházi előadásnál, nekünk viszont abban a magasztos templomi csillogásban marad a fájdalmas töprengés: a ma született Gyermekek olcsó elsinkófálásával vajon közelebb jutottunk-e a Jóhoz? Vagy akár csak önmagunkhoz.

Csík Mónika Sítúrán

Állok fenn a dombtetőn
minden tejfehér
szembe tűz a déli nap
kesztyűm adta dér

iramodok
gyorsulok
szalalomozok
fordulok

hókása gyűl
fogam alatt
siklok mint a szél.

Erdő mellett visz az út
kígyóvonalon
bókolnak a téli fák
álmosak nagyon

pöre testük
didereg
kérges karral
intenek

lenne lélcük
száguldhatnak
együtt a havon.

Békés karácsonyt, valamint sikerekben gazdag
új esztendőt kívánunk minden olvasónknak, barátunknak,
a szülőknak, a pedagógusoknak,
a terjesztőknek és a lap valamennyi támogatójának.

A Jó Pajtás következő száma január 16-án jelenik meg.

Tornyoson a könyvtárban, Luca napja alkalmából lucapogácsa sütésére tanították a diákokat. A szórakoztató és élvezetes foglalkozáson a helybeli Tömörkény István Általános Iskola 3. osztályos tanulói vettek részt tanítónőjükkel, **Tallós Mónikával**, és még egy kislány érkezett anyukájával Zenta-gunarásról.

Mindenki kötényt kötött maga elé, körbeállták a könyvtár nagy asztalát, és **Bencsik Katalin** könyvtáros vezetésével megkezdődött a pogácsasütés. Az élesztő felfuttatásától kezdve mindent a gyerekek csináltak. Ők adagolták a lisztet, öntötték a tejet, tették bele a sót, a cukrot, ők keverték össze, majd ők is verték fel. A felverésbe egy kicsit Kati néni is besegített, de a munka oroszlánrészét a fiúk vállalták. Merthogy a fiúk voltak ám többségben, mindössze három lány volt közöttük. Munka közben beszélgetésre is jutott idő, mindenki elmondhatta, mit hallott Lucáról, milyen szokások kötődnek a Luca-naphoz. Legtöbbször a karácsonyi búza elültetését és a pogácsa sütését emlegették, azt viszont nem tudták, hogy a lucapogácsának régen varázserőt tulajdonítottak. Kati néni elmondta a gyerekeknek, hogy azért tartották varázserőjének a lucapogácsát, mert az megjövendőli párunk nevét. Csak annyit kell tenni, hogy lány- vagy fiúneveket írunk kis papírdarabokra, és azokat belesütjük a pogácsákba. Ki melyik nevet találja meg, nagy valószínűséggel az lesz a jövődöbelije. Így a gyerekek kis papírdarabokat vágtak, és mindenki ráírt egy neki tetsző nevet. Azt is elmondták, hogy fémpénzt is szoktak a pogácsába tenni, és aki azt megtalálja, annak egész

Tornyosi Luca-napi pogácsa

éven lesz pénze. Szóba került az is, hogy Luca napja a nőkre vonatkozóan dologtíltó nap, vagyis nem szabad varrni, mert azzal bevarrják a tyúkok fenekét, és azok nem fognak tojni, de mosni, vasalni sem szabad.

Amíg a társaság a szokások felelevenítésével volt elfoglalva, a meleg helyre tett tészta meg is kelt. Kiborították az asztalra, és annyi felé vágták, ahány gyerek volt. Így mindenki kapott egy darab tésztát, amit maga nyújtott el. Amikor elnyújtották, beletették azt a papírt, amire ráírták a fiú vagy a lány nevét, majd meghajtották, megszírozták, megint meghajtották és kiszaggatták. Alig volt türelmük kívánni, hogy végre megsüljön. Ahogy kivették a sütőből, szinte nyomban, még forrón mind egy szálíg elfogyott.

Néhány pogácsasütőt meg is kérdeztünk, hogy érezte magát a foglalkozáson, és be szokott-e otthon is segíteni a sütögetésbe.

Gábor Antal: Nagyon szeretek itt a könyvtárban, mindig valami új dolgot tanulunk meg, és közben jól érezzük magunkat, játszunk. Otthon is szeretek sütögetni, nekem anyukám szokott lucapogácsát sütni, és pénzt is tesz bele.

Szkenderović Elisabetta: Nekem is nagyon tetszik itt a könyvtárban, a tanító néni már többször elhozott bennünket. Otthon is segítsek anyunak a sütésben, ő elmondja, mi után mi következik, én meg csinálom, és ha elakadok, ő segít.

Pintér Kitti: A könyvtárban már csutkababát is készítettünk, tavaly karácsonykor meg mézeskalácsot, így itt már sok mindent megtanultunk. Mi is sütünk otthon lucapogácsát, de mi is pénzt teszünk bele.

Horváth Ágnes

Szkenderović Elisabetta

Gábor Antal

Pintér Kitti

A munkából mindenki kivette a részét

Az élesztőhöz cukrot is kell adni

Ebből lesz a finom lucapogácsa

A fiúk verték fel a tésztát

Angyalok ha kopogtatnak

tekintve, hogy az Október 10. iskola testvériskolája a kecskeméti, néhány éve ők is bekapcsolódtak ebbe a különleges eseménybe. Korábban a szabadkai betlehemes csoport is előadta játékát más országok családjainál, de első ízben volt házigazdája a találkozónak, melyen felelevenítve a hagyományokat, ősi viseletben kitáncolják, éneklük a misztériumot, a nagy áldást, hirdetik az örömhírt.

negyvenegy fiatal, akiket elkísértek tanáraik is, és öt napot töltöttek el városunkban. Délutánonként öt csoport indult útnak, hogy az Október 10. iskola környékén élő családoknál előadja betlehemes játékát, a házigazdák pedig megvendégelték a betlehemezőket. A betlehemes játék mindenképpen a találkozó központi eseménye volt, azonban a vendégek itt-tartózkodása a barátkozásról is szólt, mely sok esetben már a korábbi években kialakult kapcsolatok elmélyítését jelentette, de ez a néhány nap alatt kirándulások, városnézés is tartozott a programhoz, és egy kis jótékonykodás is belefért, hiszen a Cipősdoboz akció keretében a betlehemező csoportok ellátogattak a Žarko Zrenjanin Általános és Középiskolába és a hajdújárás Lurkóházba is, ahol az ajándékok átadása mellett előadták játékukat is. A találkozót egy ünnepi vacsora zárta a Népkörben, ahol a csoportok még egyszer előadták betlehemes játékukat.

Mi a kecskeméti csapathoz csatlakoztunk egy röpké időre, s elkísértük őket szabadkai betlehemezésük első helyszínére. Betlehemes játékuk egyidejűleg volt humorral teli, megható és ünnepi, s akik részesei lehettek az élménynek, bizonyára nem felejtik el ezeket a pillanatokat. Elvégre nem mindennap kopogtatnak az ajtón örömhírt hozó angyalok és pásztorok.

Sztojánovity Livia

A szabadkai találkozóra, melyet minden évben más országban rendeznek meg, Csíkszeredáról, Kassáról, Beregszászról és Kecskemétről érkeztek a betlehemező csoportok, összesen

mmár hatodik alkalommal került megrendezésre a Kárpát-medencei betlehemes találkozó, melynek az idei évben a szabadkai Október 10. iskola volt a házigazdája. A betlehemes találkozó nem mindennapi esemény, hiszen amellett, hogy öt ország, azaz Magyarország, Szlovákia, Románia, Ukrajna és Szerbia magyar ajkú általános iskolás fiataljai vesznek benne részt, betlehemes játékkal egy olyan ősi hagyományt elevenítenek meg, mely nem is olyan rég még kihálófélben volt. Igaz, az utóbbi években feltámasztották ezt a népszokást, és talán közületek is sokan voltak résztvevői betlehemes játéknak, azonban a találkozó legnagyobb különlegessége, hogy a betlehemesek nem az iskola tornatermében lépnek fel, hanem „házhoz mennek”, bekopogtatnak a családokhoz, és otthonukban hirdetik az örömhírt, pontosan úgy, ahogy a régi időkben volt.

A találkozó ötlete a kecskeméti Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskolából ered, s

Kemény dió a pályaválasztás

Fodor Máté, Somogyi Anett, Böröc Tamás és Ábel István tanár úr épp interjút ad a Magyar Szó munkatársának, Kozma Ritának arról a sikeréről, amelyet a magyarkanizsai községi műveltségi vetélkedőn ért el a három nyolcadikos

A kispiai iskola jelenlegi nyolcadik osztálya egy igazi szupercsapat. A horgosi Október 10. iskola kihelyezett tagozataként működő kispiai oktatási intézményben mindössze 17-en vannak a végzős osztály diákjai, de ez egy igen különleges generáció: nemcsak az osztálynaplóba kerül sok-sok ötös, hanem a különböző tanulmányi versenyeken, műveltségi vetélkedőkön, szavalóversenyeken is kiválóan szerepelnek, sőt még egyikük-másikuk a sport terén is jeleskedik. Nem csoda, hogy sok a kitűnő tanuló közöttük, és 6-an a Vuk-díj jelöltjei. Osztályfőnökük és matematika szakos tanáruk, **Ábel István** joggal büszke rájuk.

– Nagyon erős generáció ez. Többségük – úgy érzem – négyéves középiskolába iratkozik, és majd egyetemen szeretne továbbtanulni – fogalmazott Ábel István tanár úr. Az osztályból néhányan a szabadkai, illetve zentai gimnáziumok valamelyikében szeretnék folytatni tanulmányaikat.

– Azért jobb a gimnázium mellett dönteni, mert így még négy évig érlelődik, hogy hova tovább. Aki úgy érzi, van benne annyi erő, hogy továbbtanuljon – és bennük biztos van –, annak a gimnáziumot javaslom. Nyolcadikos lévén nem biztos, hogy a tanuló most elég világosan látja a jövőjét, de a gimnázium után már sokkal megfontoltabban tud pályát választani – jegyezte meg az osztályfőnök. Beszélgetésünk alkalmával épp a Magyar Szó számára is készült egy kis interjú a nyolcadik osztály három diák-

jával – **Böröc Tamással, Fodor Mátéval és Somogyi Anettel** –, akik erős mezőnyben a községi műveltségi vetélkedőn a legjobbnak bizonyultak.

Böröc Tamás színötös tanuló, a matematika és a sport, a foci egyaránt érdekli: – A továbbtanulás kapcsán gondolkodtam, hogy sport vagy matematika, végül ez utóbbi mellett döntöttem, nagyobbak az érvényesülési lehetőségek. A zentai Bolyai gimnáziumba szeretnék bejutni – osztotta meg velünk döntését Tamás. Miért ne sikerülne neki, és az sem mellékes, hogy a Bolyaiban végzett diákokat bármely egyetemen szívesen látják.

Somogyi Anett nagyon szépen szerepelt már a magyar nyelvből szervezett versenyeken, ám úgy érzi, az orvosi pálya jobban vonzza: – Jó lenne a szabadkai Svetozar Marković Gimnáziumba iratkozni. Ott egy kiváló alpműveltséget kapnék, amellyel aztán könnyebb bejutni az egyetemre is. Gondolkodtam a nyelveken is, de nem vonz, hogy fordító legyek, orvosként vagy kutatóként jobban el tudnám képzelni a jövőmet.

Fodor Mátéról még beszélgetésünk előtt a többiek megjegyezték, hogy színészi tehetséggel is meg van áldva, mégis a szabadkai Politechnikai középiskola az, ahova minden valószínűség szerint iratkozik: – A magasépítéssel érdekel, nagyon szeretem az építészeti rajzokat készíteni. Esetleg bekapcsolódjak valamilyen diákszínjátszó csoportba? Nem tudom, majd kiderül – hallottuk Mátétól.

Ladányi Martin is kitűnő tanuló: – Még nem tudom, hova tovább. Az biztos, hogy négyéves szak jöhet számításba, és Szabadka. Minden valószínűség szerint a gépészeti. Sokat beszélgetünk a családban és az iskolában is a pályaválasztásról, év végig kiderül.

Szekeres Mária is Szabadkán szeretne továbbtanulni, mégpedig informatikára iratkozna a legszívesebben. Jó lenne továbbtanulni, szintén Szabadkán, a Közgazdasági Kar Informatika Szakán, tudtuk meg tőle.

Barát Laura a szabadkai Kosztolányi tehetséggondozó gimnáziumban tudná önmagát legjobban középiskolásként elképzelni, mégpedig az angol nyelvi osztályban. – Szeretnék minél jobban megtanulni angolul, mert akkor a világ kinyílik az ember előtt – fogalmazta meg elképzeléseit. Szeretne elmenni valahová, és az egyetemi diploma megszerzése után visszajönni.

Domonkos Bianka: – Lehet, hogy építészeti szakra iratkoznék, vagy a zentai Bolyai képzőművészeti szakára, ám a sport is érdekel, szívesen lennék tornatanár, sőt még a színművészet is el tudnám képzelni. Von az irdalom, a versek – osztotta meg velünk pályaválasztási dilemmáit a nagylány, akiről azt is elárulták a többiek, hogy szépen énekel a népdalokat is.

Érdekes lenne egy év múlva ezekkel a fiatalokkal találkozni, és kifagatni őket, végül hova, mely középiskolába iratkoztak be.

Mihályi Katalin

A másságról, egymás elfogadásáról

Különleges osztályfőnöki óra a topolyai Nikola Tesla iskolában

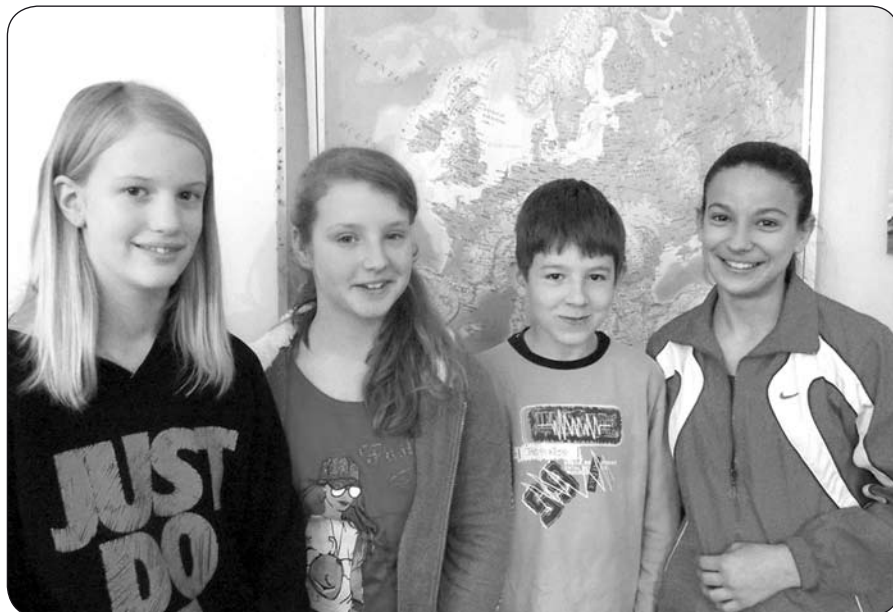
Próbáltatok-e már bekötött szemmel gyöngyöt fűzni, ültetek-e kerekesszékben, van-e fogyatékkal élő ismerőstök, rokonotok, barátotok? Tudtátok-e, hogy a különböző fogyatékosággal élők is lehetnek híres és sikeres emberek?

A december 3-a, a fogyatékkal élők világnapja alkalmából megtartott nyílt osztályfőnöki órán a topolyai Nikola Tesla iskola hatodikosai megismerkedtek a Topolyán éppen tíz éve alakult Bethesda szeretetszolgálat napközijébe járó, halmozottan sérült gyerekekkel és fiatalokkal, és nagy élmény volt mindkét csoport számára a találkozás. **Vlade Grbić** iskolaigazgató köszöntötte a vendégeket, majd a hatodikosok rövid műsora után a Bethesda lakói mutakoztak be dallal, verssel.

Az *Egy csepp szeretet* elnevezésű közös osztályfőnöki óra **Balázs Horváth Kinga** a 6. d, és **Bencsik Elvira** a 6. c osztályfőnöke szervezésében jött létre.

A Bethesda napközi működéséről **Cipő Rózsa** beszélt, **Huber Varmuzsa Anikó** pedig sok új információt adott a fogyatékosággal élő emberekről. Megtudtuk, a világ összlakosságának 10 százaléka, vagyis körülbelül 600 millió ember él valamilyen fogyatékkal. Az emberiség 25 százalékának van sérült hozzátartozója. A fogyatékosággal élők 80 százaléka a fejlődésben lévő országok valamelyikében él. Egyharmaduk gyermek, akiknek 98 százaléka nem jár iskolába. A sérültekkel és más kisebbségi csoportokkal szemben tanúsított előítéleteink nem velünk született tulajdonság, hanem tanult magatartás, amely legtöbbször a tudatlanságból fakad. Az előítéletek megváltoztatása összetett és hosszú folyamat, ami többnyire tapasztalat- és információszerzésen alapul. A fogyatékosággal élő embereket ugyanolyan jogok illetik, mint bárki más. Ezen jogok és gyakorlásuk biztosítása minden társadalom alapvető kötelessége. A sérülés foka szerint: enyhe, középsúlyos, súlyos (halmozottan súlyos) fogyatékoság létezik, fajtája szerint pedig testi, érzékszervi, értelmi, lelki fogyatékoság.

A rövid előadás után a közös játék feloldotta a gátlásokat. A játékos feladatok megoldása során megszűnt a kezdeti távolságtartás, s

Mendrei Anna, Juhász Dóra, Torda Gábor és Füttyü Anita

abban is megegyeztek, hogy az első találkozót újabb követi majd a Bethesda székházában. A jól sikerült többórás barátkozás után elbeszélgettünk az iskola tanulóival.

– Sajnálom a beteg gyerekeket, akárkinek lehet ilyen betegsége, nem szabad kicsúfolni őket. Ők is tudnak kedvesek lenni, az előadásuk is szép volt. Látom, hogy nekik is megvan a saját világuk – foglalta össze érzéseit **Füttyü Anita**.

– Láttam, hogy a fellépésük közben, volt aki sírt is, én is meglepődtem, mert szépen énekeltek, biztosan sokáig tanulták. Olyanok mint mi, szeretnek örülni, játszani. Nekem is van egy hiperaktív unokastvérem – tudtuk meg **Torda Gábortól**.

Juhász Dóra elmondta, hogy nagy izgalommal várták a vendégeket, panót is készítettek a köszöntésükre.

– A tolokocsit is kipróbáltuk, furcsa érzés volt, és utána otthon is elmeséltem, milyen élményben volt részünk, és milyen kellemesen töltöttük együtt az időt.

– Sajnálom őket, de el tudom képzelni, hogy legyen egy ilyen barátom. Furcsa lehetett a tolokocsiban is, a gyöngyfűzőkor csak a tapintásra hagyatkozhattam, sokat tanultunk a találkozóból – mondta **Mendrei Anna**.

– Az iskolában az évi program keretében foglalkozunk a tolerancia fejlesztésével, az elfogadással, ami fontos eleme az erőszak megfékezésének is. Ez egy nyílt osztályfőnöki óra volt, több pedagógus volt jelen, és a közösségből is érkeztek vendégek, akik szintén aktívan részt vettek a programban – összegzett **Varga Arabella** pszichológus. Azt is elmondta, hogy felkészültek az órára, de utána is tartalmas beszélgetések folytak. Megbeszélték, hogy az egyik legnagyobb emberi kincs a többiétől való különbözőség, mely nem hiba és nem diszkriminációs alap, mert emberhez méltó életre való jogunkat világrajövetelünk pillanata biztosítja, és ez a jog – megkülönböztetés nélkül – mindenkit megillet.

Herceg Elizabetta

Bibliojátékok az óbecsei könyvtárban

Mivel tavaly jól sikerültek, az idén ismét sor került az úgynevezett bibliojátékokra, melyet Toll Irén könyvtáros szervezett és vezetett.

Ezúttal is a helyi Samu Mihály, a Petőfi Sándor, Sever Durkić és a Zdravko Gložanski iskola négy-négy tagú csapata vetélkedett.

Az ötödikesek és hatodikosok korcsoportjában a Szélördög nevű csapatban: **Csasznji Zsófia, Kovács Emese, Kokrehel Adorján, Oláh Arnold;** a Pingvin csapatban: **Acsai Sarolta, Bozsóki Nina, Živkov Andričin Klementina, Beretka Karina,** a Dreamban: **Komáromi Balázs Levente, Radics Nikolett, Rajsli Dániel és Tóth Krisztián,** és a Könyvmolyok: **Varnyú Kinga, Fiser Máté, Molnár Roky és Sági Andrea.**

A hetedikesek és nyolcadikosok kategóriájában az Alfa csapatban: **Lengyel Anna, Selymes Virág, Fehér Norbert és Gyurcsik Heléna;** a Vörösingesekben: **Firsing Karolina, Szent Levente. Varga Klaudia, Tokodi Melánia;** a Szuperhősökben: **Tufegdzic Dávid, Szabó Anita, Balázs Rita és Szerda Mária Réka;** a Kisokosokban: **Gortva Emese, Acsai Ákos, Bozsóki Petra és Urbán Levente** versenyeztek.

Először a Szélördög, a Pingvin, a Dream és a Könyvmoly csapatok mérték össze tudásukat, ügyességüket.

Egy kinyomtatott lapot kellett kitölteni, amelyeket aztán a kéttagú bizottság, Fercsik Kiss Piroska és Kulcsár Sarolta pontozott. Radojević Magdolna könyvtáros pedig felírta az eredményeket a táblára.

Az első kérdés a közmondásokkal volt kapcsolatos: Melyik állat neve hiányzik a közmondásból? Ritka, mint a fehér..., Kerületi, mint..., Ha nincs ló, jó a...,ne bízz káposztát! Ezeket ti is mindannyian meg tudátok volna oldani, ugye?

– Mely állatokat vinnél az uszályra és a hajóra vészhelyzet esetén? – hangzott a második kérdés. Négy perc alatt olyan állatneveket kellett gyűjteni, melyekben j, illetve ly van. Például: papagáj, juh, lajhár, juhász kutya, illetve: gölya, gödölye, sirály...

Majd a harmadik forduló következett: Kérdésben a felelet. – Melyik ló van aranyból? Me-

A versenyzők figyelemmel hallgatják Toll Irén könyvtáros kérdéseit

lyik fa nem rügyezik? Melyik ék szórazokoztatja a gyerekeket? Melyik hó lakható? Melyik vár van a víz alatt? Melyik ló vágja a fűvet?

Ez is ment volna, ugye?

Következett az ügyességi verseny. Jó móka volt! Fölfújt lufit kellett kanállal vinni, s megkezdni a kiállított székeket. Hogy miként kellett volna vinni, arra csak a verseny végén jöttek rá a gyerekek: a kanalat fordítva kellett volna tartani. No egyeseknek így is sikerült. Azonban, ha valaki elejtette, annyi pontot veszített a meglévő pontszámokból, ahányszor leejtette a lufit... Ezzel az ötödik, hatodik osztályosok versenye véget is ért.

A hetedikesek és nyolcadikosok csoportjában a keresztrejtvénytfejtők érvényesültek. Az első feladatban irodalmi alkotások szerepeltek. A rejtvény vízszintes sorának első kérdése: a legnagyobb folyónk, Petőfi is megénekelte... Ha jól fejtették meg a vízszintes sorokat,

a függőlegesben Fekete István regényének a címe, a Túskevár volt olvasható.

Ezután került sor a valamikor is kedvenc játékokra, az ország, város, folyó, növény, állat nevére, de most főleg irodalommal kapcsolatos szavakat kellett írni. Ismeritek a játék menetét. A könyvtáros elkezdte sorolni az ábécé betűit, majd a versenyvezető leállította, s amelyik betűnél tartott, olyan betűvel kellett irodalmi műfajt, ország-, városnevet, író, költő nevét leírni, ugyanakkor a helyesírásra is ügyelni kellett!

A harmadik feladat, a félbevágott közmondások összeillesztése is érdekes volt. Például szinte mindenki össze tudta illeszteni azt, hogy: Nyugtával dicséred a napot!

Félig benne van a kérdésben a felelet, hangzott az utolsó feladat, és olyan megfelelő szavakat kellett találni, melyekben benne van a tor szó. Pl.: állatterelő – pásztor, festő – piktor, mezőgazdasági eszköz – traktor...

Az eredmény pedig: az első helyen a Dream és a Kisokosok csapat végzett, Horvát Regina és Zapletán Erika magyartanárnők tanítványai.

A versenyen minden résztvevő díszoklevelet és tagsági könyvecskét kapott a következő évre. A díjazottak emellett még a Prizma könyvkereskedés ajándékát: egy nyakba akasztható kulcstartót, radírt, ceruzát, lufit, hegyezőt és noteszt is kaptak.

Gratulálunk!

Koncz Erzsébet

Munkában a csoportvezető

A győztes Dream csapat

A Kisokosok is győztek

Kis karácsony, nagy karácsony

Karácsony közeledtével mind többet esik szó a karácsonyfáról, az alatta elhelyezett ajándékokról, amit azoknak ajándékozunk, akiket szeretünk, a finomabbnál finomabb kalácsokról, a szeretetről, a békességről.

Az óbecsei Samu Mihály iskolában karácsonyi hangulat fogad. Az előcsarnokban már ott díszleg a földíszített karácsonyfa. Mellette büszkén áll a hóember, bizonygatva, hogy igen is lesz hó a karácsonyi ünnepekre meg hát a szünidőre.

Mi másról esnhetne szó, mint a közelgő ünnepről, hogy mit jelent a gyerekeknek a karácsony, milyen szép emlékek jutnak eszükbe, mi mindennel lepik meg szeretteiket, meg persze, hogyan készülnek e nagy ünnepre.

Beszélgetőtársaim Józsa Zsuzsanna magyartanáró tanítványai: a hetedikes **Mák Emese, Kothai Enikő, Rama Krisztina**, a hatodikos **Godó Endre, Csernyák Zsolt** és **Andruskó Tivadar**.

Endre, Zsolt és Tivadar Pecosorról utazik mindennap, ugyanis ott nincs felső tagozat, ezért járnak ide, Óbecsére. Elmesélik, ők hogyan ünnepelnek.

– Minden évben nagy karácsonyfánk szokott lenni – meséli Endre –, s a középiskolás tesómmal díszítjük föl. Rakunk rá szaloncukrot, gömböket... Ilyenkor sokféle kalácsot sütünk. Mivel a karácsony a szeretet ünnepe, meg szoktuk ajándékozni a szeretteinket. Eddig nemigen volt kívánságom, de most nagyon szeretnék egy érintőképernyős mobiltelefont.

– Mi is minden évben földíszítjük a karácsonyfát – kapcsolódik a beszélgetésbe Zsolt. – Még alsós voltam, mikor anyukám

megmondta, hogy nem a Jézuska hozza a karácsonyfát, azóta én díszítem. Jobb volt, amikor még hittem a Jézuska-mesében. Jobban tudtam örülni a szépen földíszített karácsonyfának, meg az alatta lévő ajándékoknak. A szüleim mindig tudták, minek örülnék meg, s nem is kértem sose semmit. Sokszor pulóvert, kesztyűt kaptam, s én ennek nagyon tudtam örülni. Szerettem a karácsonyt, mert ilyenkor együtt a család: eljönnek a mamáék, a nagynénémék, az unokatestvéreim. Mindig finom ebédet, mákos kalácsot, mézet, diót szoktunk enni.

– Mivel a kistestvéreim még hiszik, hogy a Jézuska hozza a karácsonyfát – folytatja Tivadar –, igyekszünk a tudtuk nélkül földíszíteni azt, meg alá helyezni az ajándékokat. Karácsony napján nézzük meg, mi van a fa alatt, s nagy boldogság nekünk is, mikor látjuk, hogy ők örülnek. Nálunk is ilyenkor együtt a család. Sokan szoktunk lenni, ugyanis 8 unokatestvérem van. A fiúk fociznak, a lányok meg babáznak. A legszebb karácsonyi ajándékom a tavalyi, amikor mobiltelefont kaptam. Az idén szeretném, ha a karácsonyfa alatt igazi focilabda lenne.

Emese, Enikő, Krisztina nemcsak karácsonykor mennek el a templomba, hanem egész decemberben minden reggel a hajnali misére is.

– Az egész adventi időben reggel hatra megyek a misére – jelenti ki Emese –, ugyanis az atya minden alkalommal egy képeslapra ad pecsétet, s aki rendszeresen megy a misére, ajándékot kap. Tavaly hit, remény, szeretet arany nyakéket kaptam, meg egy Milka csokit. Otthon az idén karácsonyra mézeskalácsból házikót készítünk, s azt adjuk a rokonoknak ajándékkul. Jönnek az unokatestvére-

imék Magyarországról, s együtt lesz a család. Ennek nagyon örülök. Elmegyünk az éjjeli misére, s mire hazajövünk, mindig ott szokott lenni a karácsonyfa alatt a sok ajándék. Kaptam már pulcsit, ruhát. Az ilyen holminknak minden alkalommal nagyon megörülök. Azonban még mindig szívesen gondolok vissza arra az időre, amikor még azt hittem, a Jézuska hozza a karácsonyfát és az ajándékot is. Emlékszem, egyszer egy nagy babaházat kaptam. Akkor nagyon boldog voltam.

Ma már a szimpátiámat is meglepem egy karácsonyról szóló verssel. Remélem, tőle is kapok valami hasonlót.

– Szintén járok a hajnali misére – veszi át a szót Enikő –, nemcsak a pecsétért, hanem, mert szeretem a karácsonyi énekeket. Én is, mint Emese, tavaly kaptam ajándékot, arany nyakéket. Karácsonykor meg az éjjeli misére szoktam elmenni. Ott találkozunk a barátokkal, barátnőikkel... Mi is díszítünk karácsonyfát, de nagy ajándékot nemigen veszünk, inkább verset írok a karácsonyról, meg rajzok. Ez kerül a fa alá. A bátyám is szokott nekem verset írni.

– Mi karácsony napján a nagyszüleimhez megyünk. Mivel nincs testvérem, így az unokatestvéreimmel ünnepelünk. Együtt díszítjük a karácsonyfát. Délután elmegyünk sétálni, addig a szüleink a fa alá rakják az ajándékot, mert a kicsik még úgy hiszik, hogy a Jézuska hozza. Én is szívesen gondolok vissza arra az időszakra, amikor még hittem a Jézuska-mesében, s egy nagy számológépet kaptam. Azóta is szeretem a számtant. Az idén már hozhatna egy tabletot... A szimpátiámnak is készítek ajándékot – fejezi be beszélgetésünket Krisztina.

K. E.

Hogy kik a címben szereplők: a kiskakas, a kiskondás, vagy a csillagszemű? Talán nem nehéz kitalálni, hiszen olyan mesehősökről van szó, akikre akár félig kimondva is ráismertek. Ráadásul az utóbbi másfél évben éppen A kiskakas gyémánt félkrajcárjával, A kiskondással, valamint A csillagszemű juhással járja Vajdaságot egy bábszínház. A temerini Vándor Bábszínház. Oly ritka alkalmat kínálnak, hogy a vajdasági óvodások, iskolások biztosan nem felejtik el túl gyorsan, hogy milyen produkció érkezett iskolájukba vagy a településükre.

A bábszínház oszlopos tagjai: Tóth Lívia, Garbac Sarolta és Varga Zsúnyi Éva. Ők hárman kevesen lennének ahhoz, hogy bábszínházat csináljanak, ehhez elengedhetetlenül szükség van a bábokra, melyeket maguk gyártanak. Lívia készíti a bábokat, Sarolta egy-egy mese színrevitelének részleteit dolgozza ki, Éva pedig a mindenes és a fő mókamester.

Sajnos nem voltam jelen a próbáikon, hiszen azokat főleg a késő esti órákban

A kiskakas, a kiskondás és a csillagszemű

Vándorbábszínház járja az iskolákat

tartják, de azt tudom, hogy a kellékeket, a bábokat, a színpadképet, mindent-mindent ami az előadáshoz kell, egyedül készítenek. Miközben betanulják a szöveget, keresztbe és kasul felvázolják, megvitatják az előadás részleteit, majd útra kelnek. Legutóbbi előadásukkal, a Csillagszeművel több mint 36 településen mutatkoztak be, s ez csöppet sem kis teljesítmény. És hol van akkor még a két korábbi előadás?

A Vándor Bábszínház elsődleges célja éppen az, hogy produkcióival felkeresse a Vajdaságban működő magyar iskolákat és óvodákat, hogy a legtávolabbi falvakba is elvigye a gyerekeknek a bábelőadás örömeit. Eddig sorra népmesét tűztek műsorra. Miért is?

– Úgy gondoltuk, hogy a népmese az, ami leginkább megragadja a gyerekek figyelmét. Nem is csalódtunk – mondta Tóth Lívia, akit a három bábszínházos közül a leggyorsabban értünk el. – A közönség, és a pedagógusok is kedvezően fogadták előadásainkat, és örömmel hívnak bennünket újra, ha egyszer találkozhattak velünk. Fontos számunkra, hogy kis színházunk könnyen utaztatható legyen, mert így alkalmazkodhatunk az iskolák és óvodák által megszabott időpontokhoz és helyszínekhez. Paravános bábszínház vagyunk, az előadásokat egyszerre legfeljebb 50-en nézhetik meg. Műsorunkon túlnyomórészt valóban népmese-feldolgozások szerepelnek, amelyeknél a korhűség központi szerepet játszik. Azt

vándor BÁBSZÍNHÁZ

2013/2014

A Vándor Bábszínházat 2011-ben alakítottuk meg a Vajdaságban működő magyar oktatási intézmények látogatása céljával. Fontos számunkra, hogy a kisbábszínházunk könnyen utaztatható legyen - ezzel ugyanis alkalmazkodni tudunk az iskolák és óvodák által megszabott időpontokhoz és helyszínekhez.

Paravános bábszínház lévén közönségnek legfeljebb 50 gyereket ajánlunk előadásunként.

Tematikailag elsősorban a magyar kultúrát képviseljük: a műsorunkon túlnyomórészt népmese-feldolgozások szerepelnek, amelyeknél nagy hangsúlyt fektetünk a korhűsége.

Nyitottak vagyunk arra is, hogy a magyar oktatók igényei szerint egy-egy produkciónk didaktikus eszközzé váljon.

„Hiszünk a bábok erejében! - és abban, hogy gyermekeink alapvető joga anyanyelvükön átélni azt a varázslatot, amelyet csak a bábszínház nyújthat.”

Garbac Sarolta, Tóth Livia és Zsúnyi Éva

vándor

színház

is el kell mondanom, hogy bábelőadásaink interaktívak. Ez azt jelenti, hogy igyekszünk a gyerekeket is minél jobban bekapcsolni a játékba – mondta.

Sikerük titkát egyfelől abban kereshetjük, hogy errefelé bábelőadást valóban ritkán látunk, tehát már maga a kíváncsiság megteszi a magáét. Másfelől, ha a produkció jó, és úgy szól a közönséghez, hogy az megérti, élvezni tudja, akkor nincs kétség a siker felől, és affelől sem, hogy újra megnézi a bábelőadást.

Közben megtudjuk, hogy Az Újvidéki Televíziónak valamikor volt egy bábos részlege. Szarvas Sándor bábkészítő mester dolgozott ott. Tőle sokat tanultak a Vándor Bábszínház tagjai. Ellesték, hogyan kell a pálcikás bábokat megalkotni, meg azt is,

hogyan kell őket mozgatni. Mert azt már az induláskor eldöntötték, hogy pálcikás bábjaik lesznek, és paravános bábszínházat csinálnak, tehát utaztatható színházat. Mert ilyen nincs. Időnként rendeznek bábelőadásokat a vajdasági gyermekszínházak, de azok helyhez kötöttek. Vándorló bábszínház nincs. Vajdaságban biztosan, de lehet, hogy Magyarországon sem.

– Célunk az, hogy iskolákba, óvodákba, művelődési házakba és egyéb színhelyekre látogassunk el, ahol fel tudjuk állítani a paravánt, és elővarázsolhatjuk az előadást. Mivel mindig az interaktivitás jegyében munkálkodunk, a produkció elején a gyerekeket is megpróbáljuk bevonni a játékba. Ha ennél többen kíváncsiak ránk, akkor inkább két előadást tartunk egymás után. Bárhova

eljuthatunk, és remélem, hogy el is jutunk, ugyanis a teljes felszerelésünk velünk együtt elfér egy karaván típusú autóban – állítják a bábszínházkészítők.

Időközben már a következő feladatukon munkálkodnak, mert egy-egy előadáson – bármennyire is rövid vagy „egyszerű” – több hónapig dolgoznak. Az új előadás címe: Mátyás király nálunk jár! – Vajdasági történetek Mátyás királyról. Sok mindent elárul ez a cím is, és valóban a vidékeinken élő anekdotákat, történeteket gyűjti egybe legnevesebb királyunkról, az igazságos Mátyásról. Vagyis egy olyan előadást készít elő az egyetlen vajdasági vándorbábszínház, amelyneknek gyökerei Vajdasághoz fűződnek. A bemutató áprilisra várható.

Nagy Magdolna

Akkor aztán zsupsz – folytatódik ezen a címen Darvasi jelzi, hogy aki olvasóul szegődik mellé, olyan mesevilágba csöppen, ahová csak egy jókora zsupsszal lehet érkezni. Ez pedig Pálcika-világ, vagy, ha úgy tetszik, a mi világunk Pálcika-szemmel. Pálcika pedig rettentően hálás mesehős, ugyanis kíváncsiságánál és kalandvágyánál fogva szinte bárhol felbukkanhat, kalandjairól szívesen mesél.

A világ legsokoldalúbb hurkapálcája nap nap után felpattan kerékpárjára, nyakába veszi a várost, elkerekedik – időnként elpálcikázik – a kerek erdőbe, meglátogatja a barátait, Daru Dénest, Süni vitézt, Gyuszi Nyuszt, Habverő Kislányt, Fakanál Mamikát, az összes közeli és távoli rokonságát a szívszáltól a vattacukorpálcáig, a velük való találkozásokat rendre el is meséli, sőt Sza-

Könyvajánló

Darvasi László: Pálcika, ha elindul (Magvető, 2012)

lonna Ilona, Gerbera Erzsébet, a Szalonna Rablók és a rettegett Fűrész úr viselt dolgai-ról is hallhatunk tőle ezt-azt.

Darvasi a kötet meséiben olyan gyerekközelit közeget teremtett meg, amely a mindennapi környezetünk kicsinyített mása, egyes részleteiben azonban mégsem ugyanaz. Gyermekibb. Játékosabb.

Úgyesen alkalmazza legnagyobb fegyverét, a humort, mellyel megalkotja vicces figuráit, komikus helyzetekbe hozza őket, s nyelvében szójátékokra épít.

A néhány sorostól legfeljebb egyoldalas történetek lazán fűződnek egymáshoz, főhősük és időnként felbukkanó barátai kap-

csolják őket egybe, azonban minden történet más-más témát dolgoz fel, tehát akinek nincs ideje egy szuszra végigolvasni őket, afféle *Minden napra egy mese* szerűen is meglehet. Megtudhatjuk belőlük például, hogy létezik-e Pálcikaország, mennyi ragasztó szükségeltetik ahhoz, hogy össze lehessen ragasztani a négybe fűrészelt Gerbera Erzsébetet, és hogy mitől fél egy ceruza.

Koncz Tímea vidám, színes rajzai képeskönyv-élményt nyújtanak, az ábrák, színek és formák nyelvén mesélik el, ami betűkbe szedve mellettük, alattuk, fölöttük olvasható.

Csik Mónika

RÜGYFAKADÁS

A szeretet ünnepén

Közeledett karácsony. A tájat vastag hótakaró borította. Minden ház, minden kirakat feldíszítve pompázott. Az emberek vidáman beszélgettek a szeretet ünnepéről, s arról, hogyan fogják ünnepelni Jézus születése napját.

A testvérem és én boldogan díszítettük a szobánkat, s közben számoltuk a napokat karácsony estéig. Megbeszéltük az öcsémrel, hogy a család minden tagját meglepjük egy aranyos ajándékkal. Napokon keresztül barkácsoltunk, rajzoltunk, színeztünk, mire készen lettek az ajándékok. Színes csomagolópapírba tettük a képeslapokat, a saját kezűleg elkészített díszeket. Elrejtettük őket a szekrényünk legfelső polcának a zugába, mert elhatároztuk, hogy karácsony éjszakáján a fal alá rakjuk. Elérkezett a várva várt nap, karácsony bójtje. Aznap feldíszítettük a fenyőfát. Éjszaka a testvéremmel együtt felkeltünk, és átlopakodtunk az ajándékokkal a nappaliba. Elhelyeztük őket, s visszaaludtunk. Másnap reggel, karácsony napján elmentünk az ünnepi szentmisére. Utána mihozzánk jött a család, és körbeálltuk a fát. Mindenki izgatottan bontotta fel az ajándékokat. Volt, aki ruhát, játékot kapott, volt, aki könyvet s más ajándékokat. A mi kis ajándékunk is előkerült, és mindenki a képeslapra írt karácsonyi idézeteket olvasta.

Nagyon boldog karácsonyunk volt, mert minden a szeretetről szólt aznap.

Lengyel Anna, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Kedves hősöm

A mesehősök nagy csodákat tesznek, megmentik a világot, de csak a mesében, ezért az én igazi hősöm a legdrágább ember a világon, édesanyám.

Ő az, aki mindenre odafigyel. Dolgozik, főz, mos, takarít, és emellett végighallgatja a család minden tagjának bóját-baját. Nem értem, hogyan csinálja, de mindenre van ideje. Egyik percben még az ebédet főzi, a másikkban már az én elszakadt táskámat varrja. Közben érdeklődve kérdezet, hogy mi történt velem az iskolában. Ő is szomorú, ha rossz kedvem van, és nevet velem örömben. Önbizalmat ad a jelenléte, és magabiztossá tesz a rengeteg dicsérő szava. Bizony van, amikor megdorgál, ha rosszul viselkedem, és mérges is vagyok rá ezért.

Estére, mikor lefekszünk, már tudom, hogy nagy butaságot csináltam. Becsukom a szemem, és csak arra gondolok, mennyire szégyellem magam. Édesanyád, aki életet adott neked és életét áldozná érted, nem ezt érdemli. Arra gondolsz: meg tud neked bocsátani? Szeret-e úgy, mint régen? Kipirult arccal, lassú léptekkel mész felé, és alázattal kéred a bocsánatot. Szíved mélyén tudod, hogy csak a javadat akarta. Ő persze könnyes szemmel zár két ölelő karjába, és elmondja, hogy én vagyok az ő mindene.

Ezért bújhatnak el a filmbeli hősök anyám mellett. Igaz, hogy azok megmentik az egész világot, de az én anyukám engem ment meg a szeretetével.

Oláh Klaudia, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Kis Jézus született:
Adventi gyertyák égnek,
Ragyognak a csillagok,
Áldott ünnep közeledik,
Csengők csilingelésével,
Otthon melegével
Nyugalom, béke, szeretet lesz.

Ördög Enikő, 6. osztály,
Magyarcsérnye

Karácsonyi készülődés

Amióta tudok magamról, anyukámnak nagyon fontos a karácsony. Mindig nagy hangsúlyt fektetett a karácsonyi előkészületekre, hogy a család békében és meghittén ünnepeljen.

Két hét múlva karácsony. Nálunk már az egész lakás ünnepi hangulatban és díszekben pompázik. Vasárnap feldíszítettük a hófehér színű karácsonyfát. A képek keretére csillogó díszszalagokat akasztottunk. Az asztalra illatos gyertyákat tettünk szép asztalterítővel. Családunkban köztudott, hogy anyunak van egy kedvenc díszje, ez egy törekeny üveggömb. Nálunk ez egy családi örökség, nemzedékről nemzedékre szállt. Ezt a díszet anyu a nagymamámtól kapta. Meglehet, azért nőtt ennyire a szívéhez, mert a nagymamám egy éve meghalt. Ez az üveggömb tükör módjára viselkedik. Benne visszatükröződik az egész szoba. Igaz, amikor belenézek, a fejem nagyon furcsa alakú.

Nos, én ezt az üveggömböt vasárnap eltörtem. Az üveggömbön lévő madzag elhasználódott, és a gömb kicsúszott a kezemből, repityára tört az egész, a padló tele volt szilánkokkal. Anyukám éppen vacsorázott, és majdnem megakadt a torkán a falat.

Villámgyorsan berohant a nappaliba az üveggömb reccsenése hallatán. Amint bejött, arca eltorzult, fehér lett, mosolya lefagyott, szemöldöke furcsa alakot vett fel. Fájdalmas volt ez neki.

– Dincsi... Mi történt? – kérdezte.

– Mami... én... én... – s elkezdtem bögni.

Anyu a padlóra pillantott, majd újból rám nézett. Néma csend. Nekem ez a perc szinte örökké tartott. Anyu utána így szólt:

– Gyere ide hamar!

S én, mint az ázott kiscsibe, futottam anyu szárnyai közé, ölelésébe fúrtam a testem. Arcomat megsimogatta, majd letörölte a könnyeimet. S mélyen az arcomba nézett:

– Tudod, a családban mégis te vagy a fontos, nem pedig az az üveggömb.

A szívem úgy kalimpált, hogy a torkomban dobogott.

Hétfőn vásárba mentünk anyuval, s közösen választottunk egy új üveggömböt, ami csakis rólunk szól.

Cvejty Dianna, 6. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Tóth Kornélia magyarittabéi tanuló rajza

Nagyapám

Az én nagyapámat Konc Istvánnak hívják és Újfaluban él a nagymammával.

A tatám 61 éves, kissé ősz és középmagas termetű. Az idén ment nyugdíjba, és azóta otthon szorgoskodik. Élete nagy részét traktorozással töltötte, mert az újfalusi mezőgazdasági birtokon dolgozott. Később karbantartó volt egy nagy bevásárlóközpontban. Mivel otthon van, ő szokott főzni, és a házimunka nagy részét is ő végzi, mert a mamám dolgozik. Nagyon szeretem a főztjét, és ha segítek neki, mindent megkapok tőle. Sokat játszunk, kártyázunk, és olvasni is szokott, de segít a szerb nyelv terén is.

Ezért jó, hogy ő a nagyapám.

Tratnyik Rafaella, 5. osztály, Kis Ferenc iskola, Orom

Csengőszó

Ha hallod a csengőt,
Jön a Mikulás.
Ha hallod a csengőt,
Jönnek a rénszarvasok.
Ha hallod a csengőt,
Itt a karácsony.
Ha hallod a csengőt,
A szíved megtelik szeretettel.
Ha hallod a csengőt,
A kis Jézus született.
A Betlehemet játsszák a gyerekek,
Mosoly csillan az arcukon.
Jézuska telerakja a csizmákat,
S a fára szaloncukrot aggat.
Mikor hazaérnek, öröm van,
S a szívükben, ezt a kis Jézus csinálja.
Minden kisgyermek arca
S szíve örömmel és vigassággal telik meg.

**Pakai Eulália, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

Egy csodálatos nap

Öt évvel ezelőtt karácsonykor anyu bejelentette, hogy kisbabát vár. Én majd szétpukkadtam az örömtől.

Szombaton éjfél tájban anyut bevitték a kórházba. Egyszer csak, mit hallok, mit nem, csöng a telefon. Azonnal felvettem.

- Halló! – szóltam a telefonba.
- Szia, Lívia! – hallottam anyu hangját.
- Hogy vagy? – érdeklődtem.
- Jól, átadnád apunak a telefont?
- Persze, no szia!

Amíg a szüleim beszélgettek, játszottam a szobámban. Amint apa befejezte a beszélgetést, rögtön kérdezősködtem:

- Hogy hívják a babát, egyáltalán megvan? Fiú-e vagy lány?
- Apa büszkén felelt:
- Fiú, és a neve Krisztián!
- Újra kezdtem nyaggatni apucit:
- Megyünk anyuért?
- Még nem – és még hozzátette. – Türelem rózsát terem.
- Végre elindultunk.

Negyven percig tartott az út. Betoppantunk az újvidéki kórházba. Ott egy hatalmas váróterembe küldtek bennünket. Apukám leült, én meg leföfölkáltam. Egyszer csak megláttam anyucit, kezében az újszülött kis csecsemővel. Amikor megfogtam, a feje puha és majdnem kopasz volt. A szeme zavaros kék, a keze pedig kicsi. Otthon egész idő alatt ott ültem mellette.

Azt a napot nem fogom elfelejteni, amikor megfogtam a kezét, és először megpusziltam az én pici öcsikémet.

Tóth Lívia, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

RÜGYFAKADÁS

December

Kendőfehér most a világ,
mindenki várja Mikulást.
Mit hoz az idén a kiscsizmába,
mitől lesz mosolygós az orcád?
Adventi gyertyát gyújtunk vasárnap délután.
A vásárokon a fenyőfák versenyt vívnak.
Ki fog majd színes ruhát ölteni,
és az ünnepet képviselni?
Rejtélyes ember a December.

Várjuk már a Szilvesztert,
December megöregedett.
Jön az új év, egy újabb rejtély,
mindenkinek új esély.
Pezsgőt bontunk, ünnepelünk,
újévi fogadalmat teszünk.
Van még egy kis idő a szünetből,
de az gyorsan elröpül.
Ez az év, akár a hullócsillag
az égen, eltűnt.

Tari Eleonóra, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Az én édesapám

Ha meghallom azt a szót, hogy édesapa, nekem egy fekete hajú, fekete szemű, zömök testalkatú férfi jut az eszembe, aki remek példakép lehet egy olyan fiúnak, mint én.

Harmincöt éves, László László a neve, és gitározik. Humoros beszédben nála nincs hiány. Mindig tud olyan viccet, amit a tarsolyában még senki sem hallott. Néha engem is meg tud lepni, milyen könnyen csal mosolyt az emberek arcára.

Kereskedőként dolgozik, bár vegyészeti középiskolát fejezett be. Mindig azt mondja, hogy tanuljak szorgalmasan, érjek el sok mindent az életben, és legyen mindig egy kiszemelt célom. Ilyenkor én ígéretet teszek, és próbálom megtartani az ígéretem. Amikor épp nem dolgozik, szívésen szeret a barátainkkal lenni, régi ismerőseivel találkozni, olvasni, vagy épp csak zenét hallgatni és szundítani egy kicsit. Amit a fejébe vesz, azt mindenképp meg akarja valósítani. Nem is olyan rég, egy pár hónapja kieszelte, hogy gitárokat szeretne készíteni. Megrendelte a szerszámokat, és buzgón szerzi be az anyagot is. Nagyon szeret gitározni, s még jobb lesz, ha készítheti is őket.

Mindig jókedvű és megértő. Nagyon ritkán haragszik. Amikor viszont nem úgy csinálom a dolgokat, ahogy megbeszéltük, nagyon mérges tud lenni.

Sokak szerint nagyon hasonlítunk. Amikor ezt hallom, boldog vagyok, mert ha felnövök, én is olyan szeretnék lenni, mint ő.

László Árpád, 5. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Nagymamám

A nagymamám 1944. november 28-án született Adán.

Kis korában szépen gitározott és énekelt, de még most is nagyon szépen dalol. Amikor énekel, mosoly virul az arcán. Ő az adai asszonykórus vezetője. Sok-sok diplomát és elismerést nyertek már.

A haja ősz, de barnára festi. A szeme szintén barna, a feje gömbölyű, termete apró, a keze gyors és finomat is tud vele főzni. A lábai lassúak, ennek ellenére sokat dolgozik. Emlékszem, mesélte nekem, hogy a téglagyárban traktort hajtott, majd a Potiszeben volt konyhás. Most már nyugdíjas. Szeret varrni, kertészkedni, főzni, és van egy réjtük a tatával, amit rendszeresen rendeznek, így bőséges a termés. Az idén például minden piacon több mint ötven kiló almát, körtét, szilvát és barackot adtak el. Sok vevő maga jött be a gyümölcsért, mert amit a piacra vittek, nem volt elég. A maradék körtéből, almából, barackból és szilvából a tata pálinkát készített. Amikor náluk vagyunk, mindig segítünk neki ebédet főzni. De le szoktunk menni a parkba is, sétálni és játszani. Nyáron a medencén töltjük az időt, néha még ő is bejön a vízbe kicsit lubickolni. Van olyan eset, mikor a rétbe megyünk vele. Ilyenkor segítünk neki szedni a gyümölcsöt és kapálni is. Néha a testvéremmel homokvárat építünk, és ebben még a mama is segít.

Én azért szeretem, mert ő a világ legjobb mamája.

Csonka Bence, 5. osztály, Ada

Jeles évfordulók 2014-ben

Ybl Miklós 1814-ben született Székesfehérváron, német származású szülőktől. 1825-től a párizsi Császári és Királyi Polytechnikai Intézetben végezte tanulmányait, 1840-ben Münchenbe ment, ahol beiratkozott a Bajor Királyi Művészeti Akadémiára. 1841-ben Olaszországban tett tanulmányutat. Hazatérésekor szembesült a ténnyel, hogy családjának anyagi gondjai vannak, eladni kényszerültek székesfehérvári házukat.

Ybl Miklós

Ybl ezután Pesten próbált szerencsét, ahol a Helybeli Polgári Szabadalmas Építő Céh Mesterei első ízben elutasította építőmesterei folyamodványát. A következő alkalommal, 1843. január 16-án Szepesi Ferenc tanácsnok aláírásával kebelbeli kőműves mesterré fogadták. Egy 1841. november 30-án kelt újsághirdetés szerint Pollack Mihály fia, Ágoston és Ybl Miklós megnyitották az Építészeti Intézetet, a pesti Dorottya utcában. 1845-ben megbízást kapott Károlyi Istvántól, hogy építse át főti kastélyát, valamint tervezze meg a templomot, nemsokára Károlyi uradalmi építészé lett. 1860-ban Széchenyi István is Yblt kérte fel, hogy cenki birtokára templomot tervezzen, ám a gróf a tervek már nem láthatta,

Az UNESCO 2014-es nemzetközi évfordulói közé emelt két magyar vonatkozású jubileumot. Ennek köszönhetően jövőre világszerte megemlékeznek Ybl Miklós építész (1814–1891) születésének 200., és Lechner Ödön építész (1845–1914) halálának 100. évfordulójáról. Ugyanez a szervezet máris elfogadta, hogy 2015-ben Semmelweis Ignác orvos (1818–1865) halálának 150. évfordulóját, és Rómer Flóris (1815–1889) régész születésének 200. évfordulóját is megünnepli.

Kik voltak ők?

Maradjunk a 2014-es jubilálóknaál!

elhunyt. Ebben a korszakban készült a budapesti Múzeum körúti átjáróház, a jelenlegi Bajcsy-Zsilinszky út 17. sz. alatti bérház és a II. világháborúban elpusztult Nemzeti Lovarda, a mai Bródy Sándor utcai Rádió épülete helyén.

Hamarosan céhtag lett, a romantikus stílusnak búcsút intett, s ezután neoreneszánszban tervezte épületeit. 1870-ben hozzáfogott a Fővármház megtervezéséhez, amely elkészülte után számos bírálatot kapott. Ney Béla miniszteri főmérnök azonban korszakalkotónak nevezte az épületet. Podmaniczky Frigyes az Operaház megtervezésére 1873 szeptemberében meghívásos pályázatot hirdetett meg, ennek pályadíját Ybl terve nyerte el. A kivitelezés királyi támogatással, 1875 októberében indult, hamarosan Yblt építésvezetőnek nevezték ki, 1884. szeptember 27-én a Bánk bán előadásával nyílt meg, amelyen a királyi család is részt vett.

Folytatta a Hild József által tervezett fővárosi Szent István-bazilika építését, majd a budai Vár újjáépítésén fáradozott. Unokaöccse, Ybl Lajos is segédkezett: ő tervezte a krisztinavárosi szárnyat. Ybl Miklós ezt a művét már nem tudta befejezni, 1891. január 22-én elhunyt.

Sokat foglalkoztatott, nagy hatású művész volt, akit életében is elismertek. Számos alkotása közül fő művének a budapesti Andrássy úti Operaház neoreneszánsz épülete számít.

Lechner Ödön 1845-ben született, és 1914-ben hunyt el. Ő volt a magyar stílusú szecesszió úttörője. Bátyja, Lechner Gyula, fia ifj. Lechner Ödön (Lechner János Ödön) festőművészek, unokaöccse, Kismarty-Lechner Jenő építész. A szecesszió építészetének világhírű, iskolateremtő mestere és a magyar szecessziós építészet megteremtője bajor származású.

Középiskolai tanulmányait a Pest-belvárosi Reáltanodán kezdte, majd a József Ipartanodát látogatta 1865–1866 között, mestere: Szkalnizky Antal volt. 1866-ban Berlinbe ment, ahol három évet töltött a Berlii Építészeti Akadémián – Hauszmann Alajossal és Pártos Gyulával együtt. Itt tanárai közül Boettichert vallotta mesterének, aki az új építőanyagokról, elsősorban a vas tartószerkezetek szerepéről tartott előadásaival hatott rá. Tanulmányai után egy éven át beutazta Olaszországot. Ezután az ugyancsak neves tervezővel, Pártos Gyulával társulva tervezőirodát nyitott. Ez időben tervezett bérházaik még a német akadémizmus stílusát képviselték

1874–1878 között Franciaországban Clément Parent műtermében dolgozott, ahol számos francia műemlék restaurálásában vett részt. Franciaországi útjában komoly szerepet játszott családi tragédiája is. A fiatalon nősült Lechner hatévi házasság után elvesztette feleségét, és két kisgyermekkel magára maradt. 1879-ben Angliában is járt.

Hazatérve ismét Pártossal együtt nyitotta meg irodáját, és nagyszabású alkotások sorozatát építette (szegedi városháza, 1882.; a Budapesti volt MÁV nyugdíjintézet bérháza az And-

Fő műve, a Magyar Állami Operaház

A Magyar Földtani Intézet épülete

rássy út 25. alatt, 1883.; a szegedi Milkó-ház). Ezek még a historizáló stílust képviselik, de megjelenik már későbbi művészetének több jellemvonása, a népi ornamentika használata.

1889-ben másodízben utazott Angliába. Ezúttal Zsolnay Vilmossal a Kensington (ma Victoria and Albert) Múzeumban a keleti kerámiákat, elsősorban az indiai díszítőelemeket tanulmányozta. Az angol hatásnak is maradt nyoma alkotásai között (a II. világháborúban elpusztult zsámboki kastély).

Lechner az építészeti részletképzés tekintetében egyre inkább a magyar folklór, az ázsiai, illetve perzsa és indiai díszítőművészet felé fordul. 1891-ben Pártossal együtt megnyerte a Magyar Iparművészeti Múzeum és Iskola tervpályázatát „Keletre magyar” jellegével. Az Iparművészeti Múzeum (1893–1896) épületének külső díszítései, a mázas cserepek, a pirogránit díszítőelemek, az áttört virágmotívumok indiai, perzsa, mór és magyar népi hatásokról tanúskodnak. Az épület egésze eltér a hagyományos formavilágtól, ami vegyes fogadtatásra talált. Azonban Lechner – most már Pártos Gyula közreműködése nélkül – tovább haladt az általa kijelölt úton, és 1897-ben megbízást kapott a Magyar Állami Földtani Intézet Stefánia úti épületére.

Letisztult formavilága a Postatakarékpénztár (ma: Magyar Államkincstár) Hold utcai épületénél érvényesül a legtokéletebben. 1900-ban az épületért a Képzőművészek egyesülete „Nagy Aranyéremmel” tüntette ki, és megkapta a „királyi tanácsos” címet is.

Egyházi megbízásai közül kiemelkedik a kőbányai Szent László-plébániatemplom, amely azonban Barcza Elek korábbi terveinek felhasználása miatt nem tekinthető szuverén alkotásnak. Élete utolsó évtizedének legjelentősebb megbízása a pozsonyi katolikus Szent Erzsébet-templom és plébánia volt (1907–1913).

Az idős mestert 1911-ben a római nemzetközi építészeti kiállításon bemutatott életművéért (Otto Wagner mellett) nagy aranyéremmel tüntették ki. Haláláig még kapott néhány kisebb megbízást (Domonkos-ház átépítése,

Szeged; az Ernst Múzeum bejárata, Budapest; Sipeki Balázs-villa; Vajda Péter utcai iskola), de a nagyobb pályázatokon már nem járt sikerrel.

Az önálló magyar építészeti stílus megteremtőjeként számos követője akadt: „A fiatal építészmegzede seregestül vette körül, és követte építészeti elveit, így Lajta Béla, Maróti Géza, Jakab Dezső, Komor Marcell, Bálint Zoltán, Jámor Lajos, Sebestyén Artúr, Györgyi Dénes, Jánszky Béla, Zrumetzky Dezső, Medgyaszay István, Árkay Aladár”

A magyar nemzeti formanyelv kialakítására tett kísérlete a korszak legjelentősebb műveit hozta létre, melyek iskolát teremtettek, még ha a személyes irányítása alatt álló, és műveinek nem formáit, hanem szellemét tovább vinni hivatott mesteriskola létrehozására való törekvés kudarcot vallott is. Építészetének tudatos, elméleti (tanulmányokban is kifejezett) kialakítása a korszakban egyedülálló, úttörő jelentőségű.

Irodalmi évfordulók a jövő évben

100 éve született

Határ Győző angolai építész, író, költő, műfordító (1914–2006)

Vargyas Lajos zenetörténész, népzene kutató (1914–2007)

120 éve született

Bárczi Géza nyelvész (1894–1975)

Csinszka (Boncza Berta) költő,

emlékiratíró, műza (1894–1934)

Déry Tibor író (1894–1977)

Komjáthy Aladár költő (1894–1963)

Péchy Blanka színész, író, nyelvművelő (1894–1988)

125 éve született

Nyíró József erdélyi író (1889–1953)

Sík Sándor piarista szerzetes, irodalomtörténész, költő (1889–1963)

200 éve született

Egressy Béni zeneszerző, író, műfordító (1814–1851)

Szigligeti Ede színész, színműíró (1814–1878)

100 éve hunyt el

Feszty Árpád festőművész, író (1856–1914)

Herman Ottó etnográfus (1835–1914)

120 éve hunyt el

Kossuth Lajos politikus, lapszerkesztő (1802–1894)

id. Xantus János néprajztudós, állatkerti igazgató, utazó (1825–1894)

125 éve hunyt el

Reviczky Gyula író, költő (1855–1889)

150 éve hunyt el

Madách Imre költő, drámaíró (1823–1864)

350 éve hunyt el

Zrínyi Miklós hadvezér, költő (1620–1664)

Hatvan éve született

Sziveri János vajdasági költő, lapszerkesztő (1954–1990)

Ifj. Sziveri János Muzslyán született, ahol a Szervó Mihály Általános Iskola tanulója volt. Középiskoláit Mostarban és Nagybecskerekben végezte, majd az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén tanult. Az Új Symposion folyóiratot szerkesztette 1980–1983 között. 1985-ben került a Szabadkai Népszínházhoz dramaturgnak. Szájbarágás című verseskötetéért 1988-ban neki ítéltek a Vajdasági Írószövetség évi díját. Emlékének ápolására barátai a magyar irodalom legjobb teljesítményeinek támogatására Sziveri János-díjat alapítottak 1992-ben. 1993-ban Muzslyán alakult meg a Sziveri János szellemiségét őrző Sziveri János Művészeti Színpad. A Duna TV portréfilmet készített róla: „Sziveri

János voltam, ez volt büntetésem” (1997) címmel. Az Újvidéki Színház az azonos című poemájából készült Szelidítések című előadást 2000-ben mutatta be.

A csillagos égbolt legendái

A régi korok emberei sokkal jobban ismerték a csillagok járását, mint a maiak, ám sokkal kevesebbet tudtak arról, mik is valójában a csillagok, mi mozgatja a bolygókat, vagy hogy mitől fénylik a Tejút sávja. Az égi jelenségeket ezért különös történetekkel, legendákkal magyarázták.

Az éjszaka gerince

Mi lehet a Tejút? A nyári égbolton átívelő, halvány sávról igen fantáziadús elképzelések születtek. A magyar néphagyomány Tündérfátyolként vagy Szépasszony vásznaként, illetve Hadak újaként említi. A szelíden fodorozódó Tejút a Hattyú csillagképben jól láthatóan két részre ágazik el.

A legenda szerint, amikor Szent Péter az égből egy részeg emberrel találkozott, kitért az útjából, és nyomukban a Tejút is kettévált. Egy másik hagyomány a Tündérek fordulójának nevezi ezt a helyet. A Kalahári sivatagban élő busmanok szerint pedig a Tejút az éjszaka gerince, mely az égboltot tartja, nehogy a fejünkre szakadjon.

Egy székely monda szerint Attila király fia, Csaba királyfi a Tejúton távozott a földi világból.

Kepler és a Jupiter holdjai

Johannes Kepler, a történelem egyik leg híresebb csillagásza 1610. augusztus 30-án kezdte a Jupiter négy holdjának megfigyelését. A bolygó körül táncoló apró fénypontokat Galilei vette észre néhány hónappal korábban, és ezek voltak az első felfedezett égi testek, amelyek szemmel láthatóan nem a Föld körül (hanem a Jupiter körül) keringtek.

Kepler nemcsak a holdak helyzetét figyelte távcsövével nap mint nap, hanem azon is el-töprengett, vajon miért vannak ezek a holdak a bolygó körül. Arra a meglepő következtetés-re jutott, hogy a holdak azért léteznek, hogy bevilágítsák a jupiterlakók éjszakai égboltját, ahogy a mi Holdunk is sejtelmes derengésbe vonja az éjszakai tájat.

Vénusz-Jupiter-Hold együttállás 2012-ben

A Földet tartó elefántok

Néhány távoli tájon még ma is úgy hiszik, azért reng a föld, mert a bolygónkat tartó isten, mágikus lény vagy csodálatos állat megmoccan. A csendes-óceáni Timor szigetén azt tartják, a földrengést az okozza, hogy a Földet tartó óriás egyik válláról a másikra teszi terhet.

A majdnem háromezer éve született görög költő, Homérosz szerint a jelenséget a tenger istene, Poszeidón idézi elő. Amikor ugyanis felkorbácsolja a tengert, a rajta úszó Föld megmozdul. Egy másik, indiai monda szerint a földrengésekért a Földet tartó négy elefánt a felelős, melyek ha elfáradnak, nagyot sóhajtanak, és ilyenkor megremeg a Föld.

Egy bolygó sok néven

Pásztorcsillag, Szerelemcsillag, Vacsoracsillag, Alkonycsillag és Esthajnalcsillag – ezek a nevek mind egyetlen égitestre, a Vénuszra vonatkoznak. Bolygószomszédunk közelebb kering a Naphoz, mint a Föld, így sosem távolodik el messzire tőle. A Vénuszt vagy este, napnyugta után, vagy hajnalban, napkelte előtt láthatjuk, az éjszaka közepén sosem. Ezért régen sokan úgy gondolták, hogy két különböző égitestről van szó, így más-más névvel illették az esti és hajnali alakját.

Elsőként az ókori görögök jöttek rá, hogy ugyanarról az égitestről van szó, de hagyománytiszteltetből megtartották mindkét nevét.

A napfogyatkozás szép, de egyúttal ijesztő is az emberek számára

A Napot felfaló morkoláb

Vajon mi idézi elő a nap- és holdfogyatkozásokat? Sok természeti nép hiedelemvilága szerint valamilyen félelmetes égi állat falja fel ilyenkor az égitesteket. Napfogyatkozás idején

A Tejútrendszer központjának közvetlen közelében keringő nagy tömegű csillagok

A Tejútrendszer ábrázolása felülnézetből

jén az emberek már több ezer évvel korábban is zenéltek, doboltak, lármáztak, hogy elijesszék a nagy étvágyú szörnyeteket. Az eljárás helyesnek bizonyult, hiszen a Hold mindig elvonult a Nap elől...

Az ókori kínaiak sárkánynak, a skandináv népek pedig farkasnak vélték a falánk rémet. Az észak-magyarországi palóc hagyomány szerint a morkoláb nevű bozontos, kutyszerű lény falja fel napfogyatkozások idején a Napot.

Bálint Tamás

DiCaprio Formula E csapatot alapított

Az elektromos meghajtású Forma-1-es autók világbajnoksága a jövő év szeptemberében rajtolhat. A színész a takarékos és környezetbarát technológiákat szeretné népszerűsíteni, és ennek érdekében a monacói Venturi Automobilesszel közösen saját Formula E istállót alapított. A Venturi Grand Prix a tizedik olyan csapat, amely hivatalosan is beszállt a versenysorozatba – ezzel teljes a mezőny: jövő szeptemberben el is indulhat a világ első elektromos formautó-világbajnoksága.

A sorozatot a Formula-1 és a WRC-versenyeket is felügyelő FIA rendezi majd. Az elektromos autók bajnokságát azért írták ki, hogy ilyen módon is népszerűsítsék a modern, energiatakarékos és környezetbarát járműveket, amelyek DiCaprio szerint „kulcs szerepet játszhatnak bolygónk jövője szempontjából”.

Negyed évszázada élnek velünk a számítógépes férgek

Az első számítógépes féreg, azaz vírus 1988-ban jelent meg. Ez volt a hírhedt Morris-worm, és az akkori incidens napokra lebénította a világhálót. Többfajta rést is kihasznált, amelyek ugyan régóta ismertek voltak, de tulajdonképpen ez hívta fel a figyelmet arra, hogy a foltozatlan, javítatlan rendszerek révén is történhet komoly fertőzés.

Sokféle nevezetes féreg-program tűnt fel aztán azóta, ilyenek voltak például a Loveletter, SirCam, a gépeket újraindító Blaster, Slammer vagy más néven Zaphire. Ne feledkezzünk meg a közel-múlt kártevőiről sem, például a Stuxnet féreg politikuskok megrendelésére készült szabotázskalkuláció volt.

A Sicontact havi víruslistáján – ahol továbbra is a mentési állományokat veszélyeztető Win32/Bundpill féreg vezet – három férget is találhatunk, közülük talán a hetedik helyen szereplő Conficker lehet mindenki számára leginkább ismert. Földrajzi térségenként

változó mértékben észlelték a jelenlétét. Tulajdonképpen évek óta mindenhol felbukkan még, ám az utóbbi időszakban Dél-Amerikában, illetve Mongólia, Üzbegisztán, Kazahsztán területén jelentkezett kiemelt intenzitással a legfrissebb észlelések tanúsága szerint, írja a computerworld.hu

A víruslista további részében nagy változások nem történtek ebben a hónapban, mindössze a Win32/Trojan-Downloader.Small feltűnése jelenthet némi mozgást a listán. Ez egy olyan trójai, amelynek fő célja további kártékony kódokat letölteni az internetről a fertőzött számítógépre.

KOMPUTER

200 tonna komputer

Nem kevesebb, mint 200 tonna számítógépből válogatva hozták létre az Informatikatörténeti Múzeum gyűjteményét Szegeden, amely a Szent-Györgyi Albert Agórában várja az érdeklődő látogatókat.

Akik nem most kezdték, bizonyára rengeteg olyan eszközzel találkoznak majd, amilyeneket pár éve még ők is használtak vagy láttak használni. De igazi kuriózumok is ki lesznek állítva, olyan berendezések, amelyeknek szó szerint nincs párja sehol a világon. Külön érdekesség, hogy az eszközök nagy része mindmáig üzemképes maradt, annak ellenére, hogy korábban a tárolás körülményei nem voltak éppen ideálisak. 1975-től gyarapodik a gyűjtemény, a számítástechnika térhódításával és fejlődésével egyre intenzívebben. A hatalmas mennyiségből válogatták az állandó kiállítás technikátörténeti részét.

Lesz azonban egy tudománytörténeti rész is, ahol elsősorban a magyar származású tudósoknak szánnak megkülönböztetett figyelmet, köztük Neumann Jánosnak és Kalmár Lászlónak.

Várhatóan az új létesítmény méltó otthona lesz nemcsak az Informatikatörténeti Múzeumnak, de a Szegedi Biológiai Kutatóközpont látványlaboratóriumának, valamint az épületben helyet kapó más létesítményeknek is. A Szent-Györgyi Albert nevét viselő új kulturális és tudományos központ feladata azonban nemcsak a tudománytörténet bemutatása, nagy hangsúlyt fektetnek a szegedi tudományos élet jelenkorára is.

A létesítmény Szeged központi részén, könnyen megközelíthető helyen található, nevét pedig a szegedi polgárok szavazatai alapján kapta.

E-iskolátáska Kínában

Sanghajban fokozatosan váltják fel a hagyományos tankönyveket az elektronikusak. A tervek szerint a kelet-kínai metropolisz általános és középiskolaiban a jövő szeptemberi tanévkezdés előtt már több mint másfélezer különböző tankönyv lesz elérhető elektronikus változatban. A város oktatási intézményei 2011 óta kísérleteznek a táblagépek iskolai használatával, egyelőre hivatalosan a város Minhang kerületének 40 iskolájában.

A könyvek elektronikus változatának használata mellett a tanulók táblagépeik segítségével online vitathatnak meg egy-egy iskolai problémát, speciális szoftver használatával küldhetik el beadandó dolgozataikat és tesztet is írhatnak a gépeken.

A program mellett érvelők szerint a technológia segíti a tanulókat és tanárokat iskolán kívüli kommunikációját, és lehetővé teszi a házi feladatok alaposabb ellenőrzését. Az e-iskolátásának kerestelt kísérleti program a gyerekek fizikai terhelését is csökkenti: a nehéz háttáskák helyett a diákoknak csupán egy vékonyka táblagépet kell a jövőben iskolába vinniük.

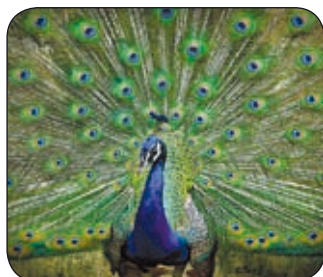
A világ legszebb madarai

Sárgaszárnyú ara

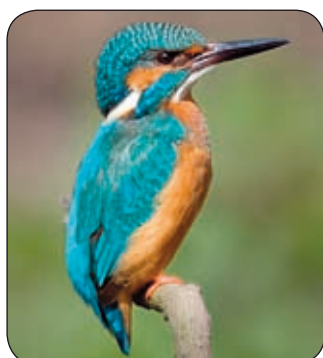
Honduras nemzeti madara. Élőhelye Mexikótól Kolumbiáig, valamint Perun keresztül Bolíviáig terjed. Hossza 85–90 centiméter. Alapszíne skarlátvörös, hátának alsó része és farcsíkja világoskék. Jobbára síkvidéki esőerdők és szavannák lakója.

Páva

Indiában és Sri Lankában őshonos madárfaj, India nemzeti jelképe. Legendás szépsége miatt már több mint 2000 éve megszelídítették. A pávák rovarokkal, magvakkal, palántákkal, gyümölccsel és apró hullókkal táplálkoznak. Csodálatos, legyező alakú farktollaik hatéves korukig növekednek.

Jégmadár

Európa, Ázsia és Afrika lakója. Kisebb folyók és patakok partján halászik. Testhossza 16–17 centiméter. Zömök testalkatú madár, rövid farokkal és egyenes, hegyes csőrrel. Feje búbja, tarkója, háta és farka csillogó kék. A szemétől a fülnyílásáig rozsdaszínű folt húzódik.

Pápapinty

Az Egyesült Államok déleti részén és Mexikóban költ. Közép-Amerikában, Kubában és a Bahamákon tel. A hím Észak-Amerika egyik legszínpompásabb madara. Feje kék, a szárnyak zöld, testtálya pedig rózsaszínű. A tojó kevésbé feltűnő barnás és sárgás színárnyalatokkal.

Narancstruppiál

Észak-Amerika keleti államaiban költ, Kanadától kezdve Texasig, nyugaton a Sziklás-hegységig. Testhossza 17–19 centiméter. Fekete és tüzes narancssárga színű.

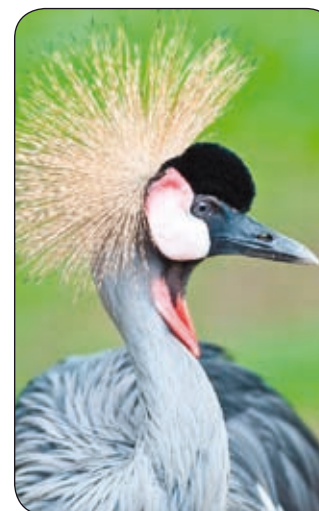
Kardinálispinty

Észak-Amerikában a Sziklás-hegységtől keletre költ, elterjedési területe Kanada déli részétől délre egészen Floridáig és Mexikóig húzódik. Testhossza 21–23 centiméter. A hím tiszta vörös fekete arccal, hegyes bóbítával és erősvörös csőrrel. A tojó kevésbé

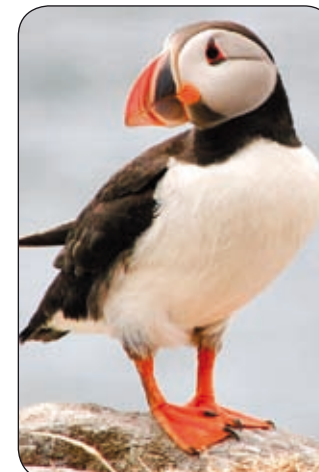
feltűnő. Dallamos énekét szinte egész évben hallatja.

Szürkenyakú koronásdaru

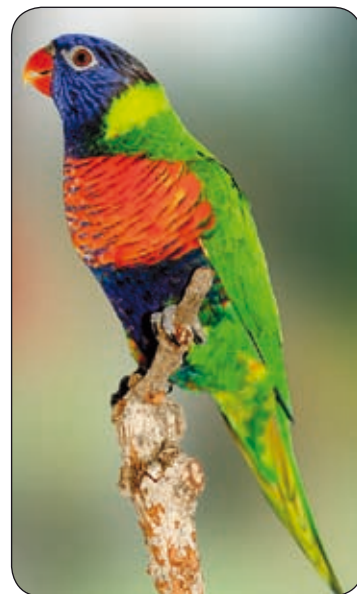
Uganda nemzeti madara. Mocsaras területek lakója. Testhossza körülbelül 105 centiméter. Fején jellegzetes tollkorona található. Nász idején táncsal és kiáltásokkal udvarol.

Lunda

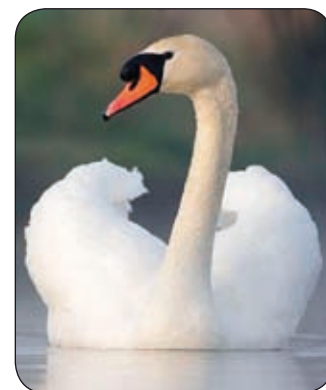
Az Atlanti-óceán északi részén levő szigeteken él. Hossza 30 centiméter. Tollazata a

hátán fekete, a hasán, illetve a begyén és az arcán fehér. A csőre a párzási időnykor haragóan színes (piros, sárga és kék), míg télen ezek a színek eltompulnak.

Szivárványlóri

Gyakori madár Kelet-Ausztrália erdős vidékein, valamint Új-Guineában és a csendes-óceáni szigeteken. A testhossza 25–28 centiméter. A tollazata nagyon színes: háta zöld, feje kék, nyakán sárga csík fut. Hangja éles rikoltozás, melyet jobbra repülés közben hallat.

Bütykös hattyú

Európában és Nyugat-Ázsiában honos. Egyike a legnagyobb röpképes madaraknak, testhossza 145–160 centiméter. Tollazata tiszta fehér. A nevét adó bütyök a hímnél jobban fejlett, mint a tojónál.

Szürke farkas, az intelligens vadász

A farkas talán a legnagyobb területen elterjedt szárazföldi ragadozó. Észak-Amerika és Eurázsia északi területeinek meghatározó csúcsragadozója, de Közép-Amerikában, Észak-Afrikában és Dél-Ázsiában is megtalálhatjuk képviselőit. Az egykor összefüggő, hatalmas területen ma már csak elszigetelt populációi maradtak fenn a túlzott vadászat következtében. A természetes élőhelyét nehéz meghatározni, hiszen a félsivatagtól a tundrán keresztül a trópusi esőerdőig mindenhol képes megélni, ami nagyszerű alkalmazkodóképességét is mutatja.

Bár nagyszerű és intelligens vadászként ismert, kisebb részben növényi eredetű táplálékkal is kiegészíti étrendjét. Az állatokban sem válogatós, kisebb állatokat éppúgy elkap, mint a jávorszarvas és pézsmatulok méretű nagy patásokat – persze ez utóbbiakat csapatban vadászza.

Akár 70 km/h sebesség elérésére is képesek. Miután a legnagyobb sikerre törekednek, elsősorban az eleve hátránnyal induló legyengült, beteg vagy öreg vadakat szemelik ki. Ezáltal fontos a szerepük a prédapopulációk számának szabályozásában. A zsákmányt leterítve – a híres farkasétvágygal – fejenként akár 9 kilogrammot is képesek belőle elfogyasztani.

Az előítéletekkel ellentétben a farkasok rendkívül magas fokon szerveződött szociális csoportokban élnek. A farkasfalkák létszáma az élőhely adottságaitól függően 2–36 között lehet, de 5–9 egyed az általános. Ezek a falkák tulajdonképpen nagycsaládok, amelyek a vezető alfa-párból és azok utódaiból állnak, de idegen farkasok is csatlakozhatnak hozzá.

Szigorú hierarchia uralkodik a falkában, az abszolút úrnak az alfa-hím számít, őt követi az alfa-nőstény. A vezérhímet legyengülése esetén (betegség, sérülés stb.) a béta-hím váltja fel. A bukott alfa-hím ilyenkor rendszerint elhagyja a csapatot, de ez sem törvényszerű. A rangviszonyok jól nyomon követhetők a táplálkozási sorrend megfigyelésével. Határozott domináns és behódoló viselkedésükkel kerülnek el a szükségtelen összecsapásokat.

A farkasokra az év során az egymást váltó „letelepedett” és „nomád” életmód jellemző. Tavasszal és nyáron egy területen maradnak, míg a kölykök fel nem nőnek, ősszel és télen azonban hatalmas távolságokat járnak be éjszakánként. Ekkor naponta akár 200 kilométert is megtehetnek, 8 km/h átlagsebességgel. Erős territorális viselkedés jellemzi őket, a falka felségterülete az élőhely adottságainak megfelelően 130–13 000 négyzetkilométer között van. A területüket hevesen védik a betolakodókkal szemben, még meg is ölhetik azokat.

A farkasüvöltés a horrorfilmek gyakori betéte, még ma is borzongást kelt az emberben. Ez az egymástól nagy távolságokban lévő farkasok közötti kommunikáció leghatékonyabb eszköze, így jelzik hollétüket és területük határát.

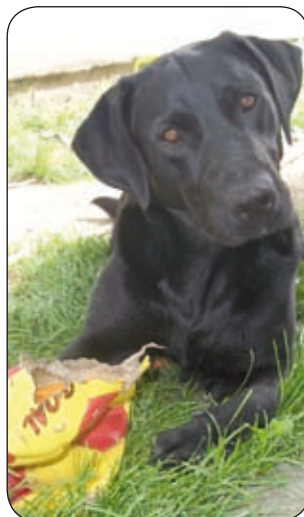
A szaporodás kizárólagosan a domináns alfa-pár előjoga. A vakon és süketen megszülető kölyköket három hétig csak az anya neveli. Az idősebbé váló kölykök nevelésében a csapat összes tagja részt vesz. A gyorsan fejlődő fiatalok 10 hónapos korukban kezdenek el a csapattal együtt vadászni.

A farkasok legfeljebb 13 évig élnek a természetes élőhelyükön, a születéskor várható élettartam azonban csak 5–6 év. A vadászat és a dominanciaharcok közben szerzett sérülések a leggyakoribb halálokok. Állatkertben közel 15 évig is élhetnek.

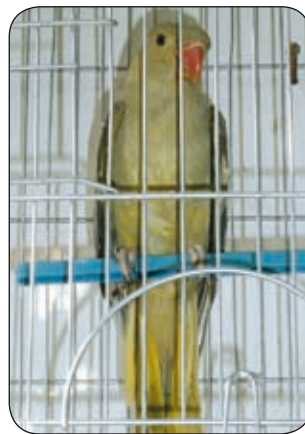
A farkasok és az emberek „együttélése” az őskortól különös viszonyt eredményezett: tiszteletet és rendkívüli, megalapozatlannak tűnő félelmet. Kevés állatnak van olyan rossz híre, mint a vérengzőnek és gonosznak ábrázolt farkasnak, annak ellenére, hogy nagyon kevés ember elleni támadásról van tudomásunk. Igaz, a háziállatokra nagy veszélyt jelentettek, és ez bőségesen elég okot jelentett eleinknek az ellenük vezetett irtó hadjáratokra. Manapság a vadállomány védelmével indokolják a vadászatuk szükségességét, bár a kutatások mind a jelentőségét bizonyítják a prédaállatok populációjának szabályozásában.

A farkas alfajainak pontos száma ma sem tisztázott. A kutya a farkas háziásításával létrejött új faj.

Van fényképed házi kedvencedről? Oszd meg velünk!

Lana mindent összerág, amit csak megkaparint: a labdáját, a lyukas zoknit, mindent, amit neki adunk. Nagyon ragaszkodik hozzánk, szinte családtag. Minden ünnepet vele ünnepelünk, és persze ő is kap ajándékot – írja **Gajdos Edina**, a zombori Testvériség-Egység iskola nyolcadikosa.

Ezt a papagájt ajándékba kaptam egy ismerősömtől. A színe miatt Kiwinek neveztem el. Nagy természetű, csőre éles. Még fiatal, 6 hónapos nőstény. Kukoricával, búzával, napraforgóval etetem, de a kedvence mégis az alma. Nagyon szereti a zenét, amit ő is próbál utánozni. Ő a kedvencem! – írja **Molnár Viktor**, az oromi Kis Ferenc iskola nyolcadikosa.

Öt híres történelemformáló vihar

Az idén októberben az évtized vihara sújtott le Nyugat-Európában, később hatalmas erővel tombolt a Haiyan névre keresztelt tájfun, amely a Fülöp-szigetekre 378 km/órás sebességű szellőkések kíséretében érkezett, több mint tízezer áldozatot követelve. A szomorú és tragikus példák mellett öt további vihart mutatunk be, amelyek jelentősen hatottak a történelem menetére. A rendkívül érdekes összefoglalót a múlt-kor történelmi portálról kölcsönöztük.

Poszeidón a görögökkel van

A szalamiszi csata

A Hellász ellen támadó Perzsa Birodalmat a tenger görög istene nem fogadta kegyeibe, ugyanis többször is hatalmas vihar sújtotta és pusztította el a hódító ázsiaiak hajóhadát. A Dareiosz vezette első nagyobb perzsa tengeri hadjárat i. e. 492-ben csupán a Trákiához közeli Chalkidiki-félszigetig jutott, ahol az ázsiai (főként föníciai) hajók hatalmas viharba kerültek, s többségük annyira megrongálódott, hogy esélytelen volt velük tovább hajózni, így szégyenszemre visszafordultak.

Elődje hibájából tanulva az új perzsa uralkodó, Xerxész alaposabban felkészült a csatára. I. e. 480-ban megindított hadjáratában kettéosztotta seregét: egy szárazföldi és egy tengeri kontingens indult meg a Perzsa Birodalomnak behódolni nem kívánó görögök ellen. Az Európát és Ázsiát összekötő Hellész-pontoszon (a mai Dardanellák) egy hatalmas, közel hét kilométeres hidat ácsolt össze hajóiból, így módon flottájának felét „elveszítette”. A megmaradt hajóhadával a partok mentén haladt nyugat, majd dél felé. A biztonság kedvéért átvágta a Chalkidiki-félsziget keleti nyúlványát, hogy a tengeri viharok ellen védelmet nyújtó szorosban haladhassanak gályái. (Egyébként 12 évvel korábban ennek a félszigeti nyúlványnak a megkerülésekor veszett oda Dareiosz hajóhada.)

Mivel a Dardanelláknál felállított pontonhidat a tengeri viharok megrongálták, a hiú király a legenda szerint elrendelte a tenger megostorozását, amit Poszeidón szintén nem nézett jó szemmel: később a király dél felé futó hajóhada egy újabb viharba került, amely a hajók harmadát elpusztította. Így a több mint 1300 hajóból csupán 550 maradt meg az év szeptemberére, amikor az Athén városával szembeni Szalamisz szigeténél Themisztoklész görög hajóhada megsemmisítette a perzsa flottát.

Mongoljárás Japánban

A japánok így örökítették meg a mongol flotta pusztulását

A 13. század a mongol történelem virágkorát hozta el. A birodalom 1206-os létrejötte után a század végére egy több mint 26 millió négyzetkilométeres területű állam állt a kánok rendelkezésére. Dzsingisz kán unokája, a Fekete-tengertől a Csendes-óceánig terjedő földek uralkodója, Kubiláj kán miután egész Kínát mongol igába hajtotta, s felvette a kínai császári címet is, tekintetét a még független Japán ellen fordította.

Miután követei két elutasító választ is kaptak a behódolásra a sógun kormányzótanácsától, 1274-ben a meghódított Korea flottájának segítségével több mint 20 ezer fős sereggel keltek át a mongolok a szigetországba, ahol az évek óta a támadásra készülő, nagyobb számú japán sereg és az egyik éjszaka kitört hatalmas vihar meghátrálásra készítette a néhány kisebb japán szigetet már elfoglaló hódítókat.

1281-ben újból megindultak a mongol inváziós seregek Japánba, ám több összecsapás után a szigetország lakói visszaszorították hajóikba a hódítókat, a mongol flotta nagy részét pedig egy hatalmas tájfun, a kamikáze (jelentése: isteni szél) elpusztította. A Nagy Mongol Birodalom számára hatalmas presztízavesztés volt a sikertelen támadás, főként azért, mert a szárazföldi invázió – a legtöbb történész szerint – a tájfunok segítségével nélkül is kudarcot vallott volna.

Francia jégeső

XVI. Lajos ellentmondásokkal, hatalmas politikai, társadalmi és főként gazdasági feszültségekkel terhes országában 1788 júliusában egy három napig tartó jégeső folytán Franciaország termésének zöme odaveszett. A források szerint a jég akkora volt, mint egy „egyliteres üveg” és több nap alatt olvadt el.

Mindent elsöpört a francia forradalom

A katasztrófa miatt a folyamatosan iparosodó, ám még mindig agrárszármazékú állam az azt megelőző negyven év legrosszabb termését produkálta. A kenyérárak az egekbe szöktek, az elégedetlenség országos méreteket öltött, s a jégverés – a történészek szerint is – nagyban hozzájárulhatott az egy évvel későbbi eseményekhez, amelyek során az *ancien régime* hatalmas véráldozatok, terror, rettegés és háborúk árán a múlté lett.

A britek menedéke

Nagy-Britannia számtalan alkalommal mondhatott köszönetet ködös és borongós időjárásának, valamint a szigetországot és a kontinenst elválasztó csatorna viharainak, amiért távol tartotta a partjaitól az ellenséget. A britek körében van is egy gyakorta emlegetett mondás: „God is an Englishman.” (Isten angol.) A korai idők-ből ugyanakkor több olyan esemény is említhető, amikor az időjárás ellenére különböző népek árasztották el a szigeteket, legyen szó a rómaiakról, angolszász törzsekről, s ne feledkezzünk meg Hódító Vilmos hadjárataról, a Brit-szigetek elleni utolsó sikeres katonai akcióról sem.

Az angolok ellen vonuló spanyol Nagy Armada főként viharok okozta tragédiája mellett a másik legfontosabb esemény, amely során az időjárás mentette meg Londont az ellenséges inváziótól, az 1744-es francia kudarc volt. A francia–angol ellenségeskedés évszázadokra visszanyúlik, a 18. század első felében a tengerekért

Az inváziós tervek készen voltak

és a kereskedelemért folyó véres gyarmati küzdelmek pedig odáig fajultak, hogy a szeniális francia tábornok, de Saxe kidolgozott egy Anglia elleni inváziós tervet, s már az angol trón új várományosát is megnevezte.

Célja az volt, hogy az osztrák örökösödési háborúban az osztrákokat, míg a többi európai összecsapásban Hannover és Hollandiát pénzelő angolokat kiiktassa a kontinentális nagyhatalmi babérokra törő ország. Elképzelése nem volt elrugaskodott, hiszen a jelentékeny flottával rendelkező britek anyaföldön állomásozó szárazföldi csapatai (maximum 10 ezer fő) igencsak kevésnek bizonyultak az állandó, minimum 200 ezer fős francia szárazföldi haddal szemben.

A nagyszabású tervet azonban – amellet, hogy a franciák rosszul mérték fel az angol hajóhad helyzetét és annak megjelenésekor gyors visszavonulásba kezdtek – egy hatalmas vihar akadályozta meg februárban, amikor a francia flotta szállítóhajóit a többméteres hullámok Dunkerque-nél elnyelték. 1759-ben szintén tervbe vették az inváziót, de ez szintén kudarccal végződött.

A német győzelem sírja

Oroszország egyedüli állandó szövetségese, amelyre szinte mindig lehetett számítani a történelem folyamán, a hideg tél volt. Napóleon kudarca után a második világháborúban Hitler is megpróbálkozott az orosz földek megszerzésével, s 1941 októberében hatalmas támadást indított a főváros, Moszkva ellen, amelynek elfoglalása nem csupán stratégiai, hanem a presztízs miatt is fontos lett volna.

A náci vezetőség számításaiba azonban egy előzetesen igencsak kiszámítható akadály lépett, mégpedig az orosz tél. A majd' három hónapon át folyó, közel egymillió áldozatot követelő moszkvai csatában a németeknek nem csupán a szovjetek elkeseredett ellenállásával kellett megküzdeniük, hanem eleinte a sártengerrel, majd a hirtelen beköszönő, rekordalacsony hőmérséklettel és hóviharakkal érkező hideggel is. A németek hiába látták már távcsöveiken keresztül a Kreml tornyait, Hitler egyik legnagyobb reménye, hogy a sárba tiporja az orosz büszkeséget, s közelebb kerüljön a győzelemhez, napok alatt köddé vált.

Német katonák Moszkva nyugati határainál

Papp Dániel

A zsárkováci tölgyek

Zsárkovác el van rejtve, kis falummal bizonyára nem törődik senki. Nem tudják róla, hogy ott most hull a mandulavirág, de utána mindjárt ébrednek az orgonabokor, mivel a természet jó barát, és mindig hoz valami ékességet a vén kúriáknak. A lellem sír, hogy ugyanezt a ragaszkodást már nem lehet elmondanom a vakolatokról. Az ugyanis hullik a vaskosarak alatt, hullik szomorúban, mint a mandulavirág, és a világ bizonyára ezt sem tudja Zsárkovácról. A világ csak a nagy latifundiumokkal foglalkozik, a kis nemesfalukat ellenben csupán a telekkönyvvezetők emlegetik: „A zsárkováci betétekhez megint új C-lapokat kell fűzni.” Valóban így vérezik Zsárkovác a telekkönyvvezetők vékony tűszúrásaitól, s ilyenkor tavasszal egészen el is van alélva a mandulafák, az orgonabokrok alatt.

A nemesurak sem kurjongatnak, hogy fölébresszék. A nemesurak ugyanis már megitták az új bort Szent Mihálytól húshagyókeddig bezárólag. A nemesurak ennél fogva csöndesek, holott szép őket hallgatni midőn beszélnek e szálas bunyevácok. Noha nem egészen tökéletes a nyelvezetük, mert a „nemes”-t például „lemes”-nek mondják, szavaikból mindazonáltal sok új fogalmat szerezhetnek a jövevények. A falu bíróját például kapitánynak hívják őket, az esküdteket továbbá tanácsosnak. A kisbírónak márszerűbb az elnevezése: „hadnagy”. De alapjában véve mindent szeretnek nagyítani e kék ruhás nemesek, a Sinitsek, Pataricsok, Kándicsok és Burkovicsok, valamint nejeik és leányaik, akik fejkendőben, de kesztyűsen és napernyősen járnak. Múltjukat, amely a török háborúk idejében egyszerű határvédelem volt, véres küzdelmek gyanánt emlegetik, s mivel predikátuma egyiküknek sincsen, ennél fogva a „nemes zsárkováci” predikátumot valamennyien hordják. Jelenük továbbá csupa sommás visszahelyezésekből és lejárt kötelezvényekből áll, de ők nagy birtokperekről szólnak. Szóval: mindent nagyítanak, a faluházat is magisztrátusnak hívják. Csak a fűszerkereskedőt kicsinyítik. Azt úgy nevezik: „zsidó”.

A nagyítást azonban nem csupán a saját viszonyainkra és élő vagy meghalt

személyekre alkalmazzák a zsárkováciak. Ez erős fajt ugyanis mindig bőkezűség vezérelte. Ennél fogva pazarul ontják ők a nagyító jelzőket és névszókat a külvilág legkülönbözőbb tárgyaira is. Most például, míg sárga májusi tábláikkal még nem pompáznak a repceföldek, míg színeit nem gondolta ki a mező, csak kicsiny facsoportokat, rügysző gallyakat látni a falu körül; öt-hat fa van egy helyen, jobbra csőszgunyhók vagy vályogból épült tanyák körül. De ezeket a facsoportokat úgy hívják a zsárkováciak, hogy „erdő”. Tagadhatatlan, hogy ebben van a legnagyobb nagyításuk. Az a négy fa például a vasúti töltés mellett, az a „plébános erdeje”, a másik a Duna felé az a „kapitány erdeje” és így tovább, minden nemzetségnek megvan a maga erdeje Zsárkovácon. Hajdan egyszerű ákácokból, gömbölyűre nyírott fákból, avagy vén eperfákból vagy jegenyékből álltak ezek az erdők. Még fűzek is akadtak a Duna felé, a réten. Ma ellenben csak tölgyeket látni mindenfelé, hármát-négyet, ötöt-hatot egy csoportban. Nyáron, ha elhajt még fiatal lombjaik alatt az ákácok, fűzek és eperfák országában, bizonyára azt kérdezi az utas: „Hogy kerül ide a csipkés levelű germán tölgy? Mit keres itt az arbor Jovis, a Jupiter fája?” „Csupa tölgyfa, csupa tölgyfa. Mit akarhatnak a zsárkováci nemesek a tölgygel?”

Valóba sajtószerű dolog, sőt bizonyos tekintetben rejtélyes is, de szerencsére összefüggésben van a régi és az új C-lapokkal. Mert a zilált birtokviszonyokból eredt számos zsárkováci tölgy, s ami a zilált birtokviszonyokkal van összefüggésben, azt sajnos, nem lehet eltitkolni. Ezt igen jól tudta már huszonöt esztendő előtt Patarics Vince, a szalmakomiszárus.

Most huszonöt esztendeje tudniillik még csak az ő kis tanyáján voltak tölgyek. Három gyönyörű szál tölgy volt az, méterekben kifejezve nem is tudom, milyen hosszú, és kétségtelen, hogy csak véletlenül kerülhetett ide az idegen fák közé, mert sem makkot, sem tölgyerdőt nem találni ott négy-öt óra járásnyira, s a bezárni kamerális erdészek bizonyára nem értek rá egyenesen Zsárkovácre utazni

elűltetni három tölgyet. A három tölgy azonban szakemberek ápolása nélkül is naggyá lett és egyenessé. Patarics Vince, a szalmakommisszárius, természetesen nem foglalkozott velük. Mit neki a tölgyek?!

A komisszárus apró, gömbölyű öreg ember volt, a háza előtt szokott pipázni, és földre szegezve pillantását, föl se pillantott, ha valaki csak azt mondta: „Jó napot adjon Isten!” Csak akkor nézett föl, ha a köszöntés így szólt: „Jó napot adjon Isten, nemzeti úrnak!” Az Isten után mindjárt a nemzeti úrnak kellett következni, hogy a Patarics Vince fölpillantson.

Különben azóta, hogy a hatvanhatedik háború előtt utoljára gondoskodott szénáról a Kress-svalizséreknak, Patarics Vincének többé semmi köze sem volt a nagyvilághoz. Két fia, két leánya el volt látva, ő meg a feleségével megélt a földcséjéből, sőt ha pénz kellett, akkor is akadtak jó emberek, keresztények vagy izraeliták, akik fölkeresték Patarics Vincét a vén kúriában, és előre megvették a termést, sőt még kölcsönöket is adtak neki. Patarics Vincének tehát abszolúte nem kellett mozognia. Nem is igen mozgott ő, kivéve azt a pár lépésnyi utat, mely a kiskaputól vezetett a konyhaajtóig. Azt azonban megtette igen gyakran. Ha az országúton cseresnyés kocsi jött, azt Patarics Vince megállította bizonyosan; nagy vászon zsebkendőjét meg a zsebeit is televásárolta cseresnyével, aztán bevitte a gyümölcsöt a konyhába:

– Hoztam befőzni való cseresnyét, anyuk!

Azután kisvártatva jött egy baranyai szekér érett sárgabarackkal. Világos, hogy Patarics Vince megint televásárolta a zsebé, mondván benn a konyhán:

– Hoztam lekvárnak való barackot, anyjuk!

Továbbá jött egy sváb kocsis lépésben, és a házak mellett gyalog ment egy sváb asszony, óvatosan benézve minden kapu alá, hogy nincs-e valahol finác. No, ezek dohányt árultak, és a szalmakommisszárius természetesen elmulasztathatlan kötelességének tartotta, hogy abból is vásároljon egy-két fontot.

– Hoztam a padlásra való dohányt, anyjuk – mondta aztán a konyhán.

Végül jött egy üveges tót, akitől színes üvegeket és porcelánbögréket kellett venni a szekrény tetejére. Azhonkívül vásznnal és kanavászokkal is kereskedtek a trencsényi házalók arrafelé, és Patarics Vince különösen szerette a világos vásznakat. Mely műipari tárgyakat, valamint a főntebbi fogyasztási cikkeket is mindig kurzuson fölül fizetvén meg Patarics Vince, a legjobb példát mutatta ő arra, hogy a szegény ember miképp szórhatja el a pénzét anélkül, hogy a nagyvilágban meg kellene forgolódnia. Elég ahhoz kiállni a kiskapuba. És csak előnyére válik e törekvéseknek az, ha az embernek olyan páratlan felesége van, amilyen volt Pataricsnak; olyan szorgos, törekvő asszony, aki megvetve költséget, fáradságot, folyton süt és főz, gyümölcsöt párol, szárnyas állatokat öl, finom szörpöket, likőröket és piskótátészta készítő, és egyetlen ambícióját abban keresi, hogy minél többet és minél távolabbi ismerősök lakjanak jól az asztalnál. Éspedig a napnak legkülönbözőbb szakaszaiban, és sohasem tévesztve szem előtt azt, hogy legjobb, ha a vendégkoszorú ebédre hivatalos, de csak vacsora után búcsúzik el a szíves háziaktól.

Ilyen körülmények közt tehát aligha szükséges hosszasan bizonyítanunk, hogy Patarics Vincének negyvennyolc holdas tanyája csakhamar végrehajtás alá került a három tölgygel együtt. Sőt a ház is és a házban található ingók is végrehajtás alá kerültek, minélfogva a nemzeti asszony sírva mondogatta:

– Még a citromfacsaróm is föl van írva.

És tördelte a kezét, mely száraz volt már és kérges a sok főzéstől. A citromfacsarójára ugyanis nagyon büszke volt, mert azon időben még az alispánnénak

sem volt a konyhán citromfacsarója. Ahol pedig volt, ott az árverést is, íme, előre lehetett látni.

– Holnap lesz a licitáció – folytatta az öregasszony.

– Hadd legyen – felelte mogorván Patarics Vince. – Nem szégyen. Azt szégyelljem, hogy holnapig nem tudok kétezer forintot előteremteni?!... Szégyelljék a gyermekeim – mondta nagy keserűen.

Azzal kiment a kiskapu elé, és nagyokat fújt a pipájából. A pillantását is szokása szerint a földre szegezte, de ezúttal még akkor sem nézett föl, mikor a parasztok a nemzeti urat mindjárt az Isten után emlegették. Nem gondolt többé erre a sorrendre titkos büszkeséggel, mert látta, hogy Patarics Vincétől mégiscsak igen messze van az Úristen: igen messze van, és nem akar csodát tenni a kétezer forintra vonatkozólag.

Künn a tanyán bizonyosan szomorúan susogtak ekkor a tölgyek. Susogott, mozgott a három tölgy, óriási sudár törzsüket a vasútról is meg kellett látni. A keskeny töltésről, ahol két aranypaszományos tengerésztiszt ült az északi gyorsvonaton.

– Az admirális most már bizonyosan Kanadába küld majd minket, mert a tizenhét európai tölgyfajta nem terem akkora árbocot, amekkora méltó volna egy császári jachthoz – mondta az egyik tiszt, akinek meggyászú kabátujján látszott, hogy hajóépítő mérnök.

– Pedig ebben az országban nagyon bíztam – mondta a másik, akinek derekán apró kamarásgombok ékeskedtek. – De úgy látszik, a tölgyfák is olyanok itt, mint a szolgabírák. Messziről nagyokanak mutatkoznak és hatalmasoknak, de közelről észrevenni, hogy derékban bizony meghajolnak.

A Patarics Vince három fája most tompa, sívító hangot hallatott a pusztán. A szél a vasút felé fordította koronájukat, és csipkés leveleik odabeszéltek az első osztályú kocsis nyitott ablakába. Komolyan, dicsekvően:

– Nézzetek már ide, ti urak, ha tölgyet akartok látni..

A tölgyek beszédét, íme, meg is hallották a tengerészek... vagy talán az Isten hallotta meg, ki – úgy lehet – mégsem volt messze a nemzeti úrtól.

– Hurrá – kiáltott föl a vörös posztós mérnök –, oda nézzen, gróf úr, arra a három csodálatos tölgyre.

A másik odaállt az ablakhoz.

– Nagyszerű csakugyan – mondta. – No, ebben a fészekben kiszállunk rögtön.

A zsárkováci állomáson csakugyan szekérre ült a két tengerésztiszt öt perc múlva. Onnan először is a tölgyekhez hajtottak, és egypár percig nagy gyönyörűséggel nézték és méregették valami egyenes pléhmértékkel a fákat. Akkor volt a három fa éppen, amekkorákat Teggethoff kívánt árbocnak az új császári jachtra, amekkoráért már öt hete utaztak is a tisztjei Magyarországon. (Tudniillik valóban történelmi esemény a Patarics három fája.)

Egy óra múlva aztán már a szalmakommisszárus háza előtt voltak a tengerészek a falu jegyzőjével. (A nemzeti úr akkor sem nézett föl a köszöntésre; úgy kellett megrázni a bekecsénél fogva.) Még egy negyed óra múlva már el is adta nekik Patarics Vince kétezer forintért a három tölgyet. Mit mondjunk hát, mi következett ebből?... Elmaradt az árverés természetesen, de ez csak szárazabb oldala a dolognak persze. Sokkal szebb az, hogy a nemzeti asszonynak megmaradt a citromfacsarója.

...Ezt történt Zsárkovácson most huszonöt éve. Három tölgy volt akkor csak a határon, és kivágták azt is, de a jövevény most mégis csupa tölgyet lát a falu körül, csupa tölgyet a fekete bácskai földben. És méltán kérdezi ő: „Hogy kerül ide a csipkés levelű germán fa, mit keres itt az arbor Jovis, a Jupiter fája?! ... Csupa tölgyfa, csupa tölgyfa ... Mit akarhatnak a zsárkováciak a tölgygel?!“

Mit akarnak a zsárkováciak a tölgygel?! ...Azt akarják, hogy amióta Patarics Vincét az árveréstől mentette meg a három tölgy, azóta buzgón ülteti és ápolja a tölgyet minden zsárkováci nemes, aki csak el van adósodva. Mert nem lehet tudni, hát ha még egyszer erre járnak majd azok a tengerészek. Persze a szalmakommisszárus esetéből csak azt volna szabad következtetni, hogy Patarics Vince megszabadult az adósságaitól csuda által: de a zsárkováciak azt következtetik belőle, hogy Patarics Vince megszabadult az adósságaitól tölgyek által.

Az ákácokat és a füzeket ennélfogva kitúrta huszonöt év alatt Jupiter fája. Huszonöt év alatt egyre-másra nőtt a sok új „erdő”. A repceföldek szélén, a rét felé, a tanyák előtt. A babona óriási. S a C-lapok rettentő állapotban lehetnek, mert a zsárkováci tölgyek még ma is folyton szaporodnak.

Németh István

Ima Tündérlakért

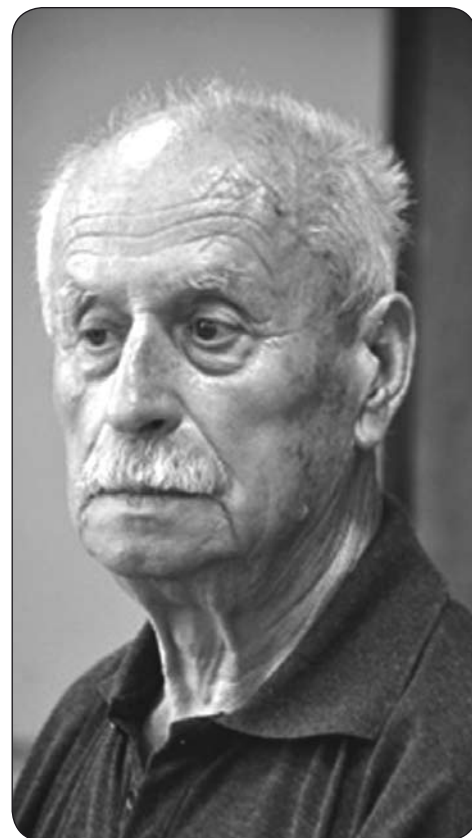
(Részlet)

Szaporodó rémálmaim közül a leggyakoribb, hogy mi, délvidéki magyarok lassan, de föltartóztathatatlanul „amerikai magyarokká” válunk. Persze nem az életszínvonal tekintetében, mert feltehetően az amerikai magyarok egyenként és összességükben is gondatlanabban élhetnek, mint mi, idehaza, akiket inkább vert, mint áldott a „sors keze”. A velük való hasonlóságunk mintha abban kezdene megmutatkozni, ami egy népcsoport lassú eltűnésének a kezdetét jelenti. Azzal a különbséggel, hogy mi nem egy idegen tengerben „szívódunk fel”, hanem idehaza, a szülőföldünkön.

Nemrég, a nyár elején egy nagy sétát tettem odahaza, Tündérlakomban. Mind erősebb ugyanis bennem a vágy, hogy mielőbb visszaköltözzek kebelébe, a „földjébe”, bejárjam minden zegzugát, utcáját, kicsi tereit, zsákutcáit, kutyaszorítóit, szurdokait, dombhátaikat, dombhajlataikat. Észrevettem, felfedeztem, boldogan ébredtem rá már annyiszor, hogy itt azok az utcák, kerítések, kertek, fák is ismerősként állnak elélem, amelyekben először fordulok meg, amelyeket először látok. Talán mert annyira ismerős, kedves nekem a tágabb környezetük, a falu. Attól kapják a fényüket, semmi mással össze nem téveszthető hangulatukat.

Anyjához tér így az a gyermek, kit idegenben löknek, vernek – dúdoló magamban meghatódottan ballagva utcáról utcára, hallgatva a fülemnek olyannyira ismerős s olyannyira kedves neszeket, hangokat, amelyek az élet jelenvalóságaként betöltik a falu eleven csendjét. Igen, az anyjához tér így meg a gyermek... Nem mondhatom, hogy hozzám „az idegenben” mostohább lett volna a sors, mint máshoz, aki valami miatt szintén elhagyta a szülőhelyét; a körülményekhez képest inkább kegyes volt hozzám, valamit, persze, mégsem pótolhatott; igazán csak itt mosolyoghatsz, itt sírhatsz, motyogom tovább magamban a verset, meghatódva a lét örömétől, a hazatalálás, pontosabban a megérkezés részegítő mámorában. *És mgaddal is csak itt bírhatasz, oh lélek!*

Hirtelen elhatározással a Vasút utcából a Halászsok, azaz a Vízimalom utcájába kanyarodom be, ami tulajdonképpen nem is utca, csak egy girbegurba házsor, hátát a meredek hegyoldalnak vetve, tekintetével az előtte kanyargó eret kémelve. Ebben az utcában laktak keresztanyámék, épp a vízimalom fölött, ami mára, most látom, örökre elnémult. Ha megmarad, már csak azon a nagyméretű kartonon lesz látható, amire egy fényes nyári napon – ilyennek is indul ez a mai is – Nagypáti Kukac Péter rápingálta. Az utca, illetve a ház sor végén, ha jobbra kanyarodnék, átkelhetnék az erecske hídján, s körbefuthatnám a vásárteret – ezen keresztül vágattunk át kedves fürdőhelyünkhöz, a „híd alá”, lázas türelmetlenségünkben fittyet hányva az utunkba eső felnőttek megbotránkozásának, lerúgtuk magunkról azt az egy szál klottgatyt is, amely nekiszilajodott gyermektestünket fedte, mert nem volt számunkra csiklandósabb élvezet, mint rohanni, futni szűzanya meztelen a víz felé, élvezve a határtalan szabadságot, érezve bőrünkön a forró szél hullámverését. Most mégsem erre kanyarodom, hanem nekivágok az emelkedőnek, fölkapaszkodom a „hegytetőre”, ahonnan belátni a fél határt, végigballagva egy újabb „fél soron”, az elhagyott házak, a málló kerítésfalak utcáján, a megejtően szép dombhajlatok között, majd leereszkedve a Kálváriáról a kínálkozó utcák közül a Kert sort választom, nem bánom meg, mert a végében, sétám külön ajándékaként, tündéri látvány tárul elélem. A falu legmélyebb pontja ez, s innen tör fel ebből a szelíd, tágas völgyből néhány óriási nyárfa, föl, a szédítő magasságokba. Az ég ragyogóan tiszta, fényes. Az ég végtelenségét a sötét tömbjével mintha még inkább, már-már az elviselhetetlenségig tágítaná. Beleszédülök. Jó lenne lehanyatlni a fűre, s úgy tekinteni fel a faóriásokra, amelyek ebből a nézőpontból bizonyára még magasabbra nőnének, elérnék az eget, az elérhetetlent. És hallgatni a sűrű nyárfalomb elmondhatatlanul szép „tengerzúgását”. És így aludni el. Olyan közel a földhöz és a házához, hogy vele egyggyé válva.

S ebben a pillanatban, fönt a domboldalon elbődül, följajdul a rádió, nyersen, erőszakosan, idegenül, hangja betölti a völgyet, elnémítja a nyárfacsoport lombjának „tengerzúgását”, átfesti a levegő gyöngyházfényét, rapacsossá változtatja a gyalogösvény lisztporát, idegenné a honi kerteket. Szanaszét futnak, mint a riadt kiscsibék, a krumpolibokrok. A ház felé fordulok, ahonnan a harsány zene árad, s mint aki hirtelen ébred mély álomból idegen ágyban, nem tudom, hol vagyok. Mert az, amit az imént láttam, álom volt, álomban jártam odahaza, ezért volt minden olyan valóságosul szép. A valóság az, amit most látok és tapasztalok. Az ismerős, drága völgybe idegenek költöztek, semmit se hoztak, hozhattak magukkal, csak zenéjüket, muzsikájukat, s most elárasztva vele ezt a völgyet, ebben fürödnek, vigasztalódnak, nem gondolva arra, hogy szokatlan hangoskodásukkal nemcsak a „befogadóiban” keltenek riadalmat, de még a „hazai” muzsikához szokott füvekben, fákban s madarakban is.

Öt perccel ezelőtt szülőfalum talán legbűbajosabb pontjára jutottam el – mégpedig szerencsés körülmények között: egy nyári délelőtt selymes napfényben –, s ugyancsak itt ért, szinte főbekölöntésként, egy új felismerés: ez már nem úgy a tiéd, ahogy mind ez ideig volt – teljesen és teljességében csak a tiéd, a világ egy kicsi pontja – egy ház, a szülőház udvara, kertje –, ahol zavartalanul otthon vagy, miként valaha az anyaölből. Ennek az emléke nem írható le,

nem fogalmazható meg, mégis eleve él benned, mint valami alapélmény, amelyet egy puha kéz és örömtől sugárzó szem simogatása idéz föl benned: önfeledt sütkérezést a lét örömeiben.

(Isteni kegyelemnek tartom, hogy hazalátogatásaim szerencsés pillanataiban újraélhetem ezt a zavartalan örömet.)

Most ezt kuszálta össze bennem abból a domboldali házból lezúduló idegen muzsika. Szinte futva sietek el a helyszínről, az égig érő nyárfák alól, amelyek most mintha minden levélükkel tiltakoznának a völgy fölborult csendje ellen. De még mielőtt bekenyárodtnam volna a Kerti sorba, lefelé ereszkedve a Kálváriáról betértem egy sörre a kocsmába, amelyik a néhai Dudás Pista kiskocsmája közvetlen közelében áll. Két kedves helybeli fiatal rögtön meginvitált az asztalukhoz. Megkérdeztem a beszédesebbtől, ismerik-e a falu Krivaja-hídjait, föl tudnák-e sorolni őket. Hogyne tudnák, s máris kezdtek onnan, ahol az ér belép a falu határába. Sorjáztak a fahidak, a kőhidak, a vashidak, a gyaloghidak, a nagyhidak, alig győztem jegyezni őket. Kevés kivétellel mind jómagam is ismertem, s most örömmel állapítottam meg magamban, hogy majd mindegyik még mindig áll, szolgálja a falu népét, sőt Lovćenac (Szekics) alatt, de még a mi falunk határában egy új is épül, egy kerékpárhíd. Eme hídbéli tudományommal a Híd-díj átvétele alkalmával az ünneplő közönséget szándékoztam elkápráztatni. (Egy mérnök barátomat sikerült is: megfogadtatta velem, hogy egy alkalommal bemutatom neki sokhidas szülőfalumat, átkísérem mind a huszonegy hídján...)

A régmúltba, az antik (sőt, mitosz) időkig kellene visszanyúlni, az aranykor mítoszáig (a múltban létezett egy ideális, tökéletes állapot, amely mára visszafordíthatatlanul leromlott), hogy tündérhon toposzának gyökereit megtaláljuk. E szellemi/metaforikus értelmű ideális létállapot visszaállítására (leegyszerűsítve: a boldogság keresésére) irányul alapvetően minden emberi törekvés. A modern létfilozófia szerint ennek az organikus létállapotnak a keresése, ideig-óráig való visszaállítása jellemzi a hőseket – a hősi kor elmúltával: egyfajta átértelmezett heroikus magatartást.

A klasszikus magyar irodalom – vannak

A, a. Nem az apámmal álmodom. Olyan sokszor nem is jut eszembe, nem gondolok rá, ha valamiért mégis eszembe jut, nem emlékszem vissza rendesen. Elfordul onnan az emlékezet, elmozdul, odébb megy, külön van. Külön nincs. Mindenféle furcsa és unalmas dolgok eszembe jutnak, más ugyanilyen furcsák és unalmasak nem, lehet, hogy ilyen egyszerű.

Egyszerű emlékezet, előbb elmesélem neki, kitalálom a részleteket, hogy legyen mire visszaemlékeznie. Legkisebb dolgok is megzavarhatják, lehangolják az egészet. Akad azért mindig, ami már jól megy, újra meg újra előbukkan, mint a télikabát bélése, ha fölfeslett a varrás. Visszatömköd, kibújik megint. A földrengés például eléggé megy, be van rendesen gyakorolva. Egyetlen, jókora lendülés.

Ha nem csak mese, igazából volt, nem képzelet, nem azért emlékszem, mert annyiszor elmondták ugyanúgy. A csillár kilendült, mint a harang nyelve, a karácsonyfa végigkorcsolyázott a parketten, a gyerekszoba sarkától megindult visszafelé.

Csúszik, megáll, valami megfogja, tartja a levegő, vadul az ellenkező irányba rántja. Lejött a csúcsdíz, nem törött el. Az apám, ahogy kiugrott az ágyból, a lóduástól el-esett, ez anyám története. Mindig ugyanazokkal a szavakkal mondja el, bemutatja, így, a bal kezére, ugyanúgy szokta elmesélni a kedvenc történeteit, a maga nemigen csodálkozó, inkább vidám, mint nem, agyondohányozott hangján. Mutatja a karácsonyfa helyét a belső szoba sarkában. Szerinte azzal kezdődött ötvenhat, hogy

egy tizenkettes busz a korlátot áttörve a Dunába zuhant.

Így indult az év, a Margit híd kanyarulatánál megcsúszott a jeges burkolaton egy üres autóbusz, és beleszaladt a folyóba.

Nem üres, benne volt a sofőr meg a kalauz. Aztán a földrengés, így kezdődött, ilyesmi lendületes dolgokkal, és azzal ért véget, hogy el kéne mennünk innen, de sürgősen. Lelépni ebből az országból, teljesen világos, ráadásul mások is így tudják, és tényleg le is lépnek. Mindenki elment, kivéve minket, elő volt készítve a dolog, mégse mentünk.

Mert az apám nem akarta. Nem disszidáltunk, apád végül is nem akart, mihez kezdjen, ugye, odakinn. **Igazán jobb, ha nem.** A disszidálás pontos szó, maradjunk ennél. Mert mi másnál. Bepakoltak volna minket a húgommal egy ruháskosárba a cuccok közé, belénk nyomtak volna némi altatót. Elalszol, és Ausztriában ébredsz föl.

Vagy pedig Új-Zéland. Magadhodsz térsz Új-Zélandban, arra ébredsz, hogy Új-Zéland. A járda tele volt elszórt töltényhüvellyel, állítólag óvodából hazafelé az Andrássy úton üres töltényhüvelyeket rugdostam a platánfák közt, erre nem emlékszem. A Beruházási Bank óvodájába jártunk a húgommal, páternosztterrel lehetett fölmenni a ötödikre.

És ott gyorsan kipattanni. Ha nem szállsz ki a legfelső emeleten, átfordul veled a kabin, fodítva jössz le, úgy jönél lefelé, a fejed állva, mint az új-zélandiak.

Kedves Olvasó Tanulók!

korábbi példái is persze! – legismertebb tündérhon-kereső hőse Csongor, Vörösmarty Mihály (1800–1855) mesedramájának férfi hőse, aki kalandok és sok-sok kiábrándulás, dezillúzió után a szerelemben találja meg a (világmindenséghez képest) percnyi boldogság esélyét. A tündérlak/tündérhon/üdvülk képzetei jelen vannak a legújabb kori magyar irodalomban is. Mai rovatunkban a (vajdasági) magyar irodalom három jellemző irodalmi alkotásából olvashattok e jelenést kibontható részleteket. Az ómoravica

születésű **Papp Dániel** (1865 [?]-1900) **Tündérlak Magyarhonban** (1899) című novelláskötetének **A zsákváci tölgyek** c. novelláját, a címében és mottójában reá reflektáló **Németh István** (1930) **Ima Tündérlakért** (2000) c. kötetét, illetve **Kukorelly Endre** (1951) – Vörösmarty Tündérvölgy c. elbeszélő költeményének címét parafrázáló – **Tündérvölgy** c. regényét, illetve ezeknek részletét ismerhetitek meg.

Jó olvasást!

Bence Erika

Ajándékkísérő süti

Saját kezűleg készített, személyre szóló finomságokkal nagyobb örömet szerezhetsz, mint bármilyen bolti áruval. Csak el kell találnod a megajándékozott gusztusát. A legegyszerűbb papírtasakot is feldobhatod, ha kísérőkártya helyett aprósütit kötözöl a fülére.

Elkészítés

5 nagy, 23 közepes és 40 kis szívhez feldarabolunk 12,5 dkg hideg vaját. Robotgép gyúrópalcájával összedolgozzuk 7,5 dkg kristálycukorral, 1 zacskó vaníliás cukorral, 1 tojással és 25 dkg liszttel, majd kézzel simára gyúrjuk, és a hűtőben pihentetjük kb. 30 percig.

A tésztát lisztezett deszkán 2-3 mm vastagságúra nyújtjuk, és különböző nagyságú (pl.: 8, 6 és 5 cm átmérőjű) szíveket szúrunk ki belőle. A tésztamaradékokat összegyúrjuk, kinyújtjuk és kiszúrjuk. Két-három, sütőpapírral kibélelt tepsibe fektetjük őket, és mindegyikbe lyukat fúrunk a fellegetáshoz. A 200 fokra elő-

melegített sütőben tepsinként kb. 8 percig sütjük, majd kivesszük, és hűlni hagyjuk.

Robotgép habverőjével 20-25 dkg átszitált porcukorból és 1 tojásfehérjéből sűrű mázat keverünk, és három adagra osztjuk. Egy adagot élelmiszer-színezékkel rózsaszínűre, egyet világoskékkel színezünk, a harmadikat fehérén hagyjuk. A mázat 1-1 nejlonzacskóba töltjük, az egyik sarkukon kis lyukat vágunk, és a kekszeken kidíszítjük. Kb. 30 percnél szárítás után a lyukakba szalagot vagy zsinórt fűzünk.

A környezettudatosság jegyében az idén az ajándékok kötelező ruháját is mi magunk készíthetjük. Arra persze készsülnk lelkileg, hogy ezeket is széttépik a lelkes bontók.

1. Vágd körbe az ajándékot! Természetesen fontos, hogy karácsonyi mintát kapj, hogy ne csak valami egyszerű, megúszós csomagolásnak tűnjön a dolog.

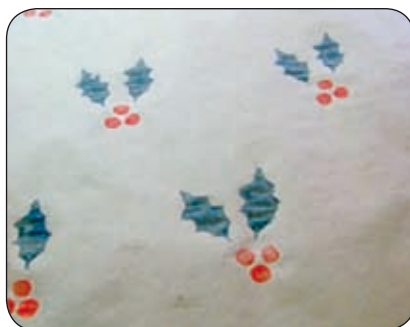
2. Karácsonyi égősor ujjlenyomatból. Vegyél hagyományos postai csomagolópapírt, rajzolj fel különböző nagyságú köríveket, majd az ujjlenyomatoddal csináld belőlük égősort.

3. Bohócpapírok. Ismét hagyományos csomagolópapírra lesz szükséged, amit aztán egy pompon és filctoll segítségével tudsz feldíszíteni karácsonyi bohóccá. Csak becsomagolt ajándékokkal működik.

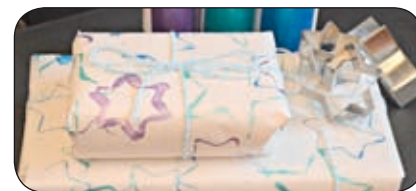
Csináld magad Karácsonyi csomagolópapír

4. Fényképekkel. Megható ajándékként készíthet, ha a csomagra ráragasztod a közös fényképeket.

5. Krumplinyomó. Vágd ki a krumpliból a karácsonyi mintát, mártsd vízfestékbe, majd nyomd rá a papírra!

6. Karácsonyi kiszúróból. A kiszuperált formákat is használhatod, úgy mártsd bele a festékbe, mintha a lisztbe mártanád, majd mintázd fel a papírt!

7. Hasznosíts újra! Régi térképek vagy újságpapírok születhetnek újjá csomagolópapírként, és így talán a heves bontás okozta rongálás sem fog fájni annyira.

8. Ujjlenyomatból rénszarvas. Ha már a füzérsortól úgyis maszatos az ujjad, miért ne lehetne felhasználni a rénszarvasfejhez is?

Blúzok

A blúzokkal valószínűleg nehezen foghatsz mellé még akkor is, ha akár az egészet flitterek borítják. Annyit érdemes tudni, hogy a csillogó flitter az erős vonalat tovább erősíti, az egyenesen szabott, flitterrel borított darab pedig lapít.

Nadrágok

Szilveszteri divatvarázs A flitter

Ha szilveszter, akkor flitterek – legalábbis ez a szokás él már hosszú ideje. A flitterek tényleg tökéletes díszei lehetnek a ruháknak, de nem árt, ha betartunk néhány alapszabályt

Legjobb, ha nem teljesen flitteres darabot választasz. Ha a zsebekben van flitter, az értelemszerűen oda tereli a figyelmet. Biztos választás az oldalsó varrás mentén hosszában flitterrel díszített nadrág.

a karcsú alakkal megáldottaknak ajánlott. A flitteres táskák, sálak, sapkák, kesztyűk és egyéb csajos kiegészítők is az idei tél nagy slágerei, csak arra kell figyelned, hogy színben és stílusban passzoljanak öltözeted többi részéhez.

Fejdíszek

Ha szeretnél csillogni szilveszterkor, de nem szeretnél erre sokat áldozni, akkor maradj a kiegészítőknél. Egy látványos és nőies fejdísz tökéletes választás. A flitterek mellett lehet tollakkal vagy más kövekkel díszített is, szilveszterkor nem lesz túl sok mindez. Természetesen passzoljon a ruhához.

Ékszerek

Ezekből bátran válassz látványosabb darabokat. Az alapszabály azért itt is él, miszerint legfeljebb két domináns darabot érdemes viselni, a többi ékszernek válassz visszafogottabbat. Pl. egy látványos gyűrű mellé lehetőleg még szilveszterkor se válassz erőteljes karkötőt.

Kiegészítők

Az övek tökéletes kiegészítői lehetnek a megjelenésünknek. Jó tudni, hogy a flitterek csillogása miatt jobban magára vonja a tekintetet. Kicsit szélesít is, ezért a csípőn a fiús alakúaknak, míg a derékon viselve leginkább

Cipők

A flitteres cipők nemcsak szilveszterkor divatosak, más alkalommal is felveheted őket, ha szórakozni mérsz. Annyira kell csak vigyáznod, hogy mivel látványos darabról van szó, ezért a kisebb sérülések is látványosak lesznek rajta. Vagyis elég néhány apró leesett flitter, és a cipőnk máris kopottas benyomást kelt.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas!

Hetedikes lány vagyok, és van egy nagyon nagy problémám! Több mint két éve beleszerettem egy helyes fiúba. Voltak ugyan hosszabb-rövidebb megszakítások, de mindig visszatértünk egymáshoz. Még most is halálosan szerelmes vagyok belé, de rajtam kívül az egyik legjobb barátnőm és még egy lány helyet kapott mellettem... Nagyon félek, hogy elveszítem! Kérlek, segíts!!

Always and Forever”

Válasz:

Kedves Szerelmes!

Az az igazság, hogy serdülőkorban, de később is, ha több szereplője van egy történetnek, számolni kell a veszteség, a csalódottság, a megbántódottság stb. érzésével is. A te barátod egyszerre több vasat is tart a tűzben, ami neki biztosan jó érzés, és hízalja a máját, de a lányoknak, akik szerelmesek belé, nem. Mivel ti még a serdülőkor legislegelején vagytok, nagyon sok tapasztalatra, ézésre, a társas kapcsolatok, viselkedés tanulására van szükségetek, míg elértek azt a kort, amikor mindketten tudjátok majd, hogy mit is akartok a másik személytől, és milyen viszonyt szeretnétek, hogy érettek legyetek a szerelmi kapcsolatra. Ti ketten a fiúval, a te szomorúságodra, nem ugyanazt szeretnétek, és nem ugyanarra van szükségetek. Sokszor megtörténik, hogy többet látnak egy-egy kapcsolatban, mint ami valójában van, mert a fantáziánk, mint a pók, beleszövi a vágyainkat a percepciónkba, az észlelésünkbe, és hatással van a kapott információ értelmezésére. A fiú a kötetlen szórakozást részesíti előnybe, ezért valószínű, hogy veled kapcsolatosan is csak ez van a játékban. Lehet, hogy téged nem is lát a párja szerepében, esze ágában sincs a járás, mert neki nem erre van szüksége. A nő nem legnagyobb része valójában nem ilyen kapcsolatra vágyik, mert nehéz és fájdalmas egy konfliktusokkal teli helyzetben lenni. Jó lenne ha letisztáznád magadban, el tudod-e fogadni, hogy ennek a szerelemnek csak egyik szereplője legyél a sok közül. Valójában az ilyen fiút neked kellene ütközben elveszítened, és megvárnod, hogy eljöjjön a te időd és az a fiú, akinek csak te kellesz, és nem egy háremnyi lány. Addig is BARÁTKOZZ, fiúkkal, lányokkal egyaránt.

„Kedves Bizalmas!

Tizenhárom éves lány vagyok, és szerelmes. Csak nem tudom, mit csináljak. A múlt hét végén lakodalomban voltam, és ott találkoztam a világ legjobb pasijával. Ő középiskolás. Táncoltunk. Néztük egymást. Rám mosolygott és kacsintott egyet. Azóta csak rá gondolok! Nem tudok aludni. Amikor a lelkét írom, egyszer csak azt veszem észre, hogy a semmibe nézek és mosolygok. Ilyesmi még eddig nem történt velem. Sajnos azonkívül, hogy középiskolás, semmit sem tudok róla. Hogyan szerezhetnék róla bármilyen információt, mert szeretném felvenni vele a kapcsolatot. Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Hópehely!

Szerencsés vagy, mert beléd fúródott Ámor nyila. Felemelő érzés, de fájdalmas is, ha nem tud megvalósulni. Sajnos nem sokat tudunk segíteni, csak tippet adni. Szerintem biztos akad a környezetedben valaki, aki ismeri a fiút, rokonok ismerősök, barátok, barátnők. Először

Hópehely”

a lakodalmat szervező páron keresztül próbálj információhoz jutni. Majd próbálj visszaemlékezni, hogy kikkel volt a fiú, hátha az ő társaságából ismersz valakit, aki segíthet. Tallózhatasz a Facebookon is, hátha rábukkansz. Közben azon is legondolkodhatsz, hogy mi lesz, ha fény derül a fiú kilétére, és kiderül, hogy már kapcsolatban van, vagy hogy félreértetted a helyzetet, amiben voltatok. És az is megeshet, hogy továbbra is titok veszi körül. Mindenesetre ne búsulj sokáig, még akkor sem, ha nem jól végződik számodra az eset, mert egy gyönyörű élményed volt, amelyre sokáig emlékezni fogsz.

„Kedves Bizalmas!

Van egy fiú, aki örülten tetszik. Megszereztem a mobilszámát, és írtam neki. Kezdetben válaszolt, de amióta megírtam, hogy hogy hívnak, egyik üzenetemre sem jött válasz. Hívni nem merem, nem tudom, mit fog szólni. Én meg csak sírok. Próbáltam már elfelejteni, de nem sikerült. Segíts! Mit tegyek?

SMS”

Válasz:

Kedves SMS-ező!

Sajnos az SMS-es kapcsolatteremtéskor nagy a valószínűsége, hogy el leszünk utasítva. Igaz, ez más kapcsolatteremtési helyzetekben is megtörténhet. Hogy végül is miért döntött úgy a fiú, hogy nem válaszol, azt csak ő tudja.

A legjobb lenne, ha kitörölnéd a telefonszámát a mobilodból, őt meg a szívedből, mert azt a visszajelzést kaptad, hogy nem érdekel, és ezt el kell fogadnod. Annyira nem érdekel, hogy még válasza sem méltatott. Kár ilyen emberre pazarolnod a könnyeidet. Ahhoz, hogy könnyebben túltegyed magadat a csalódáson, legyél aktív, ne feledkezz meg a tanulásról, a karácsonyi készülődésről, a téli szünet tervezéséről a barátnőiddel. Keress magadnak elfoglaltságot, hogy ne legyen időd a csalódásodon gondolkodni. Kezdj el rendszeresen tornázni, vagy iratkozz be táncra, zumbára, salsára. Biztos, hogy nagyon gyorsan egy új fiú dobogtatja majd meg a szívedet és hozza tűzbe a mobiltelefonodat, olyan, akinek te is tetszel majd.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenkét éves fiú vagyok. Szeretem a Jó Pajtást, és el szoktam olvasni a Bizalmas sorokat is. Sokáig tépelődtem, hogy írjak-e. Én egy nagyon szegénylős gyerek vagyok. A gondom az, hogy van egy gyönyörű lány az iskolában, aki nagyon tetszik nekem, és nem merem megszólítani. Volt már, hogy azt mondtam magamnak: Gyerünk, nincs mit veszítened!, de az utolsó pillanatban, amikor már majdnem köszöntem neki, szó nélkül, továbbmentem. Arra gondoltam, hogy mindenki nevetni fog rajtam, ha elutasít vagy kinevet. Ebbe belehalnék! Mit tegyek, hogy meg merjem szólítani?

Törpi”

Válasz:

Kedves Törpi!

Jó úton haladsz a szegénylősséged leküzdésében, mert megfogalmaztad a problémádat, gondolkodsz a lehető lépéseken, és segítséget kértél. Bátor fiúnak látlak! Ha nem lennél bátor, nem jelentkeztél volna nekünk. Nem tudom, mennyire lesz számodra vigasztaló, hogy nem vagy egyedül a szegénylősségedben, és ez a fajta szegénylősség egyaránt jelentkezik a fiúknál és a lányoknál is. Azt is fontos tudnod, hogy nincs olyan ember, aki ne félne, ne

BIZALMAS SOROK

szorongna attól, hogy elutasítják, kinevetik. Ez teljesen elfogadható félelem. És az is nagyon jó, hogy tudatában vagy, hogy ez az érzélem megjelent nálad. Most csak azon kellene munkálkodnod, hogy annyira megerősödj, megnövekedjen az önbizalmad, hogy vállalni tudjad, ha elutasíthatnak, ki is nevethetnek, és ez nem jelenti a világ végét. Használd ki az osztálytársak és a barátok jótékony védőpálástját. Amikor arra jársz, ahol a lány is van, előbb csak a tekintettel keresd az ő pillantását, és haladj tovább. Ezt ismételd meg néhányszor. Következő lépésként, amikor elhaladsz mellette mosolyogj rá, és haladjál tovább. És ezt ismételd meg néhány napon keresztül. Ha mosollyal válaszol, biztos, hogy esélyed van nála. A következő fokozat már a köszönés, amikor elhaladsz mellette, annyit mondj, hogy: Szia! vagy Szevasztok!, ha többen vannak. Ha visszaköszön, jöhet egy újabb lépés, amikor megkérdezed, hogy hogy van. De kereshetsz olyan közös iskolatársat is, aki bemutatthat benneteket egymásnak. Ne feledd: aki mer az nyer! És van még egy dolog, ami miatt érdemes vállalni a visszautasítást, a kinevetést is, ugyanis az ilyen helyzetek erősítenek meg és tanítanak meg bennünket, hogy felnőttkorban meg tudjunk birkózni az Élet hozta nehézségekkel. Ha bevetjük a humort és a nevetést, le tudjuk fegyverezni a másik oldalt, és kivédeni magunkat. Báttran előre!

„Kedves Bizalmas sorok!

Segíts! Össze vagyok zavarodva! Van egy osztálytársam, akibe szerelmes voltam, de kiábrándultam belőle, és beleestem a legjobb barátjába. Most kiderült, hogy a fiú, akibe korábban szerelmes voltam, belémzúgott, és kijelentette, hogy járni akar velem. Úgy gondolja, hogy én őt még mindig szeretem, hiába mondogatom neki, hogy nem így van. Mivel ő járni akar velem, a fiú, akibe most szerelmes vagyok, és akinek tetszettem, szoba sem akar állni velem, a barátja miatt. Megpróbáltam tisztázni az előző fiúval a dolgokat. Elmondtam neki, hogy nekem már nem ő tetszik, hanem a barátja. Nem tudom, mi lesz tovább? Remélem, még nincsen minden veszve! Kérlek, segíts! Mit tegyek, hogy végre a helyére kerüljenek a dolgok?!

Jégvirág"

Válasz:

Kedves Jégvirág!

Úgy látom, eléggé összekuszálódtak a szálak az életedben. Mindenesetre nem kell elsietned a dolgokat. Vértessz fel magad türelemmel, adj magatoknak IDŐT. A múlt idő sokszor saját magától helyére teszi a dolgokat, lehetőséget ad arra, hogy tisztábban lássuk a helyzetet, egymás közötti viszonyainkat stb. Addig is fogd vissza magadat egy kicsit a fiúkkal kapcsolatosan, és inkább a többiekkel való barátkozásra összpontosíts. Közben mindkét fiúval legyél kedves, tartsd velük a kapcsolatot, de ne emlegetsd az érzelmeidet, meg hogy ki kit és hogyan szeret. A gyógyító idő meg majd megmutatja, hogy melyik fiú az igazi. Nagy a valószínűsége, hogy egyik sem felel majd meg egy-két hónap múlva, amikor is, egy harmadik dobogtatja majd meg a szívedet.

„Kedves Bizi!

Nyolcadik osztályos lány vagyok. Nem tudom, mit tegyek. Van egy fiú, akibe már a tanév eleje óta szerelmes vagyok. Amikor a suliban találkozunk és ránézek, mindig mosolyog rám. A szemem A szeme gyönyörűen csillog. Szerintem tetszem neki! Nem tudom,

hogyan közeledjek hozzá, hogyan tegyem meg az első lépést. Ellenkező váltásban járunk iskolába, csak a váltások között futunk össze. Gyorsan múlik az idő, és nemsokára a 8. osztálynak is vége lesz, és félek, hogy nem találkozok vele többet. Úgy hallottam, másik városba megy majd tanulni.

Csak rá gondolok, róla álmodok! Közben tanulni kellene. Mit tegyek? Kérlek, segíts!

8&8"

Válasz:

Kedves Kétségbeesett!

Annak ellenére, hogy sokat gondolsz a fiúra, nem kellene hanyagolnod a tanulást. Remélem jó tanulási szokásaid vannak, és hamar mozgósítodnak, mert ezek a szokások segítenek, hogy túltegyük magunkat a nehézségeken. Készítsd el egész hétre a napi „órarendedet” hogy felkeléstől lefekvésig, hétfőtől vasárnapig mikor mi vár rád, és mit fogsz csinálni. Bele kell tervezned a szórakozást, lazítást, barátkozást, és persze a tanulási időt is. Ha ez megvan, már könnyebben rá tudod venni magadat a munkára, és ha jól végezted a dolgodat, azzal jutalmazd magadat, amit szeretsz csinálni. (Zenehallgatás, telefonálás a barátnókkal, az anyunak való segítség, új receptek kipróbálása, lustálkodás, bambulás, és még sorolhatnánk.)

Sőt, az is a jutalmak közé tartozhat, hogy az ellenkező váltásban elsétálj az iskoláig, hogy láthassad a fiút.

Azt hiszem, az iskolában is lesz alkalmatok találkozni, hisz sportesemények, különböző iskolai események várnak ránk, mint amilyen a karácsonyi vásár, iskolai karácsonyi ünnepség, amikor együtt lehetetek. Próbáljátok az ellenkező váltásban lévő 8. osztályos tagozatokkal közös programokat szervezni, amikor az egész korosztály együtt lehet, barátkozhat, ismerkedhet. A kezdeményezés indulhat a ti osztályközösségetektől, a ti osztályfőnököktől is. Így maximálisan kihasználhatjátok azt az időt, ami még hátravan a tanév végéig, és új barátságok is szövődhetnek köztetek.

„Kedves Bizalmas sorok!

Elsős korunk óta barátnők vagyunk, sőt osztálytársak is. Éveken keresztül padtársak is voltunk. A gondunk az, hogy mind a ketten szerelmeseink lettünk, és egyikünk szerelmét sem viszonzozzák a fiúk. SMS-eztünk velük. Én még mindig írok, a fiú meg válaszol. Ennyi. Hogyan tudjuk meg, hogy csupán barátság-e ez, vagy valami több? Miként tudjuk meg, hogy hogyan is állunk velük?! Kérlek, segíts! Adj tanácsot!

Babuci"

Válasz:

Kedves Babuci!

Nagyon örülök, hogy ilyen hűséges barátnők vagytok, és támogatjátok egymást, amikor szükségetek van rá. Ami a fiúkat illeti, ha az iskolátokba járó fiúkról van szó, tegyétek félre a telefonokat, és kezdjétek élőben ismerkedni, beszélgetni, barátkozni. Mert a mobiltelefonos üzenet, a Facebook nem valós kapcsolat, nem érzékeljük a másik jelenlétét, nem követhetjük a szavaink hatását, az arcjátékot, a testhelyzetet stb. mindazt, ami segít abban, hogy pontosan fel tudjuk mérni a másik érzelmeit, szándékát, irántunk való viszonyát. Csak úgy alakulhat ki két ember között valódi vonzalom, ha testközelbe kerülnek egymással, amikor minden érzékszervükkel veszik a másikat. Ezért: elrakni a mobilt! Sétára fel! Persze nem a tanítási órák alatt. Csak így lehet barátkozni, és tisztelni az érzéseinket, csak így lehet barátkozni, és szeretni is.

Candy cane dekoráció karácsonyra

Talán neked is tetszenek a filmekből ismert, tökéletes karácsonyi hangulatot idéző, fehér-piros csavart cukorkák. Ezek hamis változatát otthon is elkészítheted. A következő saját kezű megoldás, bár rendkívül mutatós és egyszerű, nem ehető, ugyanis sógyurmából készül. Ennek ellenére dekorálhatod vele az adventi koszorút, karácsonyfát, de önmagában is megállja a helyét. Lássuk, hogyan készül a hamis candy cane!

A sógyurma elkészítése

Hozzávalók: 0,5 bögre finomra őrölt só, 1,5 bögre liszt, 2 evőkanál olaj, kb. 0,5 bögre víz

Nagyon egyszerű a dolgod, csupán össze kell keverned a sót a liszttel, az olajjal, majd annyi vizet kell hozzáadnod, amennyit felvesz. A vizet ne egyszerre add hozzá a tésztahoz, hanem apránként. Ha túl sok lett, keverj hozzá lisztet, ha túl kevés, akkor vizet.

A „cukorka” összeállítása

A kész sógyurmát addig kell a kezeid között melengetned, amíg könnyen formázha-

tóvá nem válik. Ha ez megtörtént, akkor válaszd ketté a fehér alapot, s az egyiket tedd félre. A gyurma másik felét színezd pirosra. Erre a célra szerezz be ételfestéket. Gyúrd össze a sógyurma egyik felével, egészen addig, amíg homogén alapot nem kapsz. Ezután tépj le egy adagot a piros, s egy adagot a fehér gyurmából. Ügyelj rá, hogy a két mennyiség megközelítőleg megegyezzen. Tőled függ, hogy milyen vastag „cukorkákat” gyúrsz, a túl vékonyal nehezebb dolgozni, a túl vastag pedig nem mutat szépen, találd meg az arany középutat.

Ha kisodortad a két rudacsát, tekerd össze őket. Ne ijedj meg, ha elsőre úgy tűnik, túl távol vannak egymástól a színek, az asztalra fektetve tekerd meg az immáron összefonódott gyurmát. Ha ezzel megvagy, óvatosan kezd el görgetni a rudacsát, hogy a piros és a fehér részek szépen összeolvadjanak. Ezt követően már csak méretre kell szabnod őket, attól függően, hogy mire szeretnéd használni őket.

Az egyenes rudak végét hajlítsd be, s így tedd mindet egy zsírpapírral kibélelt tepsibe, majd a sütőbe. Alacsony hőfokot állíts be, de mindenképpen légkeveréssel. Ha alaposan megkeményedett, hagyd pár órát pihenni, majd kedved szerint dekorálhatod vele a lakást vagy éppen az ajándécsomagodat.

Tipp: Az említettek nyomán sógyurmából szinte bármilyen karácsonyi dísz elkészíthetsz. Lehet ez girland csillagokból, koszorúdekor gömböcskékből, vagy karácsonyfadísz mézeskalács figurákból... Az alapanyag olcsó, minden háztartásban megtalálható, úgyhogy bátran kísérletezhatsz.

Hogyan legyen jobb az éned az elkövetkező esztendőben? Íme egy lista a leggyakoribb újévi fogadalmakról, valamint néhány ötlet, hogyan vágj bele, ha már megfogadtad (és tulajdonképpen, hogy betartsd január 1-je után is).

1. Legyél egészségesebb!

Ez megnyilvánulhat a több sportolásban, egészségesebb étkezésben, vagy abban, hogy megfogadod, egy kicsit gyakrabban kászálódsz le a kanapéről. Csinálj egyszerre egy kis változtatást, mint például busz helyett biciklizz vagy gyalogolj a suliba, vagy rendelj salátát hamburger helyett.

2. Legyél boldogabb!

Ez egy kicsit elvont fogadalom, ami különböző embereknek egészen mást jelenthet. Próbáld megtalálni a módját, hogy

növelj az önbecsülésedet, vagy csak tölts több időt olyan dolgokkal, amiket szeretsz, ahelyett, hogy azt csinálnád amitől rosszul érzed magad.

3. Legyél egy jobb ember!

Jó embernek lenni azzal, hogy adakozol az időddel vagy a régi dolgaiddal azoknak, akiknek szükségük van rá, vagy a mindennapi rutinban is váratlan kedvességekkel meglepni szeretteidet (nem feltétlen tárgyi dolog), annyira jó érzés, hogy függőséget okozhat. Kezdd a jótékony pályafutásodat valamelyikkel ezek közül!

4. Rátalálni a szerelemre

Tökéletesen boldog lehetsz szingliként is, de legyünk őszinték: nem lenne nagyszerű érzés találni egy csodás barátnőt/barátot? Nincs olyan varázslat, ami szerelmet visz az életedbe, de ha nyitott vagy az emberekkel, akkor nagyobb az esélyed.

5. Több szeretetet a családnak

A családot tagjai a legfontosabb emberek az életedben. A következő évben vegyél mély levegőt, és fogadd meg, hogy egy kicsit kedvesebb leszel velük.

6. Legyél jobb barát!

Minél több szeretetet adsz a barátainak, annál több szeretetet kapsz vissza

Top 10 újévi fogadalom

tőlük. Számtalan módon segíthetsz a barátaidnak. Nemcsak boldoggá teszel lakait, hanem te is jobban érzed majd magad, és számíthatsz majd az illetőre, ha neked kell segítség.

7. Legyél jobb a suliban!

Ha felturbózd a sulis teljesítményedet egy picit az elkövetkező félévben, te is jobban fogod magad érezni, és a szüleid büszké lesznek, és fényesebb jövő elé nézel majd.

8. Tanulj valami újat!

Biztosan a suliban tanultakban is van olyan rész, amiben szívesen elmélyednél. Mi lenne, ha a családtagoktól kapott pénz egy részét egy új hobbi elsajátítására költenéd?

9. Legyél példakép!

Egy jó példaképnek lenni egyszerűbb, mint ahogy hangzik. Mindössze okos döntéseket kell hoznod. És meggyőződnöd arról, hogy az emberek hallgatnak rád. Megbirkózol vele, nem?

10. Spórolj!

Nincs abban semmi rossz, ha egy kicsit megtöltenéd a pénztárcádat. A zsebpénzed tedd félre, vagy igyekezz csak olyasmit vásárolni, amire tényleg szükséged van.

Így lesz szikrázóan fényes a hajad

A mindennapos mosás ártalmas

Hetente csak kétszer-háromszor moss hajad! A sok mosás árt a hajnak és zsírosabbá teszi. Kivételt képeznek azok, akik sok ápoló kozmetikumot használnak, vagy rövid, esetleg alpból zsíros hajuk van. Hosszú hajra a mosások között használj inkább száraz sampon, ami felszívja a felesleges faggyút.

Hideg vizes öblítés

Kellemetlenül hangzik, de frissít és szépít is. Ha mosás után hidegebb vízzel öblíted le a hajad, a hajszálak felülete simább lesz, amitől jobban fog fényleni. Ráadásul a forró vizes öblítéstől kiszárad a fejbőr, ami idővel hámláshoz vezet.

Kondicionálás

Lehet, hogy időbe telik, amíg megtalálod a neked megfelelő balzsamot, de megéri a kísérletezést. Ha sikerült kiválasztanod, minden mosás után balzsamozd a hajad, így nem lesz kócos és rakoncátlan. De vigyázz, ha véletlenül túl sokáig hagyod a balzsamot a hajadon, gyorsan zsíros hatást kelt! Az a legbiztonságosabb, ha azonnal leöblíted.

Káros a sok szárítás, vasalás

Ha nem vagy megáldva csodálatosan dús, göndör hajjal, akkor minden bizonnyal nélkülözhetetlen számodra a hajszárító, és talán a hajvasalást sem veted meg. Sajnos ezek rendkívül károsítják a hajad. Főleg a

hajvasaló használata látszik meg: az eredmény fénytelen és töredezett haj. Inkább hagyd magától megszáradni a hajad. Főleg, ha aznap ki sem kell lépned a házból...

Rendszeres vágás

Erről főleg azok hajlamosak megfeledkezni, akik épp nagy növesztésben vannak. És milyen nagyot hibáznak! Ha legalább kéthavonta megszabadulsz a töredezett végektől, a hajad fényes és ápolat lesz. Inkább legyen kicsit rövidebb, de szép, mint hosszú és igénytelen.

Nem szabad túlzásba esni

Bár a rengeteg kencefice használata látványosan széppé varázsolja a hajkoronád, ha túlzásba viszed, nélkülük csak egy széna-boglya marad. A legtöbbet azzal használsz a hajadnak, ha minél kevesebbet piszkálsz. Azért a balzsamot ne hagyd ki!

A trendek változnak, de egy valami sosem megy ki a divatból: az egészséges, ragyogó hajkorona. Igaz, senki sem elégedett azzal, amije van, az egyenes hajú göndör szeretne lenni, a barna pedig természetes szőke, a hosszú hajú rövid, és így tovább. Viszont egy valami közös bennünk: mindannyian egészséges, fényes hajkoronára vágyunk. Divatnak és évszaknak megfelelően babrálhatunk a frizuránkkal, viszont az ép hajkoronát semmi sem tudja felülmúlni. Íme néhány egyszerű tipp, hogy többé ne csak álom legyen!

Tilos a túl sok fésűlködés

Ha túl sokat fésűlöd vagy keféled a hajad, elkezd töredezni, és így csúnya és tompa fényű lesz. Nedves hajad pedig egyáltalán nem szabad ilyen eszközökkel kínozni, maximum menj át rajta egy széles fogú fésűvel, ha nagyon muszáj.

Találd meg a fejformádhoz illő sapkát!

A ki nem szeret sapkát vagy kalapot hordani, az csakis azért érezhet így, mert még nem talált rá a hozzá legjobban illő fazonra. Összeállításunk segít kiválasztani, milyen fejfedő illik legjobban az arcformádhoz és a megjelenésedhez.

Hosszúkás arcforma

Ha az arcod hosszúkás, szerencsés helyzetben vagy, mert szinte mindenféle kalap és sapka jól áll, kivéve azok a merevített fazonok, amelyek hosszúkásak, felfelé emelkednek, mert ezek tovább nyújtják az arcodat.

Széles homlok

Ha széles a homlokod, **kerüld** azokat a sapkákat, amelyek mélyen a homlokod közepéig érnek. A **simléderes** fazonok előnyök lehetnek, ahogyan a **füles** változatok is, amelyek a homlokodat két oldalról takarják, a felső részt viszont szabadon hagyják, így optikailag magasabbnak, és kevésbé szélesnek mutatják azt.

Kerek arc

Jól állnak a magasított formák, de igyekezz olyan fazont választani, aminek az ol-

dalán valamilyen díszítés, kitűző van, mert ez odavonzza a tekintetet, és kevésbé mutatja gömbölyűnek az arcodat.

Ovális arc

Az ovális arcot ideálisnak szokták nevezni, tehát itt a cél az, hogy ne változtass túl sokat a formádon. **A mélyen a fejbe húzható fazonok állnak neked a legjobban.** Az ovális arcúaknál gyakori a kiugró arccsont, ezt **félre csapott kalappal** vagy valamilyen oldalra tűzött dísszel ellensúlyozható.

Így válassz színt

Ha színes sapkát szeretnél, ügyelj arra, hogy az árnyalat **harmonizáljon** a sáladdal és a kesztyűddel. Mivel a hajad nagy része takarva lesz, a színválasztásnál ne elsősorban ezt vedd figyelembe, hanem a szemed színét.

Iskolánk webriporterei már több interjút készítettek tanárokkal. Az utolsó összejövetelünkön azt mondta Irén néni, a webriporterek vezetője, hogy én is készítek interjút anyukámmal. Először nem is tudtam, hogy kérdezzem. Mint anyut, vagy mint egyetemi tanárt. Az utóbbi mellett döntöttem. Anyukámat **dr. Bence Erikának** hívják, és az újvidéki Magyar Tanszéken dolgozik.

– Mikor döntötted el, hogy tanár leszel?

– Hogy tanár leszek, az csak az egyetemi diplomázásom után dőlt el. Én ugyanis nem akartam tanár lenni. Ötödikes koromtól kezdve mindig azt mondtam, hogy újságíró leszek, ugyanis akkor kezdtem tudósítani a Jó Pajtást, s küldtem a fogalmazásaimat a Napsugárba meg a Hét Nap Jó Pajtás rovatába. Én voltam az általános iskola tudósítócsoportjának a vezetője, s ez olyan szinten történt, hogy a magyartanárnők szinte nem is foglalkoztak velünk. Egyszer meg is jelent a Napsugárban, volt még Levelesláda rovata, hogy ők úgy látják, egy bezdáni diáklány egyedül vezeti a tudósítócsoportot a saját iskolájában. Később elkezdtem tudósítani a Képes Ifjúságot, a Dunatájat, a Magyar Szót, és végül minden felnőtt magyar lapot is.

Jelentős fordulatot jelentett az életemben, hogy Szabadkára kerültem középiskolába, népművelő szakra, ami igazából a valamikori és a mostani nyelvi gimnáziumnak megfelelő iskola volt, ám akkoriban nem volt szabad gimnáziumnak nevezni. Ez volt a szocializmus „elrettentő” korszaka, de erre most nem térek ki. Itt, a népművelő szakon az volt a gyakorlati munka (akkoriban volt ilyen), hogy a szerkesztőségekbe jártunk hetente egy napot dolgozni. Nyáron meg két hét kötelező gyakorlati munka volt. Ekkor én a Zombori Rádióban munkálkodtam. Ez azért volt jó, mert itt találkoztam az akkori magyar műsor szerkesztőjével, akivel a későbbiek során nagyon sok mindenben együtt tudtunk tevékenykedni, pl. a ma is jól működő Találkozások irodalmi rendezvénynek én voltam az első vendége. De ez már évtizedekkel később.

Amikor befejeztem a középiskolát, megint alkalmam nyílt nyári gyakorlati munkát vállalni. Ekkor kerültem a Dunatájba – aminek köszönhetően lettél Te. Ugyanis apukád volt a szerkesztő, akivel megismertem, és később házasságot is kötöttünk.

– Hogy lettél mégis tanár?

– Az egyetemen azért iratkoztam a magyar szakra, mert ez volt a legmegfelelőbb arra, hogy újságíró lehessék. A kilencvenes évek elején, amikor diplomáztam, egy rossz korszak vette kezdetét. Nem lehetett elhelyezkedni, az újságok sorra szűntek meg vagy leépültek. Viszont az mindig úgy van, hogy az iskolák még a legrosszabb helyzetben sem szűnnek meg teljesen.

A diplomázásomat követő szeptember 1-jén reggel zörgettek a kapunkon. Egy iskolaiigazgató állt a kapuban azzal az üzenettel, hogy azonnal menjek be egyik középiskolába, mert van üresedés. Bementem csak

Interjú anyuval

Bence Erika szeretne szafarira menni

megnézni, mi a helyzet, mert nem nagyon akartam én egy szakiskolában dolgozni. A formaságok megbeszélése után közölte az igazgató, hogy máris mehetek az egyik osztályba órát tartani. Nem hiszed el, hogy egyik pillanatról a másikra egy osztályban találtam magam, és nem tudtam, hogy mit kezdjek 25 üvöltő fiúval. Elég nehéz időszak következett, mert kezdő voltam, tapasztalat és kellő akarat nélkül. És ugye, nincs olyan szakma vagy hivatás, amit az ember azonnal jól csinál – főleg nem a környék leggyengébb iskolájában, már ami a tanulók előmenetelét illeti.

A következő évben elkezdtem dolgozni a ti iskolátokban, itt sem alakultak mindjárt zökkenőmentesen a dolgok, baj volt a fegyelemmel és a figyelemmel. Egészen addig, amíg rá nem jöttem, hogy sem szigorúsággal, sem az osztályzással, sem beírásokkal, sem megrovókkal nem lehet eredményt elérni. Amikor átmentem az egyetemre dolgozni, akkor meg az volt a baj, hogy eleinte túl mereven tarottam magamat a tantervi előírásokhoz és a megismert konzervatív előadási módszerekhez. Évek kellettek, amíg elég tapasztalatot és önbizalmat szereztem ahhoz, hogy mindezt felrúgjam. Később – néhány évig – ismét dolgoztam a ti iskolátokban, s akkor már nem is értettem, hogy tíz-egynéhány évvél ezelőtt miért okozott gondot a fegyelem

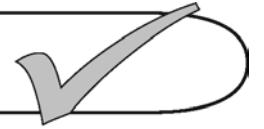
és a figyelem biztosítása. Mert már tudtam, amit minden tanárnak tudnia kell: szigorúnak lehet, sőt kell lenni, de ahhoz rendkívül nagy korrektség is kell. Tudtam, hogy csak akkor érek el sikert, és akkor köthetem le a tanulók figyelmét, ha „hármenc kilométerrel” a tananyag előtt járok, s ha „tíz évvel” a tanterv előtt. Hogy nem diktálhatok és nem „bogarászhatok” tanárként a könyvekben és a jegyzetfüzetekben, hanem ki kell állni önállóan a saját tudásoddal, a saját elveiddel, a saját gondolataiddal. Továbbképzéseken azt szoktam mondani a tanároknak, hogy merjenek önállók lenni, szabadok, s még kicsit azokat a tanterveket is „rúgják hátsón”, amelyeket én írtam, mert egy tanterv már az elfogadása pillanatában bizonyos százaléokban elavult.

– Van „bakancslistád”?

– Igen, már több változatot is írtam. Többnyire utazásokhoz, kalandokhoz kapcsolódik. Pl.: szeretnék szafarira menni, a Szaharában utazni, Alaszkába menni, a transzszibériai vasúton utazni, ezenkívül bungee jampingozni és tengeralattjáróban utazni. Hát ha ebből egy is megvalósul, boldog leszek...

– Én bungee jampingozni biztos nem megyek veled, de a többire elkísérlek.

**Zámbó Illés, 6. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes**

Milyen szín illik hozzád?

A teszt segítségével közelebb kerülhetsz az igazi színeidhez, megtudhatod, mely árnyalatok illenek leginkább a személyiségedhez.

Minden kérdésnél karikázd be a válaszd melletti kezdőbetűt:

K – kék, Z – zöld, P – piros, S – semleges színek, T – divatos színek

1. Milyen színekhez vonzódsz leginkább?

- a) Élénk, friss színek. (K)
- b) Nyugtató, sötétebb árnyalatok. (Z)
- c) Vagány, erős színek. (P)
- d) Pasztellszínek. (S)
- e) Változatos divatos kombinációk. (T)

2. A mai délutánt hogyan töltenéd legszívesebben?

- a) Elmennék egy tánciskolába. (P)
- b) Hajókáznék a Dunán a barátaimmal. (K)
- c) A pattogó, jó meleg kandalló előtt üldögnék egy jó könyvvel. (S)
- d) Rendbe raknám végre a szekrényemet. (Z)
- e) Megnézném a legújabb filmet a moziban. (T)

3. Szerinted milyen egy álomvakáció?

- a) Nézni a naplementét egy szafarib. (Z)

- b) Búvárkodni Bora Borán. (K)
- c) Egy kenutúra az Amazonason. (P)
- d) Sielni az Alpokban. (S)
- e) Elmennni a legtrendibb helyre, bárhol is legyen az. (T)

4. Milyen foglalkozásról álmodozol?

- a) Színházi rendező lennék. (K)
- b) Ornitológusként dolgoznék, mert imádom a madarakat. (Z)
- c) Segélszervezetnél tevékenykednék. (S)
- d) Tűzzománc képeket festenék, mert szeretek alkotni. (P)
- e) Szívesen szerkesztenék egy divatmagazint. (T)

5. Barátaid szerint te ilyen vagy:

- a) Élénk és energikus. (K)
- b) Nyugodt és természetes. (S)
- c) Kiegyensúlyozott és nagyvonalú. (Z)
- d) Szétszórt és heves. (P)
- e) Vagány és divatos. (T)

6. Milyen ruhákat kedvelsz?

- a) Gyapjúpulcsit vastag sállal. (Z)
- b) Farmert és modern ékszereket. (K)
- c) Laza pamutnadrágot és pólót. (S)
- d) Hosszú, testre szabott ruhát. (P)
- e) Ma divatosakat. (T)

7. Milyen hangokat hallasz szívesen?

- a) A tűz ropogását. (P)
- b) A morajló tenger zaját. (K)
- c) A lombok susogását. (Z)
- d) Egy kellemes háttérzenét. (T)
- e) A csend az igazi. (S)

8. Mi a kedvenc desszerted?

- a) A palacsinta. (P)
- b) Somlói galuska. (Z)
- c) Házi gyümölcstorta. (S)
- d) Brownie vanília fagyival. (K)
- e) Elegáns fagyaltkehely. (T)

Értékelés

Ha legtöbb a Z válasz: Friss zöld

A zöldben tökéletes a meleg és a hűvös egyensúlya, amely stabilitást, kiegyensúlyozottságot jelent. E szín árnyalatai a természet, az egészséget és a növekedést idézik. A zöld pasztell változatai nagyon jól mutathatnak a szobádban.

Ha legtöbb a S válasz: Fő a természetesség

Te a földszíneket, a nyugalmat kedveled. A fehérét, a homokszínt és a barna árnyalatait jól lehet kontrasztosan alkalmazni. Látványos a szobádban, ha egy falat rozsdabarnára festünk, a többi pedig semleges világos marad.

Ha legtöbb a P válasz: Vibráló piros

Ez az élénk, vibráló, energikus szín egyszerre a társaság és a csábítás árnyalata. A piros, a bordó, a rozsdavörös jó kiegészítőknél, díszpárnáknál, vázáknál. Ezt a színt ne vidd túlzásba, mert idegessé tehet.

Ha legtöbb a K válasz: Csendes kék

A kék sugallhat megfontoltságot, csendet, visszafogottságot és erőt is. Árnyalatait gyakran társítják a frissességgel, energikussággal. Használj bátran azúrkéket vagy szürkés acélkéket. Szobádban alkalmazhatod az élénkebb, zöldesebb árnyalatait is. Nagy felületen hideg hatást kelthet, ha nem egyensúlyozzuk meleg színekkel.

Ha legtöbb a T válasz: Divatos színekavalkád

Szívesen kipróbálsz új színeket, mintákat az öltözködésedben és az otthonodban is. Próbálkozz ilyen színekkel a szobádban, de társítsd visszafogott, halvány földszínekkel. Érdemes lehet az egyszerűbb ruháidat divatos, színes kiegészítőkkal variálni.

Élet-halál harc a vízért

Mit tudunk a felszín alatti vizeinkről? Mikor háborúztak először a vízért? Mi fán terem a magyar látonya? Íme néhány kérdés azok közül, melyekkel a kutatók is élénken foglalkoznak, és nemcsak a gyerekek fantáziáját mozgatja.

Egyáltalán honnan ered a víz?

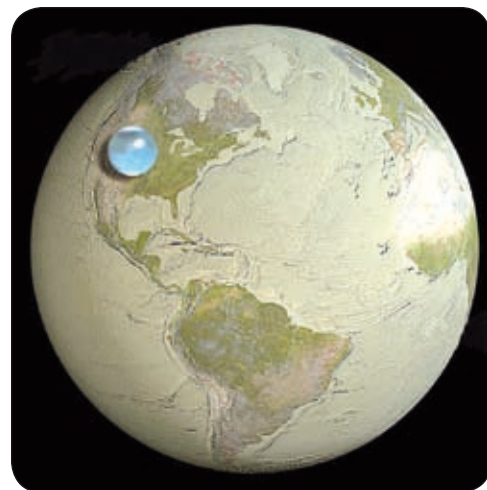
Mindjárt itt az egyik legizgalmasabb kérdés: honnan ered a víz, és hogyan került a Földre? Az bizonyos, hogy a vízmolekulát alkotó egyik elem, a hidrogén az ősrobbanást követően azonnal rendelkezésre állt. A másik elem, az oxigén természetes úton nagy nyomás alatt keletkezett, vélhetően a csillagok belsejében. Már csak arra volt szükség, hogy a csillagok burka lerobbanjon a magról, s máris minden együtt állt ahhoz, hogy a két atom egymásra találásából megszülessen a víz. A Tejútrendszer bővelkedik is belőle. Hozzánk vélhetően az üstökösök szállították, netán valamelyik kisbolygóval való ütközés során érkezett.

Bár a Föld felszínének 70 százalékát víz borítja, ez ne tévesszen meg bennünket: mostani tudásunk szerint bolygónk tömegének mindössze 0,02 százaléka áll ebből a molekulából. S ennek is csak 3,5 százaléka édesvíz, kétharmad része jég formájában, egyharmada a felszín alatt található. A folyékony állapotban levő felszíni édesvizeink az összesnek mindössze 0,3 százalékát alkotják.

Együtt a természettel

Hogyan viszonyuljunk a természethez? A 18–19. századig az emberek együtt éltek vele, okosan alkalmazkodtak. A falvakban például megfigyelték a víz járását, s annak megfelelően alakították ki a parcellákat, a házhelyeket, és gazdálkodtak. Később, a folyók szabályozása, lecsapolása után az ember mindinkább a természet urának képzelte magát. A legtöbb esetben betűt sem ismerő őseink sok évszázados tapasztalatai gyorsan feledésbe merültek. Hamarosan aztán jelentkeztek az égető gondok – aszály vagy szárazság, belvíz vagy ahogy

Ha a Földön található minden vizet gömbbé sűríténénk, csupán ekkora „labdát” kapunk bolygónk nagyságához viszonyítva

felénk mondják, talajvíz, árvíz –, amelyek megoldására a tudósok nem kevés kutatási költséget felhasználva végül ugyanazokkal a megoldási javaslatokkal rukkoltak elő, ami az őseink számára magától értetődő volt: együtt a természettel, ne ellene.

Tengervíz az Alföld alatt

A közelmúlt egyik nagy jelentőségű tudományos felismerése: mivel nem létezik teljes mértékben vízzáró kőzet, csupán idő kérdése, mikor éri el egyik rétegvíz a másikat. Az Alföld alatt 2700 méter mélységig találunk vizet. Egy részük mélybe szivárgott csapadék, de a régmúlt emlékeként találtak a kutatók tengervizet is – hígult formában.

A felszín alatti vizek kutatása azért is nagyon fontos, mert a világ egyik fele a felszín alatti vizeket fogyasztja, a másik fele a felszínről, közvetlenül a folyókból, tavakból oltja a szomját. Európában a fogyasztás háromnegyede felszín alatti vízből származik, Magyarországon például a 96 százaléka. Vizeink 40 százaléka parti szűrűsű kutakból ered. Jelentősége egyre nagyobb.

Ha vidékünk valamiben gazdag, akkor a geotermikus energiában bizonyosan. Ehhez képest csak töredékét használjuk ki a lehetőségeinknek. És még mindig a felszín alatti vizeknél maradva: az Alföld négyötöde alatt hévíz található, 1370 termálkútból csaknem háromszázféle ásványvíz folyik. A világban mégis csupán a közelmúltban ismerték el, hogy ezeknek a vizeknek lehet gyógyító hatása – elsősorban az angolok és a skandinávok ellenállása miatt.

Mi fán terem a magyar látonya?

Ha sokáig (május-júniusig) megmarad a belvíz, alig látott növények dugják ki a szárukat a talajból. Közülük is talán a legér-

tékeesebb a magyar látonya, amelyet botanikusok a magyar fajták üstökösének neveznek, mivel legalább annyira ritka, mint az égi jelenség.

Magyarországon például negyven évre eltűnt, majd az alföldi Pocsaj közelében egy talajvíztócsában tömegével kelt életre. A magyarázat: a magyar látonya magja akár fél évszázadig is elvan a talajban, várva a kedvező körülményeket, hogy kicsírázhasson.

Kevesebb eső, több párolgás

Az egyik legnagyobb változást a Balaton élővilágában egy uszály hozta 1928-ban. A Sión vontatták fel, fenekén olyan dunai kagyló- és rákfajtaival, amelyek néhány év alatt teljesen átrendezték a Balaton élővilágát. Az egyik legújabb, Balatonba húrcolt faj pedig a vándorkagyló. Különösen az algák számának alakulására van hatással, ugyanis a tó vizét valósággal átszűri.

Az éghajlatváltozás intő jelei is felismerhetők már a Balaton életében. Az 1921 és 2012 közötti kilencven évből az első hatvanban – tehát a '80-as évekig – a vízszíntingadozás mértéke kiegyenlítődött. Az utóbbi tíz évben az ingadozás szélsőségesebbé vált – volna, ha a felső szintjét az ember nem szabályozná. Viszont ötször vált negatívvá a vízszint, míg előtte nyolcvan

évig egyszer sem. Több ok is számításba jöhet, de legvalószínűbb, hogy a vízgyűjtőből érkezik kevesebb víz. Valószínű, hogy a jelenség a csökkenő csapadék és a magasabb várható hőmérséklet miatti még jelentősebb párolgás következtében a mostaninál is gyakoribbá válik.

Háború a vízárt

Bár az egyik legrégebbi ismert csetepaté is a vízárt tört ki két sumer városállam, Umma és Ladas között, a történelem során eddig „mindössze” hét olyan háborúról tudunk, amely a víz birtoklásával hozható összefüggésbe. Az viszont bizonyosra vehető, hogy a víz miatti ellentétek az előttünk álló évtizedekben egyre gyakoribbá válnak. Vagy közvetlenül a vízárt törnek ki a háborúk, vagy közvetve, vagyis a víz hiánya miatt menekülő százmillióknak igyekeznek majd a különféle államok fegyverrel megálljt parancsolni.

A vízkérdés ugyanis az energia után a második legsúlyosabb környezeti probléma. A Földön háromszázmillió embernek egy nap annyi víz jut ivásra, tisztálkodásra, főzésre, mosásra és minden egyébre, mint amennyit mi, a világ boldogabbik felén élők a véci egyszeri lehúzása során elhasználunk.

Hardi Péter

Mi a termálvíz, a gyógyvíz, az ásványvíz?

Termálvíz vagy hévíz az a rétegvíz, amelynek hőmérséklete meghaladja a 30 °C-ot. A termálvíz fogalmát a hétköznapiakban gyakran helytelenül azonosítják a gyógyvízzel. A gyógyvíz különleges oldott anyagokat tartalmaz, melyeknek gyógyító hatása van. Kémiailag értelemben az a víz tekintendő ásványvíznek, amelynek literjében legalább 500 mg/l oldott anyag található.

Tudtad?

* Földünk legnagyobb óceánja a Csendes-óceán, 166,24 millió km²-nyi területével a bolygó felszínének 35%-át, vízzel borított felszínének pedig felét fedi le. Átlagos mélysége 4188 m, legmélyebb pontja a Mariana-árok.

* Földünk legnagyobb tengere a Jeges-tenger, a Jeges-tenger vagy Északi-sarki-óceán a Föld legkisebb óceánja az Északi-sark környékén helyezkedik el. A Nemzetközi Hidrográfiai Szervezet óceánként tartja számon (hivatalos angol neve Arctic Ocean), de az óceánográfusok körében is elterjedt a tenger megnevezés.

* Földünk legnagyobb tava a Kaszpi-tenger, 371 000 km²-es területével belső, zárt víztömeg Oroszország és Irán között. Legnagyobb mélysége 1025 méter, átlagosan 184 méter. A tenger nevet azért kapta, mert amikor a rómaiak először megkóstolták a vizét, sósnak találták. Sótartalma körülbelül 1,2%, egyharmada a tengervíz sótartalmának.

* Földünk leghosszabb folyója a Dél-Amerikai Amazonas, amely 6296 km hosszú.

* A világ egyik legmérgezőbb hala a pófogóhal. Ha veszélyt fenyegeti, felfújja magát. Mérge megbénítja az idegrendszert, ellenszerét még nem ismerik.

* Az elektromos angolna eléri a 1,8 m hosszúságot és 500 voltos áramütést tud okozni testének elektromos szerveivel. Ezzel egy embert is képes megölni.

* Korallzátonyok bimbózással keletkeznek. Leggyakoribb faja a bíborrózsa, ide tartoznak a korallok is.

* A világ legnagyobb állata a bálna 30 m hosszú és 130 ezer kg-ra nőhet meg. Ez 20-25 elefánt súlyával egyezik meg.

* Testünk több mint 70%-át víz alkotja. Az agy 78%-a, a vér 86%-a, a szív 77%-a, a máj 84%-a, az izmok 70%-a víz. Amennyiben nem fogyasztunk mindennap megfelelő mennyiségű és minőségű tiszta vizet, az anyagcsere-folyamataink lelassulnak, szervezetünk szomjazik. A testünk csak úgy tud csúcsteljesítményt nyújtani, ha mindennap 2-3 liter tiszta vizet iszunk. Gyakorlatilag az összes létfunkciónak, szervezetünk működésének alapja a víz.

RÜGYFAKADÁS

Karácsonyi beszélgetés

Az interjút Biacsi Piroskával készítettem, aki a régi, gyermekkori karácsonyokat idézte fel emlékezetében.

- Meséljen az ünnep előtti hangulatról!
- Emlékszem, mindig nagyon vártuk a karácsonyt, mert csak akkor kaptunk édességet. A fehér karácsonynak örültünk a legjobban.
- Régen milyen ételeket készítettek, fogyasztottak ezen az ünnepen?
- Böjtkor pattogatott kukoricát és főtt kukoricát ettünk. Tejfölt és tejet fogyasztottunk, mert a tehén volt az éléskamra. Az éjjeli mise után kezdhettük csak meg a kocsonyát. Karácsony napján tyúkhúslevest és szármát készített édesanyám. A sütemény rétes volt, amit kerek tepsiben sütöttek. Volt meggyes, mákos és túrós. Mindent a kemencében sütöttünk.

- Hányan ültek ilyenkor asztalhoz?
- A család (öregszilém, öreganyám, öregapám, anyám, apám, a húgom és én) együtt ünnepelt, s közösen étkezett. A szomszédban laktak édesanyám szülei. Ebéd után átszaladtunk hozzájuk, hogy megnézzük, mit vitt oda a Jézuska. Délelőtt templomba mentünk.
- Milyen ajándékot kaptak a Jézuskától?
- Mindig azt, amire szükség volt. Legtöbbször harisnyát, kesztyűt, sapkát. Persze édességet is kaptunk: aszalt szilvát és birsalmás módlit, amit édesanyám készített.

- Hogyan nézett ki a karácsonyfa? Milyen díszek voltak rajta?
- A karácsonyfa rozmaringból volt, amire a szülők ráakasztották az otthon készített cukrokat: aranypapírba csomagolt diót. A színes papírt minden évben elraktuk, és a díszeket is, majd a következő évben ugyanazt felhasználtuk. Később a rozmaringfát felváltotta a műfa, amit drótból és zöld krepp-papírból alkottunk. Kukoricaszemmel teli vödörbe állítottuk. A tetejére aranypapírból készült csillagot rögzítettünk.

- Köszöntötték-e a távoli rokonokat, hogyan tartották a kapcsolatot?
- Ünnepekkor alig tudtuk kívánni a postást. Hozta és vitte a kézzel írt leveleket. A kapott szép képeslapokat soha nem dobtuk el, hanem ékszeres dobozt gyártottunk belőle.

- Jártak kóringyálgni?
- Mentünk, bizony. A barátnőikkel megbeszéltük, és estefelé indultunk. A Mennyből az angyalt énekeltük, azoknál a házaknál, ahova beengedtek. Persze mindenhol szívesen fogadtak bennünket. Almát, diót, mogorót, fűgét és pár dinárt kaptunk, amin ceruzát és hegyezőt vettünk. Hogy érdekesebbé tegyük a falujárást, viharlámpát fogtunk a kezünkben.

- Mit gondol, mi a különbség a régi és a mostani karácsonyok között?
- Nem lehet összehasonlítani, mert régen mindennek tudtunk örülni. A szülők ünnepekkor volt, hogy egy üveg cseresznyével leptek meg, s azt az örömet nem lehet leírni. Nem lehetett ruhaneműt kapni, ezért édesanyám a saját ruháit átalakította, és nekem ajándékozta...

Tényleg nagy eltérés van a régi és a mai karácsonyok között. Ma már minden nagyon modern, és mindent megvehetünk az üzletben.

Kiss Zsanett, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

A legszebb ajándék

Ági nyolcadik születésnapjára egy kölyökkutyát kapott ajándékba a szüleitől.

A Tappancs nevet adta neki. Szép nyakörvvel is ellátta. Sokat játszottak, rengeteg ügyes trükkre megtanította. Igazán a szívéhez nőtt a kiskutya. Apukája segítségével egy szép kutyaházat készítettek, amit a kertben helyeztek el. Tappancs mindennap elkíserte Ágit az iskolába, otthon pedig bevárta. Így ment ez jó ideig. Egy nap azonban Tappancs nem várt Ágira. Mivel a gazdinak nehéz napja volt az iskolában, meg is feledkezett kedvencéről. De Tappancsot a délutáni játék idején sem találta, így a keresésére indult. Már esteledett, mire hazaért, de a kutya nem lett meg. Másnap és azután sem. Ági délutánonként az udvaron ücsörögve emlékezett vissza a régi szép időkre, amit együtt töltöttek.

Ezen elmélkedve ugatásra lett figyelmes. Tappancs volt, ott állt előtte kilenc kutyakölyökkel. Ez volt Ági számára a legszebb ajándék.

Jakus Gergely, 7. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Az én kutyusom

Egyik vasárnap a szüleimmel és a kishúgommal elmentünk a vásárra. Szeretek vásárra menni, mert ott rengeteg érdekes dolog található. A legjobban a vásárnak azt a részét kedvelem, ahol csak állatok vannak: kis nyuszik, különféle madarak, galambok, kakasok és különböző kutyafajták.

Ahogy odaértünk, szedtem a lábamat, hogy minél előbb körülnézhessenek. Hamar ki is szemeltem magamnak egy kiskutyát. Lehajoltam hozzá, és simogatni kezdtem. Nagyon aranyosan viselkedett. Amíg simogattam a kis puha szőrét, ő odabújt hozzám. Barátkozni akart. A bundája fekete, a két hátsó talpa fehér, és a hátán barna cirkás csíkok vannak. A fülei olyan kukin lógtak lefelé, hogy egyszerűen el sem tudtam venni róla a szemem. Mondtam apunak, hogy ezt a kiskutyát meg kell vennie nekem. Anyu ellenkezett, mert már két házörző is van az udvarunkban.

Nem tudtam otthagyni a kutyust. A kishúgom is szeretettel simogatta. Ő is nagy állatbarát. Nagyon nehéz volt rábeszélnem a szüleimet, hogy teljesítsék a kívánságomat, de megígérték, hogy gondját fogom viselni, és más vásárfiat sem kérek.

Nagyon örültem, mikor egy kis kosarat is vettünk neki, amiben kényelmesen elfért. Mivel régen volt egy hűséges kutyánk, akit Donnának hívtak, az új kutya is ezt a nevet kapta.

Donna gyorsan megszokott nálunk, és remélem, hogy sokáig velünk marad, mert a család és én is nagyon szeretem.

Mijić Martin, 5. osztály, Pacsér

A három csodasíp

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember, ennek három fia és három lova.

Ennek a három lónak volt egy csacsi cimborája, aki igazából az ördögök barátja volt. Egyszer azt mondták az ördögök a csacsinak, hogy rabolja el a két idősebb fiút. A csacsi így is tett. Amikor besötétedett, ellopta a két fivért. Reggelre nagy sírásra ébredt a legkisebb fiú, kérdezi az apjától:

- Mi a baj, édesapám?
- Hát te nem tudod fiam, hogy a fivéreidet a föld nyelte el?
- Ne búsuljon, majd én megkeresem őket.

Süttetett pogácsát, és útra kelt. Ment, mendegélt, egyszer találkozik egy ezüstszőrű kisegérrel, megkérdezi tőle:

- Adjon Isten, kisegérek. Nem láttad a két bátyámat?
- Neked is jó napot, fiam! Én bizony nem láttam őket, de adok neked egy ezüstsípot, ha bajban vagy, fújd meg, és rögtön ott leszek.

Ment, mendegélt, egyszer találkozik egy aranytűkés sündisznóval, köszönt neki illedelmesen:

- Adjon Isten, sünikém!
- Neked is, fiam!
- Nem láttad a két testvérem?

– Én bizony nem láttam, de adok neked egy aranysípot, ha megfújod, rögtön ott leszek!

Ment tovább, egyszer találkozik egy gyémántszőrű szarvassal. Ő tudta, hol vannak, elmondta neki, hogy ott vannak a pokolban, és adott neki egy gyémántsípot.

A pokolba érve a fiú belefújta a három sípba, és ott termett a három állat. Egyik csiklandozta, a másik szúrta, a harmadik pedig megdöfkölte az ördögöket, akik végül elengedték a két fivért.

Mikor hazaértek, apjuk nagyon megörült, még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Rakk Réka, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Közeledik már egy csodaszép ünnep.

A földet eltölti az öröm és szeretet.

Ropog a hó a talpunk alatt.

Álmomban láttam, hogy a

Csodaszép fenyők pompában tündökölnék.

Olyan ragyogóak voltak,

Nyomban felébredtem.

Márton Róbert, 6. osztály, Magyarcsernye

A macska egérlakodalomba megy

Egy nap hazafelé sétáltam, amikor két egeret hallottam beszélgetni. Valamilyen egérlakodalmat emlegettek.

Kíváncsi természetemből kifolyólag érdekelni kezdett, hogy milyen is az az egérlagzi. Attól a naptól kezdve az egerek után szaglásztam, hogy megtudjam, hol és mikor lesz megtartva a buli. Addig kutattam, míg meg nem fogtam egy egeret. Tőle mindent megtudtam. Alig vártam azt a napot, lehet, hogy a menyasszonynál és a vőlegénynél is jobban, mert azt gondoltam, hogy nemcsak vézna utcai egerek lesznek, hanem szép, nagy szárosak is.

Mikor végre megérkezett a várva várt nap, nagyon szépen felöltöztem, és megindultam az egérlakodalomba, igaz, meghívó nélkül. Mikor megérkeztem, először az ablakon át figyeltem őket. Ezután belopakodtam a házba, és a nappali felé tartottam. Villámgyorsan a fotel mögé bújtam. Sajnos, ekkor egy egér meglátott, és elkiáltotta magát:

– Macska!

Ekkor az összes egér belerohant az egérlukba, és ott folytatták a bulit. Én meg szomorúan, korgó gyomorral megindultam haza. Azon gondolkodtam, hogy hol rontottam el. Lehet, hogy a buli előtt meg kellett volna ennem a gazdimtól kapott Kitekatot.

Amikor hazaértem, a gazdám épp a tévét nézte. Az ölébe ugrottam. Nyomban elaludtam, mert kifáradtam az egérkergetésben.

Szasić Nikola, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Füllentő mese

Üdvözöllek titeket a 21. századi barokk korban, a házunk udvarában!

Mindjárt megöl ez a fűtőtest! Esküszöm, hívom hozzá a légkondicionálókat! Az én neonzöld kutyám nyalogatni kezdett. Forró nyári délelőtt volt, így az ég telis-tele volt csillagokkal.

– Tike! Nem kéne indulnod? – kérdezte a kutyám.

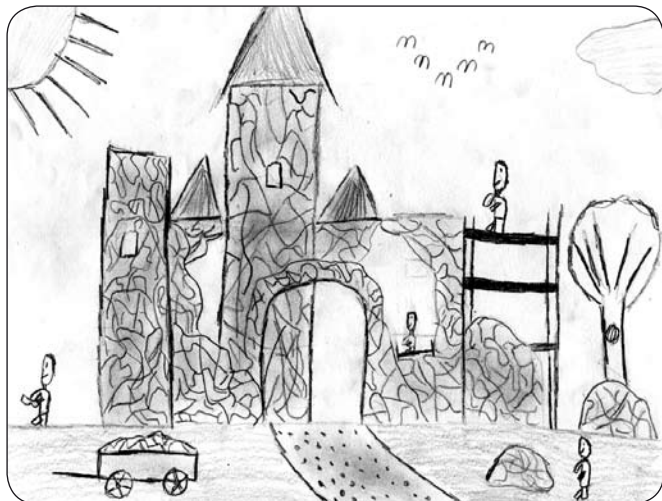
– De! Megyek is! – válaszoltam.

Fogtam a gördeszkám, elrugaskodtam, és egy perc múlva már Kínában voltam. Itt minden ingyen termett a házakon! Gyorsan vettem, ami kell, majd másodpercek alatt Amerika lett a tartózkodási helyem. Ott átúsztam a Nílus nevű felhőt, miközben egy óriás jött felém. Elkezdett nekem németül hadarni, amiből persze semmit sem értettem. Elhagyva az államokat, Londonba vettem az irányt. Felszálltam a London Eye nevű óriási forgókerékre, de az hajóvá változott. Ezért inkább hazamentem, és egy év alatt kijártam az ország összes iskoláját. Büszkén hordhattam fenn az orrom, hisz csupa eggyessel lettem osztályelső. Épp egy állásinterjúról mentem haza, mikor egy boszi hátrált velem szemben. Akkor sárga folt volt az arcán, hogy az már szűrt.

– Jaj, ne is mond! A sertéseim röplabdáztak, és úgy lábon találtak a focilabdával, hogy majd kitört a nyakam! – kérdezett a válaszomra.

Hazaértem, megszeretgettem a bicikliző macskámat, majd átgondoltam ezt az egy évemet, ami talán meg sem történt.

Lékö Eszter, 5. osztály, Magyarokizsa

Lajkó Dennis, Rác Zoltán és Dimović Gorán adai tanulók rajza

RÜGYFAKADÁS

Én, a vándor

Az iskolából hazafelé jövet azt éreztem, hogy nagy erővel a fejemhez csapódik egy tárgy. Mentem elájultam.

Egy másik világban találtam magam, ahol a hivatásom vándor. Akkor kitaláltam, hogy körbeutazom Afrikát. Ebben sok ember támogatott. Ők adtak felszerelést és élelmet. Az utam úgy kezdődött, hogy Belgrádtól Etiópiáig repültem helikopterrel. Sikeresen földet értünk. Ott kaptam egy társat is, akinek a neve Tucher volt, s egyben az operatőröm is volt. Szerencsére tudott egy kicsit magyarul. Elmentünk Szudánba, Líbiába, onnan Mauritániába kalauzolt el engem útítársam. Jártunk még a Bantu törzsnél, szállást is kaptunk tőlük. Megtanítottak minket köpöcsövel messzire löni, és különböző technikákkal vadászni az itt élő állatokra. Gyógynövényeket is kaptam tőlük. Tucher még maradt volna velük, de sajnos mennünk kellett. Utunk során hozzánk szegődött egy kis majom is. Őt kalauzom elnevezte Tikának. Sok rovar is szereztem, mert másodállásban rovarász voltam. A Tanganyika nevű tavat áthajózva jutottunk el Tanzániába. Ott új szokásokkal és új ételekkel ismerkedtünk. Tikát ott láttuk utoljára, mert egy lurkónak nagyon megtetszett és a majomnak is ő. Így hát elajándékoztam neki azt a csöpp állatot. Sokszor átgondoltam, hogy mi várhat rám, mikor visszamegyek Szerbiába. Ez a jövő titka lesz! Visszatértünk a kezdőponthoz. Elbúcsúztam jól megkedvelt emberemtől, és már ott várt a pilóta a légi-járművel. Már közeledtünk a leszállópályához, mikor leállt a hajtómű, és lezuhantunk. Ebben a pillanatban tért vissza az eszméletem. Csak a fejem sajgott egy kicsit.

Az ágyban fekvé, bekötött fejfel meséltem a szüleimnek és a barátaimnak ezt a nem megtörtént kalandot.

Balázs Bence, 7. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Utazz velem!

*Párizst, ahol ragyognak a fények,
Ezt a pompás várost, kihagyni vétek.
Az Eiffel-torony csúcsa látszik az égen,
Felépítették már nagyon-nagyon régen.*

*Velence egy vízre épült csoda,
Mindenképpen látogass el oda!
Gondolába ülvé élvezd a látványt!
A sóhajok hídja sem marad csak ábránd.*

*Las Vegas a bűnös város,
Jól él itt a kaszinógyáros.
Eljátszhatod az összes pénzed,
Ezen a helyen neked véged!*

*Dubai maga a földi paradicsom,
Elmennék én oda, akármikor.
E város egy építészeti csoda,
Oda vágyom, nem máshova.*

**Temunovity Sztella, 8. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Macskám

*Az én macskám neve Sziszy,
ha húst lát: fogja, és viszi.
Szőre színe szürke,
a természete fűrge.*

*Sokat vadászik egérre,
de nem vár az ebédre.
Huncut a kiscicája,
dorombol a világára.*

**Fárbás Tamara, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Hogyan ünneplik a világ gyermekei a karácsonyt?

Dél-Amerikában a karácsony nagyon fontos ünnep. Mindent színes, világító füzérekkel díszítenek: üzleteket, házakat, mangófat, vagy éppen a pálmát a kertben. Karácsony idején az autók ingyen parkolhatnak bárhol. Az ajándékot Noél Papa hozza szentes-tén. Persze kicsit lengébben öltözve, mint a mi Miklósunk, ugyanis Braziliában ekkor kezdődik a legmelegebb nyár. Noél szánját nem rénszarvas húzza, hanem trambulín segítségével vagy létrán keresztül juttatja a házba az ajándékokat.

Dél-Amerikában színes füzérekkel díszítik még a házakat is

Hollandiában már Mikulás napján megtörténik a nagy ajándékozás. A gyerekek otthonuk ajtaja előtt találják a meglepetéseket. Ezzel a szokással Hollandia az egyetlen keresztény ország, ahol a család szempontjából ez a nap fontosabb, mint a szenteste. Sinter Klass, ahogyan nevezik, nem az erdőből vagy az égből érkezik, hanem hajóval, egyenesen Spanyolországból. Sinter Klass behajózását még a tévé is közvetíti.

Belga családok már advent második vagy harmadik vasárnapján feldíszítik a karácsonyfát. A karácsonyban itt is a Mikulás a legfontosabb (legfőképpen az ország flamand részein). A neve Sinter Klaas, akárcsak Hollandiában, és már december 4-én körbelovagol az egész országban, hogy felkutassa a legjobb és legrosszabb gyerekeket. Két nappal később visszatér, hogy kiosssa az ajándékokat.

December 5-én a **román gyerekek** is megkapják az első, kisebb ajándékokat. Az igazi ajándékokat azonban csak december 25-én reggel bonthatják ki, a közös családi reggelin. Ilyenkor töltött tojást és sok kalácsot esznek. Hagyományos karácsonyi süteményük a diós vagy mákos cozonac (olyan mint a püspökkenyér).

Cozonac néven ismerik a román gyerekek a püspökkenyeret

Kell is ilyenkor a bőséges reggeli, hiszen Ádám, Éva napján szigorúan böjtölnek Romániában! Egészen addig, amíg az égen az első

csillagok meg nem jelennek. Ezután disznóhúst esznek, és meggylikört isznak.

A románoknak nagyon fontos a közös éneklés, de nemcsak a templomban. Karácsony idején a gyerekek a házakat járják. Táska-val a vállukon, bottal a kezükben és gyapjúsapkával a fejükön énekelnek, karácsonyi verseket szavalnak, és mindenkinek kívánnak valami jót az új esztendőre. Cserébe pénzt és süteményt kapnak.

Amerikában mindenütt égősorok, kivilágított házak, üzletek jelzik az ünnep közeledtét. A díszítés már igen korán, október végén elkezdődik. A szabadságok és a szünetek a háláadás napján kezdődnek, november végén.

Karácsony napján a gyerekek felakasztják zoknijait a kandalló-ra vagy egy lépcső korlátjára. Santa Claus éjjel érkezik egy hatalmas, ajándékokkal megrakott szánon, amelyet nyolc rénszarvas húz. A kéményen keresztül ereszkedik le minden házba, hogy megtölje a gyerkőcök zoknijait ajándékkal.

Mi kerül a zokniba?

A japán lakosság 1,5 százaléka keresztény, így nem is nagyon ünnepelnek karácsonykor, december 24-e normális munkanap Japánban. Ennek ellenére egyre több Télapó jut el a japán háztartásokba. Leginkább a fiatalabb családok ajándékozzák meg gyermekeiket, és kedveskednek nekik ünnepi vacsorával és süteménnyel. A fiatal párok szenteste szépen felöltöznek, és vacsorázni mennek.

Japánban a mi szilveszterünk a legfontosabb ünnep. Náluk a december 31-e olyan, mint nálunk a szenteste, ilyenkor év végi ajándékokkal kedveskednek egymásnak. Este minden család meglátogat egy buddhista templomot.

A japánok között kevés a keresztény, ők inkább szilveszterkor ünnepelnek

Hogyan szórakoztak a középkorban?

A középkori mindennapok egyhangúságát a különböző szórakoztató játékok, fesztiválok és ünnepek oldották fel. A középkori Európa lakói egész életüket közösségen belül élték le, így az individuum kevésbé számított: megosztották a munkát a földeken, a játékokat a falu melletti mezőn vagy a közeli vásárrban, illetve a templomi szolgálatot is.

Becslések szerint a középkorban az egyébként is pihenőnapnak számító vasárnapok mellett átlagosan nyolc hét volt egy évben, amikor általában vallási megfontolás miatt tilos volt dolgozni, vagyis – mostani kifejezéssel élve – munkaszünetet tartottak. Ilyen volt például a karácsonyi időszak, a húsvét előtti nagyhét, a gyümölcsoltó Boldogasszony, a gyertyaszentelő Boldogasszony, a Kisboldogasszony, a szeplőtelen fogantatás ünnepe, a pünkösd, de nem volt szokás dolgozni a mezőgazdálkodással kapcsolatos ünnepeken sem, például a szántás végén vagy a betakarítás befejezésének napján.

A mindennapok egyhangúságát a játékok törték meg, amelyek a társadalom gazdagabb és szegényebb rétegeiben egyaránt nagy népszerűségnek örvendtek, nem csupán a gyermekek, hanem a felnőttek körében is. Többféle játékból válogathattak: kártya-, társas-, kockajátékok, valamint egyes sportok közül, illetve megkülönböztethetünk gyermekjátékokat, ilyen volt például a fogócska. A táblajátékok közül már akkor is ismerték a sakkot, amely bábuival az akkori társadalom leképeződését jelentette a királytól a mai bástyának nevezett várkastélyon át a jobbágyig, továbbá a malmot, a backgammont, a dámát, valamint többféle kockajátékot. A királyok sem vetették meg a szórakozás ezen formáját: közismert példa, hogy I. Károly angol uralkodó 1649-es kivégzésére a Bibliája mellett kedvenc, borostyánból készült sakkasztalját is magával vitte.

Népszerű volt a sakk

A helyi vásárokon vagy egyéb ünnepeken általában kültéri játékokat játszottak. A mai reneszánsz rendezvényekhez hasonlóan akkor is nagy népszerűségnek örvendett az íjászkodás, hiszen akkoriban nem mindenki rendelkezett eme hadi eszközzel. Ezenkívül játszottak a bowlinghoz hasonló golyós játékokat, a golf őst – amelyet akkor még „colf”-nak hívtak –, azonban nem fűvön, hanem leginkább házak között. A labdajátékok is igen népszerűek voltak, ezek a mai futballhoz hasonlítottak. Dívott a kalapács-, illetve a patkódobás, a krikett ősi formája és természetesen a birkózás is, amelyhez semmilyen eszköz nem volt szükséges. A lovagi tornák kivételével a szabadban lévő szórakozási lehetőségek általában az alsóbb rétegek körében nyertek teret.

Egy tavaly napvilágot látott kutatás szerint valószínűleg a vikingek szórakoztak a legbrutálisabban. Az északiak által űzött tevékenységi formák közös jellemzője az erőszak, illetve a férfias tulajdonságok kiemelésének demonstrálása volt. Az írott források szerint az „ideális” viking férfinak erősnek és képzettnek kell lennie, a játék – főként a birkózás, de tulajdonképpen a labdajáték is – pedig pontosan ezt a képzést szolgálja. A játékok ténylegesen fizikai tevékenységek voltak, néha brutálisak, nem egy olyanról tudunk, amely súlyos sérüléssel vagy halállal végződött.

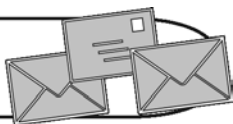

A középkorban is szerettek mulatni

A nemesek legfontosabb szórakozási formái a versengési szellemet kielégítő, illetve a fizikai kondíciót szinten tartó lovagi tornák, illetve a köré épített lakomák, egyéb ünnepségek voltak, amelyeknek a társadalmi kapcsolattartás szempontjából is fontos szerepük lehetett. Aki olyan szerencsés volt, hogy betérhetett a királyi udvarba vagy egy gazdag földesúr várába, pazar lakomákon vehetett részt, ahol a zene biztosította az alaphangulatot, ezenfelül pedig versmondók, szólóénekesek, esetleg udvari bolondok, akrobaták, tűz- és kardnyelők, zsonglőrök vagy bűvészek is szórakoztatták az összegyűlteket. A csúcspontot pedig maga a tánc jelentette. A középkori nemesek szívesen fogadtak kedvtelésből, továbbá nem szabad kihagynunk az egészen a 20. századig a gazdagságot és a nemesi vért szimbolizáló, szarvasra, rókára, nyúlra, farkasra, vad-disznóra történő vadászatot sem, mint férfias és egyben veszélyes szórakozási lehetőséget.

Lovagi torna ábrázolása egy 14. századi manessei kódexből

Tíz éve néptáncos

Az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben már évek óta működik a néptáncoktatás, ahol eddig több néptáncsoport jött létre. A Kiscimbora néptáncsoport decemberben ünnepi fennállásának 10. évét.

A csoportban felsősök és középiskolás diákok táncolnak. Évente több fellépésük is van, nemcsak Vajdaság-szerte, gyakran ellátogatnak Magyarországra is, ahonnan legtöbbször díjjal térnek haza.

Tóbiás Vivien is a Kiscimbora tagja, aki a csoport fennállásától kezdve táncol, immár tíz éve, ami egy tini életében nem kevés idő. Őt faggattam a hobbijáról.

– Már tíz éve, hogy néptáncolok. Amikor még kicsi voltam, anyukám elvitt egy műsorra, ahol a nagy néptáncosok léptek fel, nekem ez nagyon megtetszett, ezért beíratott a táncsoportba – mosolygós arccal meséli a hatodikos Vivi.

– Hová szoktatok utazni? Tudtommal nemcsak Vajdaságban, hanem külföldön is sokszor felléptek.

– Igen sokszor utazunk Magyarországra, ahol Pápán az Antológián többször is helyezettek lettünk, rendszeres díjazottjai vagyunk a Kóketánc versenynek is, de ezenkívül sokszor utaztunk más városokba is: Szegedre, Budapestre, Egerbe, Magyarcsernyére...

– Kik az oktatóitok, melyik a kedvenc lépésed és táncod? – faggattam tovább a néptáncost.

– Cseszák Korcsik Anikó és Cseszák Balázs tanít bennünket. Kedvenc lépésem a cifrázó, legkedvesebb táncom pedig a Magyarbődi, mert gyönyörű, mintás, díszes viseletekben lépünk fel.

Miközben iskolatársammal beszélgettem, arcmozdulatai az arról árulkodtak, hogy ő egy elégedett néptáncos. Kedvtelésből űzi ezt a foglalkozást, úgy véli, miközben mozog, barátkozik, művelődik és egyben hagyományt is ápol.

Iskolánk tanulói körében egyébként is nagyon népszerű a néptánc. Talán a kiváló oktatóknak az érdeme ez, hiszen nagyon jó kis közösséggé nevelnek minden csoportot.

Selymesí Virág, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Művészettel az erőszak ellen

Atemerini Kókai Imre Általános Iskola Művészettel az erőszak ellen címmel meghirdetett pályázatára érdekes versek futottak be, amelyek közül kettőt is megosztanak velünk. A pályázatot november 19-e, a gyermekbántalmazás megelőzésének világnapja, valamint november 25-e, a nők elleni erőszak megszüntetésének világnapja alkalmából hirdetett meg az iskolai Erőszakmegelőző csoportja.

Stopp az erőszaknak

*Szívemnek van egy kívánsága,
hogy pajtás a pajtást
soha ne bántsa.
Hiszen a sértés, a bántás
nagyon tud fájni.
Ezért nem kell barátoknak
butaságon vitázni.*

*A felnőttek is sokkal
jobban tennék, ha vitáikat,
szép szóval rendeznék.
Én úgy hiszem,
a szép szó köszívet is lágyít,
az életben a szív
nagyon sokat számít.*

**Pálinkás Heléna 3. osztály,
Kókai Imre iskola, Temerin**

Én nem bántok másokat az osztályban. És te?

*Én nem bántok másokat az
osztályban. És te?*

*Én odafigyelek az
órán. És te?*

*Én kedves vagyok
mindenkivel. És te?*

*Én jószívű vagyok
mint te.*

**Csordás Anasztázia
3. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin**

Havas úton hóember...

*Havas úton hóember,
rászítál a hópehely.
Egy maroknyi hópihe,
hóember lesz izibe.*

*Vörös lábas ül a fején,
elcsendesül lassan a szél,
a hóesés erősödik,
széltestvére lengedezik.*

*A hóember duci képe
oda int a fagyott rétre.
A havas út fehér lett,
havas úton hóember!*

**Erdős Lehel, 5. osztály,
József Attila iskola, Újvidék**

**Nemsokára
díszítjuk
a karácsonyfát.
Ökrös Kyra,
4. osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka**

**A doroszlói Petőfi Sándor iskola
kiscsoportja: Turkál Zsófi, Balla Réka
és Pauzárt Dávid**

Már negyedik alkalommal került megrendezésre a vajdasági felsős magyar általános iskolások körében az olvasási verseny döntője. A 2011-ben indult nyári tábor után rendeztük meg először az újvidéki Apáczai Diákotthon olvasótermében az első döntőt. Azóta a verseny kiteljesedett, kinőtte a diákotthont is. Tekintettel az idei verseny mintegy kilencven diák és tizenhat tanár résztvevőjére az újvidéki Nikola Tesla Általános Iskola tantermeiben zajlott a verseny. A mozgalom megálmodói, a verseny szervezői elégedettek lehetnek, hiszen ez volt a cél: minél több gyerek olvasson, hiszen a nyomtatott, hagyományos könyvből való olvasás gyönyörűségét nem pótolhatja semmi.

A versenyre való felhívás az idén a Jó Pajtás júniusi számában és az újvidéki Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének honlapján jelent meg. A 2013. november 30-án megrendezett döntőt számos iskolai verseny előzte meg, hiszen azokban az iskolákban, ahol több magyar tagozat van, nehéz volt kiválasztani korosztályonként a 3-3 legjobb gyermeket, hogy összeállhasson a csapat. Minden résztvevő három könyvet olvasott el. Csapatonként hét címszóból írtak ellenőrző feladatlapot, mivel egy művet (Gion Nándor regényét) mindhárman el kellett, hogy olvassanak.

A versenyzők mintegy tizenöt településről érkeztek.

Az ötödik és hatodik osztályosok kategóriájában 13 csapat versenyzett.

A legjobb rangsora a következőképp alakult:

I. hely: Csáki Lajos iskola, Topolya (Dudás Kata, Győri László, Pécsi Elizabetta – Majlát Ágota tanítványai) és Dositej Obradović iskola, Ürményháza (Bíró Barbara, Fehér Evelin, Lelik Attila – Viola Lujza tanítványai). Mindkét csapat egyformán 59,5 pontot ért el a lehetséges 68 pont közül.

II. hely: Kókai Imre iskola, Temerin (Bartok Beatrix, Bohócki Martina, Fekete Léna – Nemes Ildikó diákjai 59 pontot értek el).

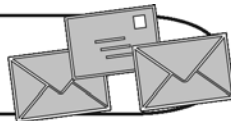
III. hely: Cseh Károly iskola, Ada (Bognár Ivett, Lajkó Csenge, Muzslai Anikó – Dobrotka Mária tanítványai).

IV. hely: Petőfi Sándor iskola, Doroszló (Balla Réka, Pauzárt Dávid, Turkál Zsófi – Brindza Ildikó diákjai); Október 18. iskola, Zentagunaras (Csizik Dorottya, Fekecs Erzsike, Mándity Blanka – Üveges Gizella diákjai); Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye (Apró Flórián, Rajkovics Miklós, Vajda Livia – Lőrinc Natália tanítványai).

**A doroszlói Petőfi Sándor iskola
nagycsoportja: Hencsár Dorottya, Ádám
Mirella (a zombori Testvériség–Egység
iskola tanulója), Hegedűs Hajnalka
és Brindza Mátyás**

MIZUJS?

IV. Gion Nándor Olvasási Verseny Újvidéken

A hetedikesek és nyolcadikosok kategóriájában 17 csapat versenyzett egymással.

A legjobb rangsora:

I. hely: Október 18. iskola, Zentagunaras (Nagy Kinga, Pátyerkó Natália, Zabos Aurél – Üveges Gizella diákjai).

II. hely: Cseh Károly iskola, Ada (Bera Laura, Szollár Bianka, Szügyi Levente – Dobrotka Mária tanítványai).

III. hely: Samu Mihály iskola, Óbecse (Juhász Henrietta, Kiss Karina, Tallós Emma – Józsa Zsuzsanna diákjai) és Kókai Imre iskola, Temerin (Juhász Viktória, Kalácska Rita, Majoros Anita – Gergely Gizella diákjai).

IV. hely: Csáki Lajos iskola, Topolya (Faggyas Virág, Forró Réka, Kollár Anna – Majlát Ágota diákjai).

A döntő résztvevői emléklappal és könyvjutalommal térhettek haza. A helyezést elért tanulók különböző magyarországi vagy hazai táborban vehetnek részt a nyári folyamán, attól függően, hány helyet tud majd biztosítani az egyesület a tanulók számára.

Az olvasási verseny következő döntője a jelenlegi tervek szerint a 2014-es tanév elején lesz. A könyvjegyzék a Jó Pajtás oldalain és az újvidéki székhelyű VMPE honlapján fog megjelenni.

A versenybe bárki bekapcsolódhat. Iskolánként egy 5. és 6. osztályos gyerekekből álló háromtagú csapat, és egy 7. és 8. osztályos gyerekekből álló háromtagú csapat nevezhet be.

A verseny főszervezője Aladicsné Kollár Mária tanár volt.

Berényi Ilona

Hírek a szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályából

Érdekesen alakult a december 6-a osztályunkban. A nagyszünetben a tancsint beöltöztött Mikulás-ruhába, majd az ajtó elé egy székre ült, s várta a szünetről érkező társainkat. Rengeteget nevettünk azon, hogy milyen arcot vágnak a terembe benyitók, látva a tancsint Mikulásnak öltözve. A meglepetés ezzel nem ért véget. A tancsi titokban beszervezett néhány szülőt, akik kocsival kivitték bennünket Palicsra, a könyvtárba. Itt egy pályázatra készített munkáink voltak kiállítva. Ekkor tudtuk meg, hogy osztálytársunk, Stantić Barbara az alsósoknál harmadik díjban részesült. Szörppel és mézes szízzel vendégelt meg bennünket. Visszatérve az iskolába, újabb meglepetés ért bennünket – osztályunkban járt a Mikulás. Egy-egy zacskó édességet kaptunk ajándékba. – **Fehér Noémi, Savović Míla és Sipraga Lúna**

Magyarból megírtuk a második nagydolgot. Egy eseménydús napról kellett beszámolnunk. Kíváncsian várjuk az eredményt. – **Spasić Nikola**

Vasárnap Palicsra Mikulás-futást rendeztek. Osztályomból néhányan részt vettek a rendezvényen. A tancsi és a lánya is velünk futott. Mikor lefutottuk a 600 méteres távot, beálltunk a sorba az érmeért.

Nagyon örültünk. Fényképeztünk a Mikulással is. – **Nikolics Blanka és Kávai Rita**

A 4. c-sek karácsonyi ajándékot készítenek egymásnak – mindenki annak, akinek a nevét kihúzza majd a sapkából. Nagyon várjuk az utolsó tanítási napot, amikor átadjuk egymásnak a meglepetést. – **Miskolci Helga**

A palicsi télapófutás után az éremmel

Hódítsd meg Dobogókőt!

Az ember hajlamos egzotikus utakról, távoli helyekről álmodozni, miközben észre sem veszi, hogy a közelben is gyönyörű a természet.

Vajdasághoz hasonlóan, Magyarország is túlnyomórészt sík vidék, de tele van erdővel és tengernyi szépséggel, sőt hegyek is tarkítják itt-ott a tájat. Viccesen úgy is mondhatnánk: mielőtt meghódítanánk a Himaláját, másszuk meg a közelünkben levő domborulatokat! Ezúttal utazzunk Dobogókőre!

Dobogókő 700 méter magasán fekszik, a Visegrádi-hegység legmagasabb pontja. Budapest és Esztergom között nagyjából félúton Magyarország északi részét ékesíti. A tetejéről kiváló kilátás nyílik a Dunakanyarra, sőt tiszta időben állítólag a szlovákiai Magas-Tátra is kivehető. Népszerű kiránduló- és üdülőhely, a Visegrádi-hegység legmagasabb pontja. Északi irányban meredek sziklafalak, és ezekbe vágott völgyek jellemzik (ilyen például a Rám-szakadék), dél felé lankás a táj. Bőven akad látnivaló, aki ideérkezik, feltétlenül gyalogoljon el a vadregényes Zsivány-sziklához, ahol a 25-30 méter magas sziklafalak egy 100 méteres síkátort zárnak közre. Ezek a kőtömbök olyanok, mintha nyugodt, meditáló

bölcsek lennének az erdő mélyén. Dobogókő központi részéhez közel két csodaszép kilátó is van, mindkettő csodálatos rálátást biztosít a Dunakanyarra. A Dobogókői Turistaház mögött van az egyik, maga a Dobogókő. Ennél valamivel szebb a kis sétával elérhető Rezső-kilátó, ahol hihetetlen látvány tárul a szemünk elé. Dombok és völgyek, ameddig a szem ellát, színekben fürdő fák, távolabb a kanyargó Duna. Sehol egy épület, a Visegrádi-hegy is másik oldalát mutatja. A Rám-szakadék is közsímtér kirándulóhely, körülbelül egy kilométer hosszú szakadékat képzeljünk el, ahova helyenként kapaszkodókorlátokat szereltek fel, de az út nem nehéz, gyerekeknek is jó mulatság. Útközben rengeteg a látnivaló: sziklafalak, kapaszkodó gyökerű fák, vízesések követik egymást.

Emberi fej formájú kő. Látnod az orrát?

Sok kirándulóhely vonzza ide télen is és nyáron is az embereket, de Dobogókő sokáig arról volt ismert, hogy Budapesthez a legközelebb eső síközpont volt. A mai Magyarország területén 1923-ban itt létesítették az első sípályát. Két pályából és egy tányéros felvonóból áll. A környéken szánkópályát is kijelöltek, illetve több sífutót is található.

A sípályánál áll a Zsindelyes Vendégház, Makovecz Imre első, nemzetközi ismertséget hozó épülete. A neves építész 1979-ben készített tervei alapján 1980-ban épült fel a zsindelytetős ház, azzal a céllal, hogy a közeli sífelvonó villanymotorja ne a szabadban legyen, valamint, hogy a síelőknak melegedési lehetőséget biztosítson.

Kiépített korlát a Rám-szakadékban

Mintha a Fruška gorában járnánk. Bal oldalt a Zsivány-szika látható őszi levélhullás idején

Tudod-e ki volt Makovecz Imre?

Korunk legismertebb magyar építészé volt Makovecz Imre, két évvel ezelőtt hunyt el. Fő művének tekintik az 1992-es világkiállítás magyar pavilonját, de száznál is több különböző funkciójú, jellegzetes stílusjegyeket hordozó épület jelzi munkásságának eredményét. Rendkívülien használta építkezésénél a hagyományos alapanyagokat, főleg a fát. Szerinte az épületnek úgy kell kinéznie, mintha az alja a földből nőtt volna ki, a teteje pedig az égből ereszkedett volna alá. Építészeti stílusát organikusnak nevezik, mivel sikerült elérnie, hogy amit tervei alapján építettek, az szervesen illeszkedjen a tájba. Az ő tervei alapján készült Zentán a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet csodálatos palotája.

Makovecz Imre tervezte a Zsindelyes Vendégházat

Az Európai Unió parlamentje, üvegpalotája is Strasbourgban van

Párizs, Varsó, London, Brüsszel, Róma, Budapest, Genf, Barcelona... Minden évben karácsony és újév között Taizé „európai találkozót” készít elő valamelyik európai nagyvárosban. Több tízezer európai és más földrészekről érkező fiatal vesz részt ezeken a találkozókön, sokan egy alkalmat sem mulasztanak el, többek között vajdaságok is.

A következő találka 2013. december 28-a és 2014. január 1-je között lesz, nagyon vonzó helyen. A francia–német határon fekvő Strasbourg (németül: Strassburg) és környéke, vagyis az ottani katolikus egyházmegye és protestáns gyülekezet ad otthont a zarándoklatnak, amit Roger testvér indított útjára az 1970-es évek végén Taizében. Mások befogadása Taizében mindig lényeges volt. Hétről hétre, egész éven keresztül érkeznek a fiatalok Európa és más kontinensek különböző országaiból, hogy részt vegyenek a „belső életet és az emberi szolidaritást” középpontba állító találkozókön. Az idei év végi, újköszöntő találkozót francia oldalról Elzász, német oldalról pedig Baden tartomány állja, az a két terület, melyet ugyan a Rajna folyó kettézel, de a viharos történelmi megrázkódtatások után is ma az emberek közötti párbeszéd jó példájának számít. Nem véletlenül épp ebben a

Fiatalok európai találkozója Strasbourgban

városban székel az Európai Unió parlamentje, az Emberi Jogok Európai Bírósága és több más fontos intézménye.

Strasbourgot az utak városának is hívják, és a Rajna bal partján fekszik. Átellenben vele, a jobb parton a német Kehl található. A két várost és a két országot az Európa híd (Pont de l'Europe) köti össze. A világörökség részeként védelmet élvező történelmi város (Grand Ile) az Ill folyócska szigetén terül el. Az új, főleg ipari területek egészen a német–francia határig, a Rajnáig nyúlnak. Strasbourg legfontosabb látványossága pontosan ez a történelmi belváros, amely 1988-ban került fel a UNESCO Világörökség listájára.

Az ókorban a település kelta volt, az 5. században az alemannok, a hunok, a frankok is elfoglalták. Jóval később püspöki székhely lett. A 9. században építették fel a katedrális, a 13. században már-már fontos kereskedelmi központ volt. A 15. században itt élt Johannes Gutenberg könyvnyomdász, ekkor lett a város nyomdai központ. 1770-ben itt tanult Johann Wolfgang von Goethe, a német irodalom fejedelme. A város egyébként hol a német, hol a francia területekhez tartozott. A II. világháború után, a győztesek jogán Franciaországhoz

Roger atya, a Taizé-s találkozó megálmodója gyerekekkel

csatolták, azóta nevének francia alakja a hivatalos. A várost napjainkban minden irányban gyönyörű csatornarendszer szeli át, s ennek köszönhető, hogy számtalan tetszetős kis híd ível át a víz felett, hogy az ódon, gótikus hangulatú óváros utcáit járva a vízparton sétál-gathatunk. Az óvárost sikerült eredeti állapotában megőrizni. Ugyanakkor van a városnak egy másik arca, melyet akkor nyert el, amikor az európai intézményrendszer egy részét oda-telepítették. A város északkeleti részén ugyanis hatalmas üvegkomplexumokat építettek ki, ami teljesen elűt Starsbourg hagyományos óvárosának hangulatától.

„Isten hozott Benneteket a világ minden tájáról! Sokan közületek átkelnek majd azon a Rajnán, amely Strasbourgnál folyik, és két országot választ el egymástól. De a Rajna többé már nem leküzdhetetlen határ a népek között. Ugyanúgy, mint a középkorban, ez a folyó egy kapocs, egy kötőjel a különböző kontinensek között. Remélem, hogy ez a találkozás nektek is segít abban, hogy a kien-gesztelődés embereivé váljatok, és kapcsolódási pontok legyetek országaink között” – mondta Jean-Pierre Grallet, Strasbourg római katolikus érseke a találkozó előtt.

„Éppen a mi korunkban van szükség olyan találkozóakra, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy reménnyel tekint-sünk a jövőbe. A Fiatalok európai találkozója minden évben fiatalok ezreit hozza össze és ez egy nagy ajándék számunkra, hogy az idén Strasbourgban, Európa fővárosában kerül megrendezésre. A »Strasbourg« név a találkozásra utal, de egy találkozás csere és megosztás nélkül nem lehetséges” – mondta ugyancsak a sikeres találkozó reményében Jean-Francois Collange, az El-zász-Lotaringiai Protestáns Unió elnöke.

A hatalmas székesegyház belül

Az óváros

Angol színésznő, nagymama bárónő volt. Habár nem egyértelműen a színészkedés vonzotta, mégis a filmvilágban találta magát. Főleg kosztümös, történelmi filmekben láthatjuk, valamint Tim Burton furcsa vagy sötét alkotásaiban – ez végül is nem csoda, hiszen Tim Burton felesége – ennél fogva pedig gyakori filmpartner John Deppnek. Képzelt interjúnk Helena Bonham Carterrel készült.

– Hogyan kerültél a filmvilágba?

– Két bátyám van, akik szintén színészek, és az unokatestvérem is. Valahol tehát bennünk van ez a filmes dolog. A szüleim súlyos betegek lettek, amikor még kicsi voltam. Ez talán kihatott arra, hogy mélyebben éltem meg a körülöttem zajló világot, és olyan kifejezőeszközt kerestem, amibe beletehetem az érzelmeimet. Eredetileg az írás vonzott, a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején megnyertem egy irodalmi versenyt, ami pénzjutalommal is járt. Ezt azok után arra fordítottam, hogy cikkeket jelentsek meg egy olyan újságban, amelyben fiatal tehetségekről írtak. Azután végül én lettem felfedezve. Az út persze nem volt teljesen sima. Először csupán egy reklámban szerepeltem, tizenhat éves voltam akkor, majd pedig egy tévéfilmben jelentem meg. Első mozifilmem a Lady Jane volt, de nem lett belőle áttörés, vegyes kritikákat kapott. Az első filmem, amire felfigyeltek az a Szoba kilátással volt.

– Több történelmi filmben is játszottál.

Szereted a kosztümös alkotásokat?

– A klasszikus témák mindig is vonzottak. Szerintem minden kislány álmodik arról, hogy szép, díszes ruhákba bújjon. Én sem voltam kivétel. Természetesen nem csupán erről van szó, páratlan élmény felidézni a letűnt korokat, amikor az embereknek még volt tartásuk.

– A férjed, Tim Burton filmjeiben is megjelenysz. Mit hoztak neked ezek az alkotások?

– Egy egészen új korszakot. Szerintem mások is azt szeretik a filmjeiben, amit én, hogy felismerhető bennük a stílusa.

– Gyakori filmpartnered lett John Depp...

– Ő egy nagyszerű színész, és annál is több. A férjem családcentrikus ember, John Depp pedig nálunk családtag. Mindkét gyerekünknek ő a keresztapja.

– Mely filmekben játszottatok együtt?

– A Charlie és a csokoládégyárban, a Sweeney Toddban, az Alice Csodaország-

Képzelt interjú Helena Bonham Carter

ban, az Éjsötét árnyékban, A magányos lovasban, de a Halott menyasszony animációs alkotásban is együttműködtünk.

– Melyik film hozott valami újat számodra?

– Mindegyik, de leginkább a Sweeney Todd, mert abban énekelni kell. Sőt, énekelve beszélni. Igazából mindig is vágytam rá, hogy énekes produkcióban játsszak, de már egy ideje feladtam ezt az álmomat. Aztán, amikor jött a lehetőség, egyből tudtam, hogy ezt most nem hagyhatom ki. Nemcsak azért, mert mindig is szerettem volna énekelni egy filmben, hanem mert régóta nagyon bírom Sweeney Toddot.

– Mit gondolsz, hogyan sikerült megbirkózni ezzel a szereppel?

– Remélem, mások szerint is megálltam a helyemet. Az biztos, hogy nagy kihívás volt, mert még soha nem énekeltem korábban,

és ötletem sem volt, hogyan kell jól csinálni. Csak gyakoroltam és gyakoroltam.

– Nehéz énekelve játszani?

– Eléggé, először a dalokat vettük fel. Rengeteget gyakoroltam, és utána rengeteget dolgoztunk. Elejétől végig mindent meg kellett tanulni, mert amikor élesben megy, nem elég csak a részleteket tudni. A dalok végül annyira belém ivódtak, hogy gondolkodás nélkül is ment az éneklésük. Arra kellett csak ügyelnem, hogy például, amikor azt éneklek, hogy elkezdlek pítét sütni, akkor tényleg kezdjem el.

– Az Éjsötét árnyék humoros vámpírvilága és A magányos lovas képregényes vadnyugati világa után milyen fantázia-világba kalauzolod a nézőket?

– Minden bizonnyal romantikus mesésbe, a Hamupipókéban ugyanis tündéranycát játszom majd.

L. M.

Képzelt interjú

Johnny Depp

Rémfilmben debütált, majd beépített tinédzsernyomozóként hódított a 21 Jump Street sorozatban. Láthattuk „ok nélküli lázadóként” a Cry Babyben, a későbbiekben pedig sok fura karaktert formált meg, például Ollókezű Edvárdot, Jack Sparrow kalózkapitányt vagy Barnabás vámpírt. Az elmúlt időszakban szinte folyamatos főszereplője Tim Burton különleges világú filmjeinek, legutóbb viszont a vadnyugatra kalauzolt bennünket, ő volt Tonto indián A magányos lovasban. Képzelt interjúnk Johnny Deppel készült.

– **Milyen út vezetett ahhoz, hogy színész legyél?**

– Nem egyenes. Floridában nőttem fel, és egyáltalán nem dédelgettem ilyen álmokat. Nem is nagyon álmodoztam. Bizonytalan srác voltam, ebben közrejátszott a szüleim válása is. Tizenkét éves lehettem, amikor anyámtól kaptam egy elektromos gitárt. Attól kezdve több garázsegyüttesben is megfordultam, a zene jelentett számomra mindent. Természetesen a rockos életmód is magával ragadott. Zűrösen éltem akkoriban. A zene szeretete viszont azóta is megmaradt.

– **Olyannyira, hogy most már ismert zenészekkel is fellépsz...**

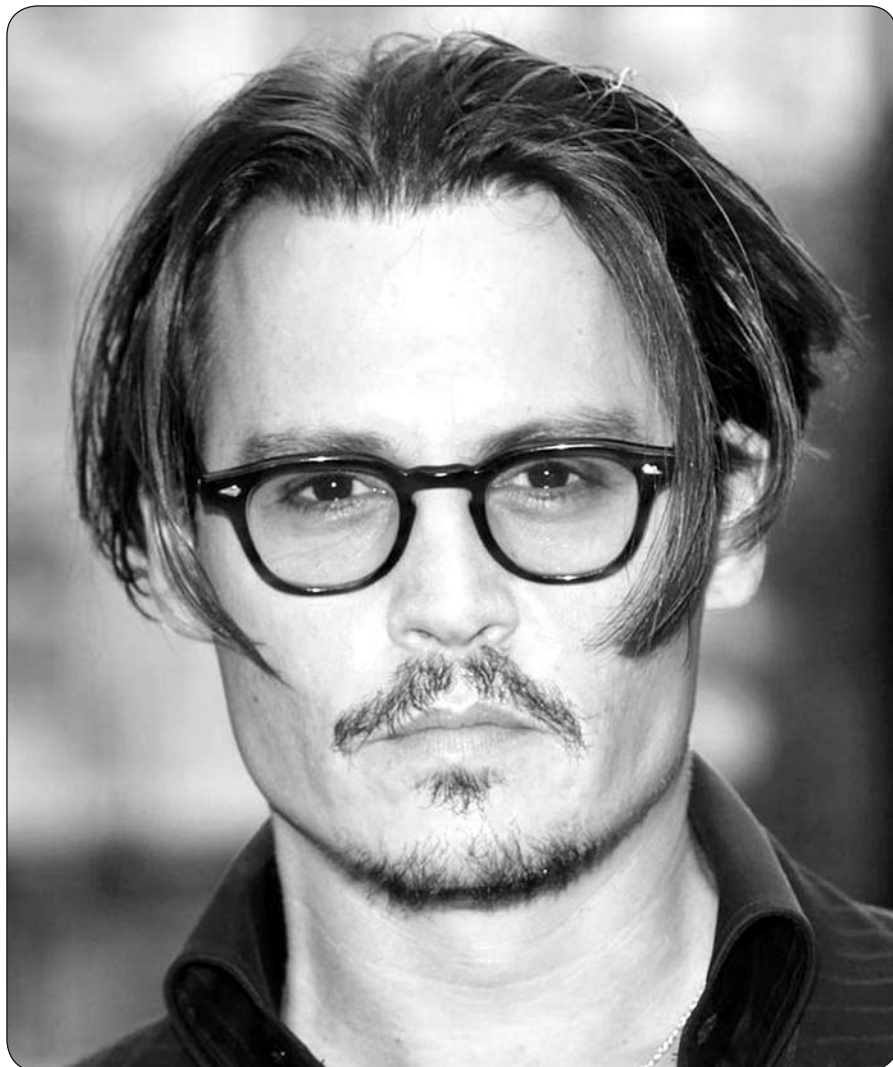
– Nemrég Marilyn Manson koncertjén zenéltem, de Alice Cooperrel is felléptünk. A színészet lassan egybefolyt a zenéléssel. Alice Cooperrel együtt játszottunk az Éjsötét árnyékban. Nagy példaképem Keith Richards, a The Rolling Stones egyik gitárosa. Róla mintáztam Jack Sparrow kapitányt, a Karib-tenger kalózaiban, egyik részében Keith meg is jelenik, mint apám. Több klipben is szerepelek, lassan már össze lehet belőlük állítani egy tízes listát. Legutóbbi Paul McCartneyé, amely a Queenie Eye dalhoz készült, itt több hírességgel együtt vagyok látható. Azelőtt szintén egy Paul McCartney-dalban a My Valentine-ban zenéltem és jelentem meg Natalie Portmannel. Korábban pedig például Tom Petty és a The Lemonheads klipjeiben szerepeltem.

– **Hogyan kerültél a film világába?**

– Érdekesen. Egyik barátomat kísértem el meghallgatásra, azután én lettem meghallgatva, miután jó barátom, Nicolas Cage beajánlott egy szerepre. Akkor még ő sem volt széles körben ismert, de a próbálkozását siker koronázta, én pedig megjelentem első filmemben a Rémálom az Elm Streetben.

– **Az ismertséget mégis egy tévésorozat hozta meg számodra. Milyen volt tinibálvánnyá válni a 21 Jump Streettel?**

– Az ilyenfajta örületet soha nem értettem. Megmondom őszintén, nem akartam abban a filmben játszani. Nem szerettem

volna egy bágjúnárt eljátszani, mert attól tartottam olyan lesz a karakterem. Azután az ügynököm rábeszélte, de akkor is csak egy évet vállaltam. Ehhez képest három lett belőle. Megszerettem a társaságot, tényleg olyanok voltunk, mint egy jól működő kis csapat.

– **A továbbiakban gyakran dolgoztál Tim Burtonnal. Mit hozott neked az együttműködésetek?**

– Nagyon sokat köszönhetek Timnek. Szinte a pályámat is. Ha ő nem lenne, valószínűleg csak holmi B kategóriás horrorfilmekben kaptam volna szerepeket, így pedig az ő zseniális alkotásaiban játszhattam. Sok filmet készítettünk együtt, például az Ollókezű Edvárdot, Ed Woodot, az Álmosvölgy legendáját, Charlie és a csokoládégyárat, a Halott menyasszony animációs filmet, Sweeney Toddot, az Alice Csodaországban, legutóbb pedig az Éjsötét árnyékot.

– **Családi filmekben is szerepeltél. Em-lítettük a Charlie és a csokoládégyárat, azután itt volt a Karib-tenger kalóza. Ezek sikeresek lettek, A magányos lovas viszont elmarasztaló kritikákat kapott. Ezt hogyan élted meg?**

– Leginkább az bosszantott fel, hogy ezek a kritikák már hét-nyolc hónappal a film bemutatója előtt megjelentek. Esélyt sem adtak neki. Azelőtt egy másik filmet húztak le, de az mégis sikeres lett a közönségnél, így rászálltak A magányos lovasra. Márpedig szerintem jó film. Amit viszont mostanában művelnek a kritikusok, az nagyon nincs rendjén. Elveszik az alkotók kedvét a filmkészítéstől, a színészekét pedig a szerepléstől. Sokan nem mernek filmekben játszani, mert tartanak a kudarctól. Engem nem viselt meg, csak elkésérített, ezért én is fontolgatom, hogy leállok a filmezéssel.

L. M.

Fenyőillatú karácsony

A sötét téli hónapokban szeretünk fenyőillatú lakásban tartózkodni. A fenyő a zöld színével nemcsak a jelenbeli és az elmúlt karácsonyokat juttatja eszünkbe, hanem arra is emlékeztet, hogy az életünk megújulhat, miközben a régi emlékeket örökre megőrizhetjük a szívünkben. Akkor is vágyunk a természetes fenyő melletti illatos karácsonyok után, ha már csak műfenyőt tartunk otthon.

Hogyan varázsolhatsz fenyőillatot?

Ennek a legegyszerűbb módja, ha egy erdei sétáról fenyőágakat viszel magaddal haza. Miután hazaértél, állítsd ezeket vízbe, hogy ne száradjanak el túl gyorsan. Az ágakról egy idő után persze mindenképpen peregni kezdenek majd a tűlevelek. Ha ezek után már nem szeretnéd, hogy továbbra is szem előtt legyenek, helyezd át őket a fűtő-

testre, így az illatukat továbbra is árasztani fogják.

Tegyéél egy tányérra két-három darab mézeskalácsot vagy mézes süteményt. A tányért helyezd el a fenyőágak közelében, hogy egyszerre illatozhassanak. A narancshéj illata is csodálatos kiegészítője lehet a fenyőillatnak.

Illólaj, gyertya és füstölőpálcika

Az illólajból cseppents néhányat egy vízzel telt tálkába, és tedd a fűtőtestre. Ezzel a módszerrel növelheted a levegő nedvességtartalmát, és egyben kellemes illatot varázsolhatsz a szobába.

Az illatgyertyáktól sok embernek hamar megfájdul a feje, mivel mesterséges illatról van szó, amely nagyon átható és kellemetlen is lehet. Ha mindenképpen szeretnél fenyőillatú gyertyát, próbáld ki többfélét,

háttha akad köztük olyan, amelyik a kedvedre való.

A füstölőpálcikák szintén emelkedett hangulatot keltenek. Viszont bizonyos idő elteltével ezek illatát is érezhetjük hasonlóan orrfacsarónak, mint a gyertyáét. Ilyenkor inkább oltsd el, esetleg még az ablakot is nyisd ki, de csak egy-két percre, nehogy az illat teljesen elszálljon.

A fenyőillat hatása

Az illatok bármilyen formában hatással vannak a lelkünkre. Érzelmeket és gondolatokat váltanak ki belőlünk, energiával töltenek fel bennünket. Érdekes az illatokat cseréltetni, például télen a fenyőillat mellett a vaníliát, a narancsot és az eukaliptuszt is kipróbálni.

Narancsból dísz

Mécses

Ha egyszerűen levágjuk a narancs tetejét és megtöltjük viasszal, még illatozó mécsest is nyerhetünk. Az el nem égett gyertyacsonkokat fel kell olvasztani, és azt a narancshéjába önteni. Kanócnak felhasználhatunk kimaradt tortagyertyát, amit a fagyasztóban rövid ideig altattunk. A munka menete tehát a következő: előkészítjük a narancshéjat, levágjuk a tetejét, megtisztítjuk a belsejétől, óvatosan, hogy a héj ne repedjen szét, majd beleállítjuk a felolvasztott viaszt, ezután beleállítjuk a gyertyát, aminek a hidedgétől a viasz azonnal megfagy.

Egyik ötlet sem bonyolult, próbáld ki!

Illatos gömb

Vágjunk menetet a narancs héjába, hogy könnyebb legyen az illatos szegfű-

szegyet beleszúrkalni, és így a narancs belsejéből is jobban távoznak az illatok. A kést kb. 40-45 fokos szögben tartva, a hegyével vágjunk utat oda és vissza, ahogy tetszik, és már kész is a kívánt vágat. Az „utacskákat” szegfűszeg beszúrásával eltüntethetjük, majd egy alkalmas kosárba vagy tányérba helyezzük. Akár két hétig is illatozássá teheti a szobád, és biztos belopja szívedbe a karácsonyi hangulatát.

Fahéjas keksz

gazi karácsonyi fűszer a fahéj, ha te is szeretéd, próbáld meg elkészíteni ezeket a finom kekszeket!

Hozzávalók: 600 g liszt, 2 tojás, 200 g barna cukor, 200 g vaj, 1 teáskanál vaníliakivonat, 2 teáskanál sütőpor, 1 kávéskanál só, 1 teáskanál fahéj. A hempergetéshez: 2 evőkanál fahéj, 4 evőkanál barna cukor.

Elkészítés

Összegyűrjük a tészta hozzávalóit. Diónyi darabokat tépünk a tésztából, golyóit formázunk, kicsit ellapítjuk, és megforgatjuk a cukros-fahéjas keverékben.

Sütőpapírral bélelt tepsibe, egymástól 3-4 cm távolságra rakjuk a kekszeket, és 180 fokra melegített sütőben megsütjük.

Lezárt dobozban sokáig eláll, és puha marad.

A saját készítésű karácsonyi díszek sokkal személyesebbek, mint a vásárolt, fényes gömbök. A díszek készítésénél szinte minden megengedett. Akár gyapjú, papír, filc, drót, gomb, toboz, keksz, fűszerek – bármiből készülhet.

Papírgömbök

A vörös és fehér a karácsony hagyományos színei közé tartozik, amik ezen a papírdíszben is dominálnak. Gyors és egyszerűen összerakható, és szintől, mintától függően különböző díszek gyárthatóak.

Alapanyagok: színes és/vagy mintás papír, színes szalag, pohár, ceruza, olló, ragasztó. A pohárral rajzoljunk hat kört a papíron, vágjuk ki, majd hajtsuk félbe a köröket. Ragasszuk össze a félbe hajtott köröket, kivéve az utolsót. A szalag két végét csomózzuk össze, tegyük a díszünk közepébe, és így ragasszuk hozzá az utolsó félbe hajtott kört.

Karácsonyfadíszek saját kezűleg

Festett földimogyoró díszek

Ezek a legapróbb díszek, és egyben a legviccesebbek is. Amellett, hogy felkerülhet a fára, lehet az ajándék csomagolásánál is használni, díszítésképp. Készülhet hóember, Mikulás, rénszarvas és bármí, ami még eszünkbe jut.

Alapanyagok: földimogyoró, piros és fehér festék, hajlítható drót, vatta, fekete filc, makk-kalap, ragasztó, piros gombostűfej, zsenília-drót.

Először fessük be a földimogyorókat, filccel rajzoljuk meg a szemet, orrot, száját, majd a drótból vágjunk kis darabot akasztónak. A hóember fejére ragasszuk fel a makk-kalapot, kössünk a nyakába sálát. A Mikulásnak ragasszuk fel vattából a szakállát, a rénszarvasnak pedig drótból hajlítgassuk meg a szarvát, ragasszuk fel a gombostű piros fejét orrnak, és szúrjuk bele a zsenília-drót füleket.

Régi dísz új ruhában

Ha vannak régi gömbdíszjeink, amelyeket meguntunk vagy megkoptak, bármilyen hangulatos karácsonyi szalvétába becsomagolhatjuk őket. A tetején szalaggal fogjuk össze, és kis fenyőágakkal díszítsük. A következő évben pedig jöhet egy teljesen új borítás.

Ha karácsonyi ajándéknak szánnád, akkor akár rövid üzeneteket is írhat az általa készített díszre.

Gazdag Erzszi Karácsony

Szól a csengő, száll a dal.
Itt van a Karácsony.
Arany csillag tündöklök
a fenyőfaágon.

Gyertya lobban, mennyi fény!
Mintha a fa égne!
Ha nem volna Karácsony
felszállna az égre.

Ott lobogna a fenyő
mint egy tüzes csillag,
amelyikről éjszaka
szikraesők hullnak.

Itt marad most a fenyő.
Itt marad minálunk.
S amíg itt lesz, mindnyájan
ünneplőben járunk.

Fényben rezeg a fenyő.
Lobognak a gyertyák.
Ünnep van ma, Karácsony
látogatott hozzánk.

Weöres Sándor Nő! a dér, álom jár

Nő! a dér, álom jár,
hó kering az ág közt.
Karácsonynak ünnepe
lépeget a fák közt.

Én is, ládd, én is, ládd,
hóban lépegetnék,
ha a jeges táj fölött
karácsony lehetnék.

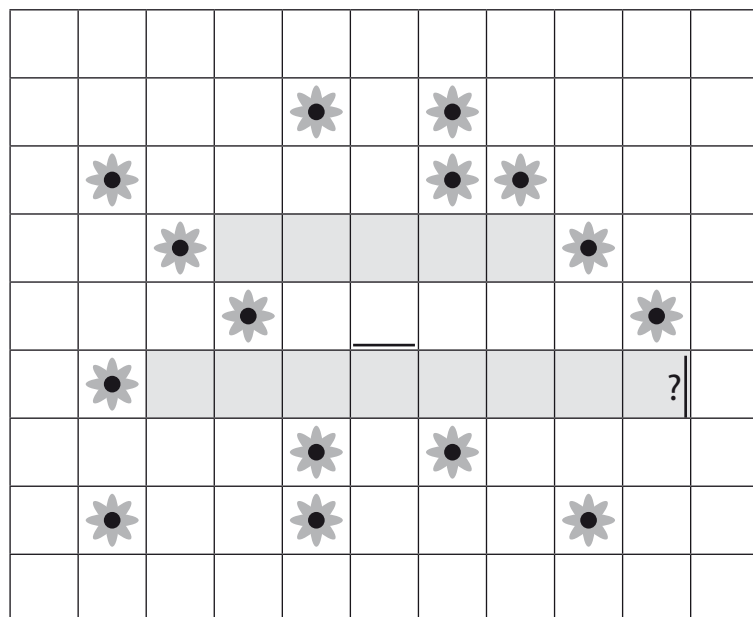
Hó fölött, ég alatt
nagy könyvből dalolnék
fehér ingben, meztláb,
ha karácsony volnék.

Viasz-szín, kén-sárga
mennybolt alatt járnék,
körülvenne kék-eres
halvány téli árnyék.

Kis ágat öntöznék
fönn a messzi Holdban.
Fagyott cinkék helyébe
lefeküdnék holtan.

Csak sírnék, csak rínék,
ha karácsony volnék,
vagy legalább utolsó
fia-lánya volnék.

Berakós rejtvény

Pistike először lát papot. Csodálkozva körbejárja, majd megkérdi?

A kérdést a rejtvényben találd, ha berakod az itt levő szavakat, betűhalmazokat.

Kétbetűsek: AZ, DE, MU, RÁ, ÓE, UU, ÚT, ZV.

Hárombetűsek: ADE, DER, ENA, ETI, KER, RLZ.

Négybetűsek: ÁLLÓ, ARAB, AKUT, AVAR, EZER, IKRE, LÁNG, RALI, TÜRK, VELE, ZAKÓ.

Ötbetűsek: ADICE, IMRUS, NEIDE.

Hatbetűs: IDÉZEM.

Kilencbetűsek: MEGMENTEM, REZERVOÁR.

Tízbetűsek: MADAGASZKÁR, MESTEREMBER.

Betűrejtvények

1

C	S	A
K	A	Y
O		

2

C	S
D	

3

S	Z
E	TET

4

B	B	B	B	S	S	É	G
---	---	---	---	---	---	---	---

Skandináv rejtvény (39–40.)

Rejtvényünk Szűcs Imre Tél című versének két sorát rejti.

ILLATOS VIRÁG	▼	IRÁSJEL	▼		▼	MAGYAR-ORSZÁGI HELYSÉG	▼	FOLYADÉK	▼	ÁTHAJLIK A KERITÉSEN	▼		▼	ÁT-LAPOZZA RÓFOGNI KEZD	▼	
MÁLTA		NEM ÉRT HOZZÁ				UTÓÉR		TOMÁN NÁNDOR		ELBÜVÖL						A
▼		▼				▼		▼		▼						
EURÓPAI FŐVÁROS	▶									MAGAS-RANGÚ TISZTISELŐ EGRI RÉSZLET	▶					
SZÓR																
▼																
						RÁDIUSZ	▶			MEG-KÖSTÖLNÁ	▶				ÉSZAK	
						DEHOGY!									ÖSSZEZÁRT TENYÉR	
KELET	▶															
VARRO-ESZKÖZ		BÚTOR BETŰI	▶			KERESZTŰL	▶			NYERSZ	▶					
▼						SAPKA-ELLENZŐ				ILONKA						
▼		FÉRFINEV	▶													
		E.O.K.														NITROGÉN
										TÚ EGYIK FELE JÉG NÉMETÜL	▶					
KÖRZET	▶					VERS-CSENGŐ	▶								MAGA RÉGI MÉRTÉK-EGYSÉG	
						JÓSZÍVÚ				KEDVELT JÁTÉK	▶					
ÜNNEPI SÜTEMÉNY	▶															
						LADIK KATALIN	▶			ELGONDOL	▶					DÉL
						URÁN				50						
	LŐ														500	

Anagramma

Csajkovszkij operái

1

NAGYI NE

2

APÁM DIKK

3

A JÓ LÓ ÚR
MESÉI

4

TALAJON

A megadott szavak betűit rakd olyan sorrendbe, hogy azokból egy-egy Csajkovszkij-opera címe alakuljon ki.

Lóugrásban

1	2	3
K O R	F GY TY	E R S
Á * Y	R * É	Z * T
N A CS	NY A E	E T E

A lóugrás szabályai szerint fejtse!

Neves kitöltő

1	A	G	D	A
2	L	O	N	A
3	L	Á	R	A
4	L	R	I	K
5	E	O	N	A
6	R	P	Á	D
7	A	N	Y	I

Pótold az első betűket úgy, hogy minden sorban egy név alakuljon ki. A megfejtés a kiemelt oszlopba kerülő nyolcadik név.

A 38. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Régebben én gondoskodtam róla, de most már önellátó.

Betűrejtvények

1. A Dunánál, 2. Karácsonyi ének, 3. Töredék, 4. Telepi szerelmek

Szókihúzó

oroszlán

Szóbetoldó

lap

Lóugrásban

1. Írország, 2. Grönland, 3. Norvégia

Minisudoku

4, 3, 1, 2

2, 1, 4, 3

3, 2, 1, 4

1, 4, 3, 2

Betűpótlás

Boldog új évet kívánunk!

A 37. skandináv rejtvény megfejtése

Mikulás-napi eső

erős telet hoz.

Fehér húsvét, zöld karácsony.

Könyvjutalmat kap

Lackó Zoltán, Kisorosz

Mozaikrejtvény

Egy kis történelem

				M	*			
				*				
N	E	M			*			
			*		O			
	*		*		*			*
						*	*	Á
			*					
	O	*	F	*	*		*	
	*					M	*	
						*		*
*	L	R		*				Y
					*			*

*	T	Á	L	E	A	V	A	N
F	*	*	*	L	R	O	L	A
É	R	E	M	É	R	L	A	G
E	M	*	N	T	Y	K	É	R
L	*	L	A	T	*	I	T	A
E	S	*	*	*	Á	N	E	M
R	A	T	I	L	A	*	I	*
E	*	T	Z	*	D	É	N	Y
G	E	*	S	Z	Á	L	T	*
R	O	L	*	P	O	I	S	N
Á	*	D	*	O	*	P	Ó	*
M	*	O	M	R	A	Á	*	V

Ki volt Mátyás király híres katonája, egész Délvidék főkapitánya? Megtudod, ha helyükre rakod a mozaiklapokat, a kiemelt sorban alakul ki a neve.

Karácsony tájt sok előadó karácsonyi dalokkal lepi meg rajongóit, Pink viszont egy koncert DVD-vel, amely a *The Truth About Love Live in Melbourne* címet kapta. Az ízig-vérig Pink-rajongóknak kihagyhatatlan, hiszen az énekesnő nemcsak táncol és énekel, hanem dobol, zongorázik, sőt légtornászik is a koncertfilmjében. Közben persze fergeteges show-t produkál, aminek eredménye a fergeteges hangulat.

A filmet Larn Poland rendezte, aki a Pink *Funhouse Tour – Live In Australia* koncertfilmet is jegyzi. Az énekesnő tizennyolc estén lépett fel a Melbourne-i Rod Laver Arenában, ezekből az élményanyagokból állt össze a koncertfilm. Pinket ugyanis nemcsak Amerikában szeretik, a világ többi tájain is nagy a rajongótábora, mind Európában, mind a Távol-Keleten, sőt Ausztráliában is. A koalák hazájában az énekesnő második koncertfilmjét készítette, előtte Sydney volt a helyszín. Azt talán említeni sem kell, hogy mindenhol hálás és lelkes közönség várta.

A koncertfilmet Jimmy Slolina showman nyitja meg, aki Rubix Von Fűchenhürtzet alakítja. A turné DVD-n Pink nyolc dalt ad elő új lemezéről, de régi slágerek is felcsendülnek, sőt átdolgozások is, például Chris Isak *Wicked Game*-je és Cindy Lauper *Time After Time* című zeneszáma.

Mint már említettük, Pink nem riadt vissza a extrémebb show-elemektől sem. A koncertet a *Raise Your Glass* indítja, amely során egy gumikötél segítségével, éneklés közben pattan fel a több méter magasan lévő légtornászfiúk karjaiba, majd hol a talajon, hol a levegőben biztatja tombolásra a közönséget. A *Sober* során egy kalitkaszerű szerkezeten himbálózik többedmagával, a *Try* bevezetőjeként újabb gumiköteles légi

Pink élőben

balettet ad elő, a *So What* idején pedig a közönség fölött röpköd. Kedvese, Carey Hart kétszer is feltűnik a koncerten, a *How Come You're Not Here* elején az énekesnő megjegyzi: ez férje egyik kedvenc dala. A *Who Knew* egy szál akusztikus gitár kíséretében szólal meg, míg a *Most Girl*, a *There You Go* és a *You Make Me Sick* esetében inkább a táncos koreográfia kap hangsúlyos szerepet. A kivetítőn megjelenő fun-tag, Nate Ruess felvételről csatlakozik az énekesnőhöz a *Just Give Me A Reason* című duettben. A *F**kin' Perfect* a kiskorú rajongókra való tekintettel finomított szöveggel hallható. A koncerten Pink nemcsak énekel, zenél is. Az *Are We All We Are* elején a ritmusfelelősével együtt dobol, a *The Great Escape*-ben pedig zongorázik. Ez azért nagy szám, mert ezt a dalt kifejezetten erre a turnéra tanulta meg zongorán eljátszani. A DVD extra tartalmát a *Slut Like You* bluegrass verziója zárja, amelyben az énekesnő kivételével az összes színpadi szereplő részt vesz.

Pink mindent beleadott a koncertekbe, akárcsak a zenészek, táncosok és háttérénekesek is. Az énekesnő remekformában van, az pedig, hogy nem riad vissza a légtornászástól sem, igazán figyelemre méltó teljesítmény, hiszen a koncertfelvétel előtt alig két évvel szült. A *Get The Party Started* és a *The Truth About Love* ezúttal kimaradtak, de helyet kapott egy félórás turné werkfilm, amelynek főszereplője Pink mint anya, és persze a kislánya. A DVD-n szereplő zeneszámok és egyéb

tartalmak: bevezető, *Raise Your Glass*, *Walk of Shame*, *Just Like A Pill*, *U+Ur Hand*, *Leave Me Alone (I'm Lonely)*, *Try*, *Wicked Game*, *Just Give Me A Reason* (közreműködik: Nate Ruess), *Trouble*, *Are We All We Are*, *How Come You're Not Here*, *Sober*, *Chaos & Piss* (közjáték), *The Great Escape*, *Who Knew*, *Time After Time*, *F**kin' Perfect*, *Can't Take Me Home Medley (Most Girl/There You Go/You Make Me Sick)*, *Slut Like You*, *Blow Me (One Last Kiss)*, *So What* és az extrák, *The Truth About Love Tour – dokumentumfilm*, Rubix élete egy napja *Slut Like You* (bluegrass verzió).

Összeállította: L. M.

Akik elszomorították a rajongóikat

Az alternatív rockzene rajongói minden bizonnyal felemásan élték meg az idei évet. Sokakat sokolt a My Chemical Romance amerikai rockzenekar feloszlása. Az együttes március 22-én jelentette be, hogy kész, ennyi volt, nincs tovább. Holott előtte azt rebesgették, új albumot készülnek kiadni. A rajongók a feloszlás után is reménykedtek, hátha csak valami kamu sztoriról van szó. Az év lassan elmúlik, a My Chemical Romance pedig nem vonta vissza a feloszlásról szóló hírt. Összeállításunkban tehát a My Chemical Romance-ról lesz szó, akik nélkül kezdődik az új év.

A terrortámadás ihlette meg őket

A Way fivérek, Gerard és Mikey, Frank Iero, Ray Toro és Matt Pelisser alapították az együttest New Jerseyben. Tulajdonképpen a 2001. szeptember 11-i terrortámadás hatására a frontember Gerard Way határozta el, hogy Matt Pelissier dobossal együttest alapít. Később felkérték Ray Torót (aki addig egy másik együttesben dobolt), hogy gitározzon a zenekarban. Ezután csatlakozott hozzájuk Mikey Way basszusgitárosként, majd Frank Iero (ex-Pencey Prep), mivel úgy érezték, hogy a zűzösebb hangzás érdekében kell még egy gitáros.

Az együttes névadója végül is Mikey lett, méghozzá egyik kedvenc írója, Irvine Welsh regényének címéből, a Four Tales Of Chemical Romances-ból merítette az ötletet.

Megalakulásuk után három hónappal, 2002 elején kiadták az I Brought You My Bullets, You Brought Me Your Love című bemutatkozó nagylemezüket, amelyről talán a Honey, This Mirror Isn't Big Enough for the Two of Us

és a Vampires Will Never Hurt You című zene-számok emelkedtek ki.

A következő lemezük Three Cheers for Sweet Revenge címmel jelent meg két évvel később, erről legismertebb a Helena, az I'm Not Okay (I Promise) és a The Ghost Of You lett.

Két évvel később Life on the Murder Scene címmel jelentettek meg CD és DVD kiadványt, közben pedig készült a következő stúdióalbumuk. Harmadik lemezük munkacíme a The Rise and Fall of My Chemical Romance volt, nyilvánvaló ihletéssel David Bowie, The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars albumáról. A címe végül is a The Black Parade lett. A címadó dalnak számító Welcome to the Black Paradén kívül, a Famous Last Words, a Teenagers és az I Don't Love You ostromolta a toplistákat. Ezt az albumot egy újabb CD-DVD kiadvány követte, a The Black Parade is Dead.

Utolsó stúdióalbumuk a Danger Days: The True Lives Of The Fabulous Killjoys 2010-ben jelent, a mindent elsöprő Na Na Na, Planetary (Go) és a Sing című dalokkal, tavaly pedig a Conventional Weapons, ami valójában azokat a dalokat tartalmazza, amelyek korábban nem lettek kiadva.

A hatások, avagy meríteni is kell valahonnan

A My Chemical Romance-t gyakran sorolták az emóba, holott Gerard Way egyenesen utálta ezt a meghatározást, az egész emo mozgalomról lesújtóan nyilatkozott. Az együttes állítása szerint kezdetben nagy hatással volt rájuk a The Misfits, a Black Flag, a Smashing Pumpkins, Morrissey, illetve a The Smiths, a Queen, Iron Maiden, a The Cure, a Bauhaus, a

Joy Division, valamint a Siouxsie and the Banshees. Az idők során viszont rátaláltak saját stílusukra, ez pedig a horror és fantasy keveréke. Ray Toro azt állítja, hogy egyáltalán nem is hallgat mai zenét, kivéve a Muse-t, akiket nagyon tisztel.

A frontember

Sokak kedvence lett Gerard Arthur Way, az énekes, aki 1977. április 9-én született New Jersey-ben, skóciai apától és olasz anyától. Művészeti egyetemen tanult, és egyszer készített egy rajzfilmet is, Breakfast Monkey címmel, amit elküldött a Cartoon Network-re. Sajnos elutasították, mert abban az időben ment egy állítólag, nagyon hasonló rajzfilm. A My Chemical Romance idején Gerard gyakran váltogatta a haja színét, volt fekete, rövid és hosszú, a The Black Parade idején rövid, szőke, a Danger Daysnél vörös stb.

A búcsú

A My Chemical Romance a rajongóitól végül egy rövid szöveggel búcsúzott, amelyben megköszönték a rajongói szeretetét: „Egy igazi áldás volt ebben a bandában játszani az utóbbi 12 évben. Olyan helyekre jutottunk el, amelyekről sosem gondoltuk volna, hogy valaha is eljutunk. Olyan dolgokat láttunk és tapasztaltunk, amelyekről nem is álmodoztunk. Megoszthattuk a színpadot olyanokkal, akikre felnéztünk, akiket csodáltunk, és ami a legjobb, akik a barátaink. Most pedig, ahogy az összes klassz dolog esetében, itt az ideje, hogy ez véget érjen. Köszönet minden támogatótokért, és hogy részesei voltatok a kalandnak” – My Chemical Romance.

Összeállította: Lukács Melinda

RÜGYFAKADÁS

Testet öltött az ősz

Engem mindig magával ragad az ősz, ez a színes évszak.

Ilyenkor kísétálok a kiserdőbe, és élvezem a délutáni zsibongást. A fák magukra öltik legvidámabb ruhájukat, és mintha versengve hajolnának a járókelők felé, hogy azok megcsodálhassák szín pompás öltözködüket. Az ágak finom októberi remegésbe rezzennek. Talán csak egy madárka telepedett meg a koronákon, hiszen még a hideg, dermesztő szél valahol messze bolyong, leheletét ilyenkor még nem érezni. A szégyenlős nap puhán öleli át az egész tájat. A közeli játszótérről gyermekzsivaj hallatszik, mely édesebb, mint a méhek zümmögése. Az apró cipellők alatt megzörren az avar. Egy sündisznó dugja ki orrcsóját a levelek közül, szétnéz, de hirtelen megretten, és hamar tüskés labdává gömbölyödik, elbújva ezzel a kíváncsi játszósereg szemei elől. A téren pezseg az élet. A körhinta kis utasaival megperdül tengelye körül, mintha fel szeretne szállni, és megmutatni nekik ezt a csodás világot.

A nap lenyugodni készül. Lassan kiürül a tér. Az út menti fák még sütkéreznek a búcsúzó nap vörös ragyogásában, de hamarosan a pompás, kavargó félhomály rájuk omlik, mint egy titokzatos fátyol. Szívembe zárom ezt a csodás őszi hangulatot, amit majd elővehetek hideg szürke napokon.

Almádi Ágnes, 7. osztály, Cseh Károly iskola

Téli idő

*Itt a tél, fagyos, hideg a szél,
a vándormadár sem henyélt.
Elrepült messzi, melegebb tájra,
példának okáért Afrikába.
Már a sündisznó is pakol,
egy rejtett gödörben szunyál valahol.
A medvének sincs itt keresnivalója,
ne higgyétek, hogy elszakadt a takarója.
A barlangjába vonult régóta,
horkolva szundít már tegnap óta.
Nem is hiszem, hogy felkel tavaszig,
nem ébred ő fel az első zengő madárhangig.*

**Guzsvány Martina, 5. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes**

Értsd meg az állatok nyelvét!

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény legény. Ez a legény a bíró bárányait őrizte, körülbelül kétszázat.

Egyszer a legény kiáltást hallott: segítség, segítség! Amint meghallotta, odament. Látja, hogy egy kigyó a parázsban van, és mindjárt megsül. Odartotta a botját, amire a kigyó rámászott. Aztán így szólt a legényhez:

– Gyere velem, én a kigyókirálynak a fia vagyok.

Azzal a kigyó bebújt egy kő alá. A fiú felemelte a követ, és látta, hogy ott lépcsők vannak. Lement a lépcsőn. Ott volt a mélyben a kigyókirály. A király nagyon mérges volt a fiára, hogy embert hozott a palotába. A kigyófiú elmesélte neki, hogy a szegény legény mentette meg az életét. A király ennek megörült, és megkérdezte:

– Mit kívánsz a tettedért, te legény, aranyat vagy inkább az állatok nyelvét szeretné megtanulni?

A legény gondolkodott. Aranyat bármikor találhat, ezért az állatok nyelvén megtanulását választotta. A kigyókirály rászisszentett, és elküldte. A fiú felment a lépcsőn, és visszament a bárányokhoz. Leült egy körre. Este, amikor haza akart térni, meghallotta, amint két gerlemadár beszélget.

– Ha tudná ez a legény, hogy mi van ebben az öreg fában, biztosan meggazdagodna!

Másnap éjszaka a szegény legény hozott egy fejszét magával, és kivágta a fát. Megtalálta a fa odvában a sok aranyat, így meggazdagodott.

Feleségül vette a világ legszebb lányát, és még ma is élnek, ha meg nem haltak. Az én mesém is tovább tartott volna, ha a szegény legény nem találta volna meg az aranyat.

Süli Szibilla, 4. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Egy hóhehely kalandjai

Egyszer volt, hó is volt, hiszen tél volt, volt egy hóhehely.

Nem tetszett már neki az, hogy még mindig nem esett le a földre. Elhatározta, hogy elmegy világot látni. Ment, mendegélt, és rápottyant egy ágra, innen gurult-gurult, míg meg nem ütötte a jég. A jég nagyon erős volt és bátor. A hópihe küzdött az életéért, ütögették, fojtogatták egymást. De közelített feléjük egy hatalmas kéz, és elkapta őket. Kiáltás hallatszott:

– Hócsata!

Így hát ide-oda szálltak szegények, de a jég jól érezte magát, mert ő nem törhetett szét olyan izmai voltak. A hópihe rákiáltott:

– De jó neked, erős vagy és bátor, én meg gyenge!

Olyan hangosan kiáltott rá, hogy odament a hókirály, és a saját kastélyába vitte a hóhelyet. Kiképezte vitézzé, és most már ő is kemény, bátor, erős és veszedelmes harcos lett, mint a jég. Ez volt az álma, meg is valósult. De továbbindult útjára, ment, míg egy hídhoz nem ért. Ott megpillantott egy gyönyörű hóhehelyleányt, aki ugyanúgy nézett ki, mint ő. Az Isten is egymásnak teremtette őket.

Boldogan éltek, míg el nem olvadt a hó.

Popov Igor, 5. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

A disznóvágás

A húgom és én mindig nagyon izgulunk a disznóvágást megelőző napon.

A disznóvágás hajnalban kezdődik, a már megszokott módon. A böl-lérért apukám megy el, aki nem más, mint anyukám testvére. Két kupica pálinka és a kihagyhatatlan kávé után a hentes szépen sorban kipakolja a szerszámokat. Majd a férfiak ideges léptekkel az őr felé veszik az irányt. Én az ajtóban állok kissé félve, kíváncsian és nagyon izgatottan. Magáról a leszúrási folyamatáról nem sokat írnék, mert számomra ez egy megrázó jelenet. A vágás után a pörkölés kezdődik, itt már a hangulat sokkal oldottabb. Mindenkinek megvan a feladata. Zoli bátya perzseli az állatot, ez alatt apám egy késsel a bőrét kapargatja. Ezután a szétszedés következik, ahol a disznót nagyobb darabokra bontják. Ettől a perctől kezdve anyukám véleményét folyamatosan kikérik, hogy mit hogy és mekkorára szabadljanak. A húgom mindig azért izgul, hogy nagyobb darab szalonnát hagyjanak, én meg titokban azért, hogy minél több szál kolbász lógjon majd holnap a füstölőben. Estére általában a nagyszüleim jönnek disznótóros vacsorára.

Ilyenkor a menü elején savanyúleves van, amit a friss hurka és kolbász követ. A vacsora befejeztével következnek a különféle sütemények, és bevallom őszintén, hogy számomra ez a nap csúcspontja. Ezt követően éjszaka nyúló kártyázás és beszélgetés veszi kezdetét.

Hát, így zajlik nálunk a disznóvágás.

Menda Bence, 5. osztály, Gunaras

Šelemba Zsolt és Vuletić Viktor adai tanulók rajza

Kedves Pajtások!

Családi körben eltöltött örömteli, szép karácsonyt és sikerekben gazdag új évet kívánok nektek, a téli szünetben pedig sok-sok havas élményt.

Tomán Mária

Ui.: A december 2. és 3. hetében érkezett küldeményeiteket a következő számban nyugtázom.

Amikor én kicsi voltam

Sokszor gondolkoztam el azon, hogy amikor kicsi voltam, nagy szerettem volna lenni, most pedig pont fordítva van.

Akárhányszor meglátom egyik régi játékom, vagy a tévében épp egy olyan rajzfilm megy, amit kiskoromban néztem, mindig eszembe jut, milyen jó is volt régen. Egész nap játszottam, nem volt semmi gondom, az iskola miatt sem kellett idegeskednem. Sok olyan dolog van, amit már nem tehetek meg. Az utcán mindig kergettem a madarakat és a lepkéket, ha most csinálnék ilyeneket, valószínűleg azt hinnék, nem vagyok normális. A múltkor, ahogy a fényképalbumot nézegettem, találtam egy képet, amin én vagyok egy rózsaszín tortával, körülöttem pedig rengeteg gyerek. Anya épp ekkor jött be a szobába.

- Hát te mit nézegetsz?
- Egy régi albumot. Nem tudod, mikor készült ez a kép? – kérdeztem.
- Ez az ötödik születésnapodon volt, már nem is emlékszel?

Egy ideig néztem a képet, majd minden eszembe jutott. Rengeteg szép ajándékot kaptam, volt bábszínház, filmeztünk és sokat játszottunk. Szívesen átelném újra ezt a születésnapi bulimat.

Szeretnék újra gyerek lenni, és visszamenni az időben, hogy megint kicsi legyek.

Vastag Nikolett, 8. osztály, Ada

Csodaországban jártam

Egy este lefeküdtem, és miután álomba merültem, kitárult előttem Csodaország kapuja.

Minden gondolkodás nélkül beléptem az udvarba, s elállt szememszám a nagy ámulattól. A kert tele volt aranyalmát és ezüstkörtét termő fával. A virágok nemcsak szépségükkel, hanem csengőszóval tették varázslatossá a kertet.

Az udvar közepén állt egy kacsalábon forgó kastély. Egy jó tündér várt az ajtóban.

- Hol jársz te erre, ahol a madár se jár? – kérdezte.
- Meg szeretném nézni, hogy milyen az élet Csodaországban – válszoltam.
- Kerülj beljebb! – mondta a tündér.

Bent is minden arany- és ezüstsínben pompázott. Előjött a többi tündér is, és megparancsolták a szolgáltnak, hogy terítsék meg az asztalt mindenféle jóval. Miközben lakomáztunk, elmeséltek pár történetet arról, hogyan teljesítik a gyerekek kívánságait. Gyorsan elszaladt az idő. Hazaindultam. Búcsúzáskor a kezembe nyomtak egy aranyalmát. Futottam, hogy megmutassam a családomnak, mit kaptam.

– Adrián, ébredj, iskolába kell menni! – hallottam anyukám hangját. Akkor jöttem rá, hogy ez csak egy szép álom volt.

Szerda Adrián, 3. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse–Pecesor

Karácsony éjjelén,
Az angyalok
Ragyogva jönnek.
Átadják a szeretetet,
Családok mindegyikének.
Oly nagy a boldogság!
Nyugodt, édes ez az ünnep.

**Palatinus Tímea,
6. osztály, Magyarcsernye**

RÜGYFAKADÁS

Kabalám

Kiskoromban is imádtam a neném,
tőle kaptam a kabalám.
Kabalám egy zsiráf,
amely igazi barát.

Vele játszottam a legtöbbet,
és mindig velem jöhetett.
Etettem, itattam,
mellettem altattam.

Narancssárga és kék pöttyök voltak rajta,
hihetetlenül hosszú a nyaka.
Ha megnyomtam, csipogott,
mindig felvidított.

Most is fent ül a polcomon,
az a feladata, hogy szerencsét hozzon.
Ő volt az első játékom,
ezért még mindig vigyázom.

**Balac Ivet, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Harcoltam

Izgatottan és félve pillantottam meg a nap első sugarát. Tudtam, hogy ma nagy dicsőséggel térek haza vagy sehogyan.

A nap már erősen tűzött, amikor a Kolosszeum forró homokját éreztem a talpam alatt. A hasam görcsölt, lábaim remegtek, a tömeg ordított. Egy oroszán hangját hallottam a hátam mögött. Az ordítására a közönség csitult. Mikor megfordultam, megpillantottam a vérszomjas vadállatot, amint felém rohan. Elővettem vaskardom, melyen megcsillan a nap forró sugara. Nem hittem volna, hogy képes leszek erre, de mikor az oroszán a közönség felé fordult, félreugrottam, és az oldalába szúrtam a kardom. Nem csillogott már a nap sugara kardom pengéjén, mert beborította az oroszán vére. A vadállat elhaló ordítással puffant a földre.

A közönség ujjongott, én pedig dicsőn tértem haza a szüleim házába, bár az oroszán vérenek kiontása nem boldogított.

Kovács Dávid, 7. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Kiderült az igazság

Bede Annát elítélték
Halott volt már, nem kímélték.
Testvére volt Bede Erzsi,
Ő akarta helyre tenni.

Leülni a kirótt vétet,
Amit testvérenje vétett.
Elment hát a bíróságra
Bírák elé, kínos házbá.

Bemutatta az iratot,
A királyi határozatot.
Kiderült az igazság,
Lett otthon nagy vigasság.

Bede Anna ártatlan,
Tévedés volt, páratlan.
Hibás írást küldtek el,
Nem kell félni, véletlen.

**Hegedűs Hajnalka, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Doroszló**

Szép karácsony, szép zöld fája

Nyolcéves voltam, a harmadik elemibe jártam és először léptem a közszereplés terére. A közszereplés tere az öreg templomunk volt. Úri divatot kezdtek a városunkban, karácsonyfát állítottak fel a szentélyben, az oltár mellett s kerestek valami alkalmi kis rongyost, aki a mennyei fenyőt felköszöntse. No, szegény gyereket akkor se kellett Félegyházának Szegedtől kölcsönkérni. Futotta a kiskunoknak a maguk emberségéből is. De a bibliai példázat szerint sokan voltak hivatalosak, kevesen a kiválaszthatók. Az egyik selypített, a másikat nagyon kamaszolták, a harmadikat csak segédlettel lehetett volna a karácsonyfa elé állítani, tudniillik olyan körültekintő személlyel, aki orrocskáját rendben tartsa, ami azonban mégsem szokásos ilyen ünnepi alkalommal.

A legtöbbnél meg az volt a baj, hogy az ijedségtől elállt a szavuk, ami ugyan bajszosabb szónokokkal is megesik, de azok nem fakadnak sírva, hanem köhögéssel segítenek magukon. Utoljára bennem központosult a közbizalom. Elég rongyosnak találtak, sápadt kis arcom volt és fésűt nem álló vad, fekete hajam s csengett a hangom, mint valami úri kisasszonyé.

– Aztán nem félsz majd, kisfiú? – emelte fel az állam valamelyik tanító úr.

– Nem félek én, csak a kutyáktól – mondtam önérzetesen s kicsit halkabba vettem a szót – meg a bakterektől.

Megnyugtattak, hogy ezeket nem eresztik a templomba s kezembe adták a köszöntő verset, amit Fehér tanító írt, isten nyugtassa haló porában. Szép hosszú vers volt, a két első sorát még akkor is el tudom mondani, ha majd odafönt a nagy vizsgán találkozom a tanító úrral.

*Szép karácsony, szép zöld fája,
Mondsza csak, honnan jövel?*

Sok ilyen sose hallott furcsa szó volt benne, mint a mondsza, meg a jövel s ezekkel rikattam meg a legjobban a Daru utcai nemzetet a próbaszavalságokon. Akkor tapasztaltam először, hogy a szónok mindig akkor éri el a legnagyobb hatást, ha olyant mond, amit maga sem ért meg.

Minden program szerint ment, még az idő is előírásosan viselte magát. Karácsony

bőjtje reggelén akkora jégcsapok lógtak a tetőkön, hogy a feldobott sapkával le bírtam törni a hegyüket. Azóta sem szopogattam jéghegyben olyan jóízűt. Olyan rothadzsindelyamatú volt, amilyet semmiféle cukrász nem tud produkálni. Amellett a torkot is edzette és nagy önbizalmat csepegtetett belém. Kezdő szónoknak nagyon ajánlhatom, a jégcsapszopogatástól elmúlik a lámpaláz.

Azt nem vettem észre az úton, hogy fáznék, mert szegény édesanyám rám adta a nagykendőjét, csomóra kötve hátul a derekamon. Csak azért hullott a könnyem, mert az orromat meg az államot mardosta a hideg. De hát nem szűrt szemet senkinek, télen minden rendes orr cinégét fog. A tanítóké, a tanítónőké is azt fogott, akik az iskola sarkán toporogva várakoztak rám. Egészen másért akadt meg rajtam a Honthy Berta kisasszony áldott szeme.

– Attól félek – mosolyodott el, amikor meglátott – hogy ez a kisgyerek egy kicsit túlozza a rongyosságot. Mégiscsak kellene rá valami kabátot adni.

Mindenki igazat adott neki, de hát hol vegyenek most egy gazdátlan kabátot? Az volt a terv, hogy az ünnep után majd Szenté tanító úr elvisz a Stross szomszéd boltjába és ott fölruháznak a Jézus nevében, de azt előbb meg kell szolgálni. Szerencsére az iskolaszolga ott ment el mellettünk, sietett a templomba, perzsagalléros ünneplőben. Nagyon mogorva, öreg férfiú volt, de azért most beharmatozták az égi magasok a lelkét.

– Én odaadnám a gyerkőcnek addig a bekecsemet – mondta egy kicsit vontatva, mintha csudálná önmagát.

– No, azt megfizeti az Isten, Károly bácsi – repkedett Berta kisasszony s mindjárt neki fogott a jóembert kihámozni a bekecséből.

– Jaj, kérem, én nem ezt gondoltam – hőkölt vissza ijedten az öregember –, hanem a hétköznaplót. Már hozom is kérem.

Hát nem lehet mondani, hogy nem hozta volna, mert csakugyan kihozta a hétköznaplót. Azt, amiben söpreni, fűteni, lámpát pucolni szokott. Rám is adták és bizonyosan nagyon jól állhatott, mert mindenki mosolygott rám, aki meglátott benne. Csakugyan egészen eltakarta a rongyosságomat, alul csak a csizmácskám hegye látszott ki belőle, a kezem pedig egyáltalán ki se látszott, a kezem feje a könyökéig érhetett. Arra is emlékszem, hogy nagyon finom petróleumszaga volt az első úri kabátnak, amit viseltem, egészen más, mint az otthoni petróleumé – ma is mindig érzem ezt a finom szagot, valahányszor díszmagyart látok.

A zsúfolt templomot sem felejttem el soha, ahova alig tudtunk utat törni, elül az úri rendek, aztán a subás, ködmönös kiskunok, a berlinerkendős öregasszonyok, a sötét oltárokon csillogó viaszgyertyák szaga összekeveredve a karácsonyi füstökével, a mézesfokhagymáéval – olyan nagy volt minden és én olyan kicsike! Igen, ez Osa tanító úrnak is szöveget ütött a fejébe, mikorra beviaskodtuk magunkat a szentélybe és közölte aggodalmát Agócs főtisztelendő úrral.

– Székre kell állítani ezt a Hüvelyk Matyit, hiszen így egészen elvész!

Szólították is a harangozót, de az vállvognogatóssal felelt a sekrestyeajtóból. Emberhalál lesz abból, ha ő megpróbálja székkal törni át ezt a tömeget!

– Föl kell tenni a kőpadkára a gyereket! – mondta valaki s már akkor föl is nyalábolt s ráállított a márványkorlátra, ami a szentélyt elválasztja a hajótól. Egyszerre mindenkinél magasabb lettem egy fejjel – óh, nem leszek én soha többet olyan nagy, mint akkor voltam a félegyházi öreg templomban.

Sokáig, nagyon sokáig álltam ott, mert meg kellett várni, amíg a polgármester úr megjön, a karácsonyi gyertyácskák meggyújtása is nehezen ment, mert Ferke harangozó sohasem próbált még ilyent életében és olyan fohászokat morgott közben, amiket talán nem is találtak illendőnek a kerubínok és én már kezdtem álomba zsibbadni a márványpadkán. De végre minden gyertyán kinyílt a lángvirág és Sente tanító úr megrántotta rajtam az úri kabátot.

– Csak bátran, Fericiském!

Hát miért ne lettem volna bátor. Csengettyűzött a szavam az emberfejek felett, mint az angyaloké a betlehemi mezőkön:

*Szép karácsony, szép zöld fája,
Mondsa csak, honnan jövel?*

Itt az instrukció szerint szétvettem a két karomat és a hosszú, lelógó kabátujjak akkorát lebbentek, mint a valóságos szárnyaim nőttek volna. Ez olyan öröm volt nekem, hogy ha kellett, ha nem, minden strófa után röppentem egyet. Ki is gesztikuláltam magam egy egész életre, de szereztem is olyan sikert a Fehér tanító úr költészetének, hogy még Mihály arkangyal is abbahagyta a szószék oldalán a sántátoposást, és szalutált a lángkardjával.

– Ember vagy, Fericiske – jelezte Sente tanító úr annak a pillanatnak az elérkeztét, amikor a szónokot minden elfogadható oldalról üdvözlük. – Most már lejöhetsz, add a kezed!

Persze csak a kabátujját adhattam oda, melynek felsőbb régióiban a kéz tartózkodott, de azért nem a kézzel volt a baj, hanem a lábbal! A lábak nem akartak mozdulni, mintha gyökeret vertek volna a kőben.

– Gyere hát, nem hallod – rántotta meg a tanító úr mosolyogva a kabátujját. – A nagyságos úr akar megسيمogatni.

Egy nagyságos úr volt akkor az egész városban, a követ, az pedig akkor Holló Lajos volt. Felejthetetlen szép férfiarca már akkor ott mosolygott alattam. Átölelte a térdemet és a hangja már simogatott:

– Gyere kis pajtás, majd leveszek.

– Nem... nem ereszt a lábam – motyogtam pityergőre görbült szájjal. Megijedtem, mert csakugyan úgy éreztem, mintha a lábam hozzánőtt volna a kőhöz.

– Mi a macska, nem ereszt a lábad? – nevetett Holló s erősen magához rántott.

Az egyik lábam elszabadult, de abban a percben el is jajdítottam magamat és pedig jó kiadósan.

– Jaj, jaj, jaj, ne bántson!

A mosolygó arc lehajolt a lábam fejéhez és – Berta kisasszonytól hallottam később – vérehagyottan emelkedett föl.

– Szent Isten, ennek a kigyerekeknek oda-fagyott a lába a kőhöz. A másikat már óvatossággal emelték föl, mert az még jobban összebarátkozott a márvánnyal. A vakarás kiderítette, hogy talpatlan csizmácskában léptem a közszereplés terére s ezért nem tudtam róla többet elmozdulni. Ami jeget, havat fölszedtem útközben, az álltomban először elolvadt a meleg talpam alatt, azután megfagyott és hozzátapadt a kőhöz.

– Sebaj, kikerül a maga foltjából – nyomogatta a lábam Sor doktor úr, hogy ott feküdtem összeszorított szájjal a követünk ölében. Tudta a doktor úr, hogy a kenyérsütőgőz asszony fia vagyok, hiszen én vittem hozzájuk minden pénteken a kenyeret, azon melegen, ahogy a kemencéből kiszedtük és különben is ismerte a fajtámat, hiszen a szegények doktora volt a kis kopasz ember. Hanem azért azt mondta, hogy jó lenne elszalajtani Desköért, a városi előfogatosért.

És így ültem először életemben úri hintón, ami csak lépésben haladhatott a bőrruhás kiskunok és berlinerkendős asszonyok sokadalmában, akik eltűnődtek a templomtéren, meg a világi dolgok változandóságán. Sokan még akkor is törülgették a szemüket a meghatottságtól és dicsérték a szép úri kitalálást. Különösen a női nemem levők, egy-két szüle azonban elégedetlen reszkette a fejét, hogy az urak már a templomból is panorámát csinálnak és szavalatot tartanak az oltár előtt.

– A mi kisfiúnk volt az, sógorasszony – próbálta mentetgetni az urakat Márton sógor és a felesége, ha ismerőst láttak egy-egy tanakodó csoportban. De aztán felhagytak a népek fölvilágításával, mert a népek hol kinevették őket, hol zavartan hümmögtek, hogy mi érhetne Márton sógorékat ezen a szent napon? Majd éppen az ő gyereküket karolják fel az urak Krisztus urunknak áldott születésén. Nagyon fehér képű volt a fiatal, aki papolt, a szaván is érzett, hogy mandulával etetik otthon, bizonyosan valami nagy nemből való ifjú volt, ugyan úri kisasszony is lehetett, nagyon sergette-pergette magát.

Én pedig nem éreztem semmit a királyi dicsőségből, amellyel bevonultam a Daru utcába, csak azt éreztem, hogy parázs sütőgeti lehúzott talpamat és akkor támadt először világtalan kis agyamban az a gondolat, hogy van egy téli isten is, aki más, mint az az isten, aki a nyarat mosolyogja.

Móra Ferenc

Piros, sárga, kék

Egy kamionos megy az országúton. Egyszer csak egy piros esőkabátos embert lát az út szélén. A kamionos kinyitja az ajtót, és megkérdezi, mit akar.

– Én vagyok a piros esőkabátos köcsög, és éhes vagyok.

Jó, a sofőr kidobja az ennivalóját, és megy tovább. Eltelik egy kis idő, és lát egy sárga kabátos embert. Kérdezi a sofőr, hogy mit akar.

– Én vagyok a sárga esőkabátos köcsög, és szomjas vagyok.

A sofőr kidobja az innivalóját, és elhajt. Megy tovább, és most meg egy kék esőkabátos embert lát az úton, és megkérdezi:

– Na, te kék kabátos köcsög mit akarsz?

– Jogosítványt és forgalmi engedélyt.

(Beküldte: Süge Ákos)

– Hova ül a zebra a vonaton?

– Mmmm?

– Hát legelőre.

(Beküldte: Süge Réka)

Szenilis

Mici néni nagyon szenilis. Tudja is ezt magáról. Beírja a konyhaszekrénybe: „A barátnőket kávéval meg kell kínálni!” Jön a két barátnő, megkínálja őket. Kiviszi elmosni a csészéket, megint elolvassa a papírt. Újra kávéfőz. Ezt három-négyszer megcsinálja. A barátnők elmennek. Az ajtóban egymásnak mondják:

– Milyen szenilis ez a Mici, még egy kávéval sem kínált meg.

Mire a másik:

– Ki az a Mici?

Zenészek

– A feleségem zongorázik, a fiam trombitál, a lányom hegedül.

– És te?

– Én tűröm...

Zárva van

Egy autós emelt hangon azt mondja a kutasnak:

– Árulja el nekem, hogy miért tartják zárva a vécét? Csak nem attól félnek, hogy valaki kitakarítja?

Esernyő

Peti új esernyőt vesz, és fél, hogy ellopják.

Ezért egy cédulát tesz rá a ruhatárban:

„Ez az esernyő a közép súlyú ökölvívó bajnoké, aki három perc múlva visszajön.”

Mikor indul haza, az esernyő helyén csak egy cédulát talál, amin ez áll:

„Az esernyőt a hosszútávúfutó bajnok vitte el, aki soha nem jön vissza.”

Nyarlalás

– Hogy nyaraltál?

– Pocsékul. Egész nap esett az eső.

– De hiszen barna vagy.

– Persze, mert berozsdásodtam.

Repülőn

A stewardess bájos hangon trillázza:

– Kedves utasaink. Tájékoztatjuk önöket, hogy gépünkkel most értük el az óránkénti 500 km-es utazási sebességünket. Csupán egy apró műszaki hiba miatt nem tudunk felemelkedni...

Sütemény

Egy hölgy állít be felháborodottan a patinás cukrászdába:

– Kérem – mondja a főnöknek –, a sütemény, amit reggel vásároltam, ehetetlen!

– De asszonyom – mondja a főnök –, már bocsásson meg, de ez lehetetlen állítás! Én harminc éve készítek süteményt...

– És miért csak most adta el?

Fésű

Két barát találkozik az utcán.

– Koma, hova megy?

– A fésűmnek kitört a foga, újat kell vennem.

– De hisz minek, ha csak egy foga tört ki?

– Mert az volt az utolsó foga.

Vendéglőben

A skót betér a vendéglőbe.

Kéri az étlapot, majd int a pincérnek, és sorra rendeli a fogásokat.

Amikor már végképp nem tud többet enni, odainti ismét a főpincért.

– Kinek kell fizetni? – kérdi.

A pincér magától értetődő természetességgel:

– Nekem...

A skót megkönnyebbülten felsóhajt:

– Jaj, de jó. Mar azt hittem, nekem.

Ajándékok

Móricka nagyon boldog, hogy karácsony van. Megkérdezi anyját:

– Ugye nagyon sok ajándékot kapok?

– Nem hallottál még arról, hogy sokkal jobb adni, mint kapni?

– Jó, akkor adjál!

Petike

A tanítónő az iskolában dorgálja Petikét:

– Miért dobáltad meg kövel Ferikét?

– Mert én csak meg akartam verni, de észrevettem, hogy himlős, és nem mertem közel menni hozzá.

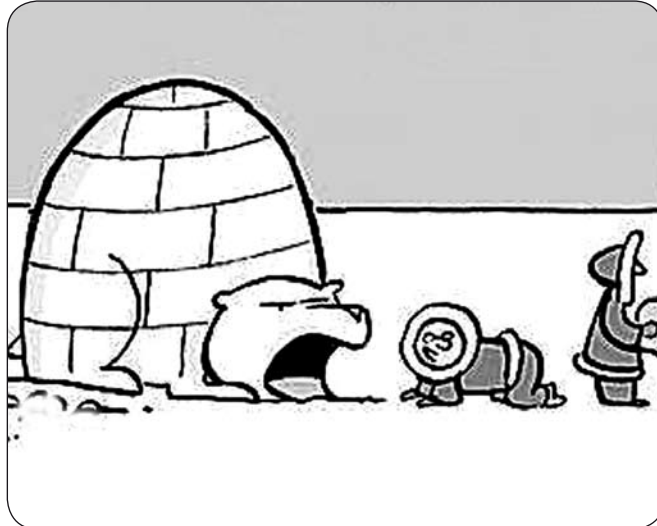
Jósnőnél

– Na, milyen volt a jósnőnél?

– Nagyot csalódtam. Mikor bekopogtam, megkérdezte, hogy ki az.

– Igazán anya, jobban örülnék egy forró csokinak, mint a fagyinak.

– Fogadjunk, hogy jó meleg van odabent.

Kórházban van

- Képzeld, szegény nővérem kórházban van.
- Jaj de sajnálom. Tüdő?
- Nem.
- Szív?
- Nem.
- Hanem?
- Ápolónő.

Foci

A szövetségi kapitány összepakolt, és pánikszerűen hazautazott. A repülőtéren még elkapták a riporterek, hogy magyarázatot adjon:

- A világbajnokságra készülve akartam, hogy a focistáimnak végre legyen valami sikerélményük. Felállítottam a pályán 11 narancssárga műanyag közlekedési kúpot, és azok ellen kellett játszaniuk.
- És?
- A kúpok nyertek 2:0-ra.

Baleset

Egy fiatal pár karambolozik. A rendőr megkérdezi tőlük:

- Hogyan történt a baleset?
- Kérem, én az autót vezettem – mondja a nő –, csak az volt a baj, hogy a férjem tartotta a kormányt.

Pszichiátria

Két orvos beszélget a pszichiátrián. Megszólal az egyik:

- Van egy betegem, akinek az a kényszerképzelete, hogy két majom és egy sámli van a fejében, és veszekszenek a sámlin. Már minden terápiát kipróbáltam, de nem használt.
- No és ezek után mit csinálsz? – kérdi a másik.
- Megoperálom, és vagy kiveszek egy majmot, vagy beteszek még egy sámlit.

Zongora

A lépcsőházban két ember kínlódik egy zongorával.

- De nehéz levinni ezt a zongorát! – mondja az egyik.
- Levinni? Én azt hittem, hogy felfelé visszük!

Történelemvizsga

– Francia állampolgár volt, később generális, majd császár. Kiról van szó? – kérdezi a professzor.

- Nem tudom – mondja megszeppenve a diák.
- Bonaparte Napóleon!
- A diák feláll, és elindul az ajtó felé.
- Hová megy? – kérdezi a professzor.
- Ja, elnézést, azt hittem, hogy a következő diákokat szólította!

Szőke titkárnő

A száke titkárnőt első munkanapján elküldik kávé főzni. Mivel még sosem főzött kávé, lemegy a közeli presszóba egy termoszal.

- Elnézést, belefér ebbe a termoszba hat csésze kávé?
- A pincér nézegeti a termoszt egy kicsit, aztán felel:
- Igen, azt hiszem hat csésze pont elfér benne.
- Ó, ez nagyszerű! Akkor kérek kettőt cukorral, egyet cukor nélkül, egyet tejszínnel és két kapucsínót!

Toronyóra

– Tudja kend – kérdi az egyik székely a falu közepén a másikat –, miért van ennek a templomnak mind a két tornyán óra?

- Miért?
- Hát csak azért, hogy amíg én nézem az időt, kendnek ne kelljen rám várnia, hanem nézhesse a másikon...

Kergemarha-kór

Két tehén beszélget:

- Hallottál arról az új betegségről, amittől a tehenek megőrülnek? Kergemarha-kór vagy mi.
- Igen. Még szerencse, hogy mi pingvinek vagyunk.

Jegyek

Utazik a vonaton két férfi. Jön az ellenőr, ellenőrzi a jegyeket, majd megy kifelé a fülkéből. Azt mondja az egyik fickó:

- Látod, nem vette észre!
- Ezt hallván az ellenőr szól a felettesének. Az is ellenőrzi a jegyeket. Ő sem talál semmi kivetnivalót.
- Látod, ez sem vette észre.
- Hát hívják a főellenőrt. Ellenőrzi a jegyeket, de nem talál semmi furcsát.
- Látod, ez sem vette észre.
- Megmondanák, hogy mit nem vettünk észre?
- Csak annyit, hogy kicseréltük a jegyeinket.

Suliban

- Látom, Peti, későn csináltad meg a magyar leckédet!
- Ezt miből vette észre, tanító néni?
- Mert nem elég világosan fogalmaztál!

Főnök

Új nagyfőnök érkezik a vállalathoz. Nézelődik, hogy hogy megy a munka. Meglát egy unottan ücsörgő fiatalembert, felmegy benne rögtön a pumpa.

- Fiam, mennyi a maga havi fizetése?
- Húszezer.
- Itt van húszezer, fogja, és most tűnjön el, meg ne lássam itt többé!

Az ember egy szó nélkül eltűnik. Egy besorozott jön oda egy ezressel a kezében, tanácstalanul néz körbe.

- Igazgató úr, nem látta a pizzafutárt?

– Papa, már unjuk az új játékokat.
Hány nap van még a következő karácsonyig?

– Szeretném becserélni ezeket a tavalyi játékokat,
amiket nem is kértem.

Gondok a törpeharcsákkal

Bizonyos halakkal, akkor van baj, ha sok van belőlük. Vonatkozik ez azokra a fajokra, amelyek a horgászok meg a haltenyésztők által felállított fontossági sorrend végén kullognak. Tehát lassan nőnek, kisméretűek maradnak, piaci értékük alacsony, horgászásuk nem nyújt számottevő élvezetet... Sorolhatnánk tovább, de ennyi is elég. Ezeket a fajokat gyomhalaknak is szoktuk nevezni. A törpeharcsa, amelyről szó lesz, ezek közé tartozik. Felmerül a kérdés: Ha már ilyen, miért hozták vizeinkbe? Ez a hal ugyanis tájidegen, Amerikából került hozzánk. Mai ismereteink alapján telepítése csalság – mai nyelvhasználatával élve –, átverés volt.

Történt még a 19. század második felében, hogy az európai halgazdaságoknak „akár öt-kilósra is gyorsan felnövő, igénytelen, vegyes-evő, ízletes húsu” halat kínáltak. Mutattak is nekik egy harcsaszerű halat, amely zömkebb volt a mi harcsánknál, farukuszonya azonban egészen más jellegű volt, és több bajuszzállal rendelkezett. Az európai haltenyésztők gyors hasznot remélve ráhaptak az üzletre, és megrendelték az ivadékokat. A telepítéseket ugyanis ivadékkal szokták elvégezni. Amikor az apróságok megérkeztek, senki se nézte őket át kellő alapossággal, és csak utóbb derült ki, hogy a szállító nem annak a hálnak az ivadékát adta el, amelynek felnőtt példányát mutogatta.

A legendászerű történet alapján feltételezhető, hogy a kereskedő a pettyes harcsát mutogatta – az simán megnő öt-kilósra, meg nagyobbra is –, de a törpeharcsa ivadékát szállította le. Mire észbe kaptak a vásárlók, addigra a tengerentúli jövevény már el is szaporodott. Hamarosan bebizonyosodott, szaporodása rendkívül sikeres, az jól megy neki. Ellentétben a növekedésével, amely nem illett a kirakatba. Tehát gyorsan lett belőle sok, de igazán nagy egy szál se.

A törpeharcsa helyenként tömegesen tűnt fel, aztán állománya megfogyatkozott, majd ismét megjelent. Megfigyelték, hogy

időnként furcsa nyavalya támadja, amely képes kiirtani teljes állományát. Ez nagyjából száz évig ment így. Valamikor a múlt század hatvanas éveiben történt, hogy a törpeharcsa vizeink többségéből eltűnt, és csak nagy ritkán bukkant fel egy-egy példány. Aztán laza harminc év elmúltával ismét tömegessé vált. És itt álljunk meg!

Mert ami ekkor történt, az nem azzal a törpeharcsával történt, amelyről eddig szó volt. Most már egy másik halfajról van szó.

Balról a fekete törpeharcsa, jobbról a törpeharcsa melluszonyának tuskéje

Idővel kiderült, hogy a 19. században a halgazdaságokra rászózott törpeharcsa, meg a húsz-egynéhány évvel ezelőtt elterjedő törpeharcsa nem ugyanaz a hal. Még akkor sem, ha a megtevésztésig hasonlítanak. A tudományos (latin) nevek közlésétől eltekintünk, de maradjunk annyiban, hogy az elsőként érkező neve maradt törpeharcsa, a másodikiként elterjedő neve elé pedig oda kell biggyeszteni a fekete jelzőt.

Tekintettel arra, hogy a két hal igencsak hasonlít, a horgászok pedig sosem voltak hajlamosak a részletekbe bocsátkozni, mindkét halat törpeharcsának nevezik. Valójában nem nagy hiba, hiszen a szóban forgó halak elterjedését felmérő kutatások

A törpeharcsa-felesleg lehalászása

– amelyek Sipos Sándor nevéhez fűződnek – rávilágítottak arra, hogy a fekete törpeharcsa minden olyan vízben jelen van, ahol előfordulhatnak ezek a fajok, míg a törpeharcsa sokkal ritkább, és nincs belőle mindenütt.

Mivel pusztán ránézésre a két törpeharcsa nagyon hasonlít, megkülönböztetésük nem egyszerű, de...

Aki fogott már törpeharcsát, azt tudja, mennyire fájdalmas lehet melluszonyaik vagy hátuszonyuk kemény tüskéjének szúrása. A megkülönböztetéshez ezt a tüskét kell elővenni. A fekete törpeharcsáé apróbb, a törpeharcsáé nagyobb fogazatú. Vannak további különbségek is, de azokkal most ne foglalkozunk.

A törpeharcsák gyors terjedésével annál inkább. Ez azzal magyarázható, hogy mindkét faj fokozott figyelmet szentel az ikra gondozásának, a kikelt lárvákat is őrzi, az ivadékokat pedig hosszú időn át rajban tartja, és irányítja táplálékkeresés közben. Ezek a törpeharcsafelhők azért versélyesek, mert ugyanazt eszik, mint őshonos halaink ivadéka, márpedig ezt a mérkőzést mindig a szervezett raj nyeri meg.

Nem árt tudni, hogy a törpeharcsák rendszeresen emlegetett ikrafogyasztása – és ebből eredő kártétele – többnyire kitaláció, tudományos kutatások ennek ellenkezőjét bizonyították. Ugyanakkor tény, hogy az időszakosan fellépő nyavalyán kívül – egy vírusról van szó – a törpeharcsáknak más természetes ellenségük nincs. Ezért van belőlük rengeteg.

Buzás Mihály

A törpeharcsa (balról) és a fekete törpeharcsa (jobbról) Harka–Sallai Magyarország halfaunája című könyve nyomán

Ismered-e a karácsonyi magyar népszokásokat?

Nem tudom, ki mondta, de nagyon helytálló a gondolat: bárcsak eltehetnénk a karácsony szellemét befőttnek, hogy minden hónapban kinyithassunk egy üvegnyit belőle. Talán tényleg szebb lenne a világ, ha minden hónapban lenne egy kis karácsonyunk?

Lássuk, hogyan élték meg ezt az ünnepet a nagy írók!

Kosztolányi Dezső: „Ezüst esőben száll le a karácsony, a kályha zúg, a hóesés sűrű; a lámpafény aranylik a kalácson, a kocka pörög, gőzöl a tejsűrű. Kik messze voltak, most mind összejönnek a percet édes szóval ütni el, amíg a tél a megfagyott mezőket karcolja éles, kék jégkőrmivel!”

Charles Dickens: „Mert csakugyan, sokan vannak a világon, akiknek a karácsony valóban néhány napi örömet és boldogságot hoz. Sok család, amelynek tagjait messze elsodorta egymástól és szanaszét szórta a nagyvilágban a létért való szaka-datlan küzdelem, most újra összekerül és újra összeforr abban a kölcsönös szeretetben és jóakaratban, amelyből a tiszta és zavartalan örömmel olyan bő forrása fakad, s amely olyan összeférhetetlen a világ sokféle bajával és gondjával, hogy a legműveltebb nemzetek vallási meggyőződése és a legvadabb népek durva hagyományai egyaránt a túlvilági élet legfőbb boldogságai közé számítják, az üdvözült lelkek

osztályrészének tekintik. Hány régi emléket, hány szunnyadó érzést ébreszt föl bennünk karácsony ünnepe!”

És mit tettek az év eme szakában őseink? Nagyon sok szokás kötődik decemberhez, íme néhány, nehogy feledésbe merüljenek.

Mendikálás

Az elnevezés (mendieare=koldulni) a szokás adománygyűjtő jellegére utal. Elsősorban a gyerekek jártak adományt kérni ez idő tájt. Kisebb-nagyobb csoportokba verődve bekéredztek a házakhoz, és némi ajándék fejében karácsonyi énekeket énekeltek.

Kántálás

Kántálásnak nevezték a karácsonyi énekes, verses köszöntőt. Az elnevezés a köszöntő énekes jellegére utal, mivel énekkel köszöntötték a ház lakóit. Elsősorban a felnőttek jártak kántálni este, az éjféle óráig.

Betlehemezés

Jézus születésének történetét bemutató, ma is élő, egyházi eredetű népi játék. Szereplői általában pásztoroknak öltözve, házilag készített jászollal vagy betlehemi kistemplommal járnak házról házra. Szent énekekkel, tréfás párbeszédekkel elevenítik fel Jézus születésének eseményeit.

Pásztorjárás

A pásztorjárás szereplői karácsony este éjfélig járták a házakat. Kifordított bundát

viseltek, tarisznját tettek a vállukra, kezükben pásztorbotot tartottak. A kispásztor vitte a betlehemi jászolt. Énekeket adtak elő, majd a végén adományokat vártak a ház urától.

Ostyahordás

Karácsony böjtjén, vagy néhány nappal előtte, a kántortanító az iskolás gyerekekkel minden családnak megfelelő számú ostyát küldött. Az ostya a karácsonyi vacsora fontos része volt, amelyet több helyen mézzel, fokhagymával együtt ettek.

Pásztorok karácsonyi vesszőhordása

Karácsony előestéjén a pásztorok vesszőkkel jártak, amelyekből a gazdasszony a kötényével húzott ki néhány szálát azért, hogy az állatai a következő évben egészségesek legyenek. A vesszőért a pásztorok bort, cipót, esetleg pénzt is adtak. A gazdasszony a vesszővel megveregette a jószágokat, hogy egészségesek legyenek.

Regölés

István napjától, december 26-tól újévig jártak a regösök. A regölés lényegében természetvarázsló énekmondás, köszöntés – bőségvarázsló, párokat összeboronáló, adománygyűjtő szokás volt. Különböző énekeket adtak elő, és jókívánságokat mondtak a ház lakóinak.

Borszentelés

December 27-én, Szent János napján szokás volt a bor megáldása. Ezen a napon minden család bort vitt a templomba, amelyet a pap megáldott. A szentelt bornak mágikus erőt tulajdonítottak. Beteg embert, állatot gyógyítottak vele, öntöttek belőle a boroshordókba, hogy ne romoljon el a bor.

Aprószentek napja (december 28.)

A Heródes parancsára tömegesen kivégzett betlehemi kisdetek emlékűnnep. Aprószent minden fiúcsecsemő, akit Heródes király a gyermek Krisztus keresésekor megöletett. Az Aprószentek-napi vesszőzés, az újesztendei szerencsekívánás különös fajtája. A gyanútlan gyermeket a szomszédba küldték, ahol megvesszőzték, hogy egészséges maradjon.

Pásztorjárás

Híres kutyák a történelemben

A kutyák történelme a kezdetektől összefonódott az emberével: együtt harcoltak velünk az ellenség ellen, figyelmeztettek minket a közelgő veszélyre, megmentették az életünket, helyettünk mentek az űrbe, a leghűségesebb társaink voltak, bár olykor háborút is kirobbantottak.

Smoky, a katona

A második világháborúban a csendes-óceáni fronton több kutya is szolgált az amerikai hadseregben. Smoky, akit egy rókalyukban találtak Új-Guineában, kabalaállatból lett háborús hős, amikor az utászoknak 21 méteres távíróvezetékkel kellett lefektetniük egy repülőtér alatt. William Wynne tizedes, aki örökbe fogadta és számtalan trükkre megtanította a yorkshire terriert, a drót egyik végét a kutya nyakörvére kötötte, majd berakta az állatot a cső egyik nyílásába, a másik végéről pedig szólólongatta. A kistestű kutya a háborúban nyolc harci csillagot kapott kitüntetésül, a források szerint 150 légitámadást túlélt, s egy alkalommal a gazdája életét is megmentette, amikor figyelmeztette a hulló gránátrepeszekre.

Lajka, a kóborlóból lett űrutazó

A sintértelepről hozott pöttöm kóbor kutya valamivel több mint fél évszázada indult a világűrbe, de ott csak néhány órát élt, aztán kimúlt a stressz és a kapszula túlelgedése következtében. Ennek ellenére Lajka (jelentése: ugató) nagymértékben hozzájárult az űrkutatás fejlődéséhez. Repülése bizonyította ugyanis be, hogy egy fejlett élőlény túléli a súlytalanság körülményeit, és adatokkal szolgált az élő szervezet világűrbeli működésére és állapotára nézve.

Nélküle és társai nélkül nem indulhatott volna az űrbe Jurij Gagarin 1961. április 12-én a Vosztok űrhajón.

Balto, az életmentő

1925 hideg telén az Egyesült Államokhoz tartozó nyugat-alaszkai Nome inuit régióban – amelyet teljesen elzárt a hó – hatalmas diftériajárvány ütötte fel a fejét. Az ellenszerből újakat kellett rendelni, e nélkül a gyermekekre a biztos halál várt. Az 1085 kilométer távolságra lévő Nenánából húsz kutyaszáncsapat összesen százötven kutyájával indult az ún. szérumfutás, mivel már csak így módon lehetett megközelíteni a települést. A csapatoknak szélsőséges időjárással, kemény faggal és hóviharakkal kellett szembenézniük, végül öt és fél nap után a Balto nevű szibériai husky „vezette” szán ért be elsőként, megmentve több ezer ember életét. Az esemény bejárta a világsajtót, s nagy lendületet adott a védőoltások elterjesztéséért folytatott kampánynak.

Fido, a leghűségesebb

A második világháború idején számtalan házi kedvenc pusztult el a támadások következtében. A háború egyik leghíresebb kóbor kutyája Fido volt. 1941 novemberében a toszkán Borgo városában egy téglagyári munkás hazafelé tartott a buszmegállóból, amikor egy sérült kutyára lett figyelmes az útszéli árokban. Carlo Soriani megsajnálta, s hazavitte, majd meggyógyította az állatot. Felépülése után Fido minden áldott nap követte gazdáját a buszmegállóig, s figyelte, hogyan megy munkába, délután pedig szintén elé ment, amikor a busz hazahozta a téglagyárból. Mindez két éven át zavartalanul zajlott, azonban 1943. december 30-án szövetséges bombatalálat érte a gyárat, ahol többek között Soriani is életét veszítette. Bár Fido soha többé nem látta gazdáját, 14 éven át (azaz több mint ötezerszer) ment ki a megállóba, remélve, egyszer hazatér. A média hamar felfigyelt az ebre, aki a hűség mintaképévé vált. 1958. június 9-én lehelte ki a lelkét, éppen akkor, amikor gazdáját várta a megállóban. Halálhírért több újságban is bejelentették.

Aki miatt háború tört ki

A 20. század egyik legbizarrabb konfliktusában egy kóbor kutya robbantott ki nemzetközi válságot. Az incidens volt ugyanis a csúcspontja a Görögország és Bulgária közötti, hosszú éveken át tartó ellenségeskedésnek, amely már a balkáni háborúk során érlelődni kezdett. 1925 októberében egy szökött kutyát kergető görög katonát lelőttek a görög–bolgár határon, mivel átlépett a bolgár oldalra. A lövöldözés csatakiáltásként hallatszódott a görögök oldalán, akik

nem sokkal később betörték Bulgáriába, s több falut megszállás alatt tartottak. Egy nemzetközi bizottságnak végül sikerült elsimítani a két ország közötti konfliktust, ám a félreértés okozta támadás így is mintegy 50 ember halálát okozta.

Liberty, a zsarnok

Az 1974 februárjában született Liberty 8 hónapos korában költözött a Fehér Házba. A golden retrievert Betty és Gerald Ford vette kislányuk, Susan számára. Amikor Susan kiválasztotta a kennelből Libertyt, a kutyatulajdonos ezt mondta neki: „Ez egy nagy kutya. Milyen házban laktok, tudtok majd adni neki enni?” Az elnökhöz nagyon hozzánőtt a házi kedvenc, tucatnyi közös kép született róluk. A hírek szerint, amikor Ford véget akart vetni egy beszélgetésnek, titokban jelzett a kutyának, aki heves farkcsóválások közepette a vendéghez ment, így juttatva gazdáját egy lélegzetvételnyi szünethez. Egyszer a következőket mondta az elnök Libertyről: „Ez a kutya valójában átvette a hatalmat a Fehér Házban, ha benyúlok a zsebembe, még ott is kutyakekszet talállok.”

Ejtőernyős kutyák a II. világháborúban

A britek a második világháborúban az ellenséges vonalak mögé ejtőernyővel dobtak le kutyákat, amelyeket egy darab hússal bírtak rá a kiugrásra. A szövetséges csapatoknak nagy segítséget nyújtottak a négy lábúak, amelyeket arra is betanítottak, hogyha egy bizonyos hangot meghallanak, megmerevedjenek, s ne mozduljanak.

A brit Ken Bailey tizedest arra utasították a felettesei, hogy olyan kutyákat (angol becenévük a „paradogs” volt) képezzen ki, amelyek az ellenséges vonalak mögé jutva a britek „szemei és fülei” lehetnek a földi hadszíntéren. Az állatok minimális ételt és vizet kaptak az ugrás előtt, majd a normandiai partraszállás keretében ejtőernyős

ugrással jutatták őket a német vonalak mögé. Külön betanították nekik, hogyha egy bizonyos hangot meghallanak, megmerevedjenek, s ne mozduljanak. Arra is felkészítették őket, hogy ne legyen zavaró számukra a hangos zaj vagy a különböző szagok. Gazdáiknak általában volt egy darab hús a zsebükben, amivel rávették az állatokat a veszélyes manőverre. Bailey egyébként egy Bing nevű, elzászi colliével ugrott Normandiában, amely végül egy fa tetején landolt, s a katonáknak kellett leszedniük a póru l járt ebet. Néhány hónappal később Bing a Varsity-hadművelet részeként Németországba repült, ahol egy házat kellett megvizsgálnia. Szimatot fogott, s rögtön jelezte a briteknek, hogy – valószínűleg – német csapatok állomásoznak az épületben. A szövetséges csapat körbevette az objektumot, majd sikeresen elfogták az ellenséges katonákat.

Mancs, az életmentő

Még a Wikipédiában is megtalálhatóak a miskolci Mancs nevű német juhász mentőkutya adatai. Eszerint 1994–2006 között élt, és noha tettei nem történelmi jelentőségűek, rendkívüli tulajdonságai miatt világszerte mélyen tisztelték és szerették, Miskolcon szobor őrzi emlékét. Gazdájával, Lehóczki Lászlóval több sikeres mentőakcióban is részt vett. Igazán híressé az 1999-es izmiti földrengés tette, amikor egy hároméves kislányt mentettek ki a segítségével a romok alól, miután már 82 órája ott tartózkodott. Mancs részt vett a mentésben többek között a 2001-es salvadori és indiai földrengéseknél is. A kiképzésnek köszönhetően víz alatti holttestet is képes volt jelezni, valamint egyazon helyszínen helyesen jelzett élő és halott embert is. Ez a teljesítménye és sok-sok bevetése minden idők egyik legjobb magyarországi mentőkutyájává emelte.

Még életében szobrot kapott Miskolc belvárosában. 2006 októberében tüdőgyulladást kapott és elpusztult; gazdája a nyilvánosság kizárásával saját kertjében temette el.

Mancs és szobra 2004-ben

Indiai horoszkóp

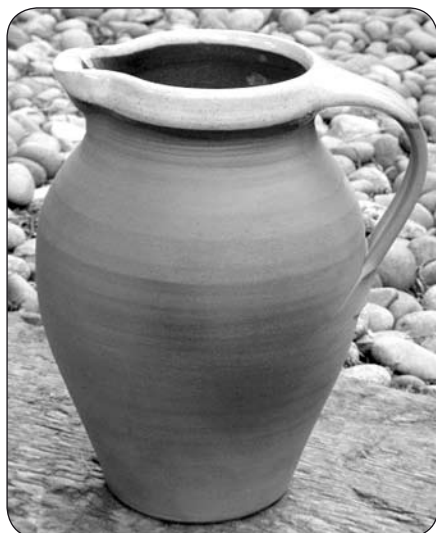
Krokodil
(január 15.–február 13.)

A Krokodil szülöttei elé az életben nem egy akadály gördül, módszerességükkel azonban könnyen elérhetik céljaikat, s munkájukban sem kell tartaniuk attól, hogy elmarad a várva várt előléptetés. A krokodil érzelmeit tekintve nyugodt, azonban éjszaka a legvadabb álma is valóra válik. Karmája szerint ebben az életében a munkája, a karrier kerül előtérbe, és csupán egyetlen szerelemre, a nagy Ő-re számíthat.

Feladatod: Meg kell teremteni az anyagi biztonságot, a karrier nagyon fontos szerepet tölt be az életében.

Korsó
(február 14.–március 14.)

Akárcsak a nyugati asztrológia Szűz szülötte, a Korsó ember is szemérmes. Konzervatív, ugyanakkor ellentétes ember; egyszerre vágyik arra, hogy valaki az oltalmába vegye, azonban szabadsága is megmaradjon. Kedves megjelenésű ember, gyakran mosolyog. Ebben az életében nem egyszer úgy érzi, hogy nem értékeli eléggé.

Feladatod: Ki kell fejlesztened magadban az egészséges önbizalmat. Ne mások véleményétől függj!

Hal
(március 15.–április 14.)

A Halak büszke és rendkívül kreatív emberek, ugyanakkor ritkán valósítják meg elképzeléseiket. A Hal jegyű lélek ebben az életében már nem képes a hazugságra, s nagyon jó a megérzései, olykor akár titokzatosnak is tűnhet.

Feladatod: Egész életedben az igazságot keresed. Fontos neked, hogy érdemeidnek megfelelően elismerjenek, mind anyagilag, mind erkölcsileg.

Kecskebak
(április 15.–május 15.)

Ambiciózus, intelligens ember, aki sokat ad mások véleményére, így nem egyszer kerül vezető pozícióba, vagy a társaság középpontjába. Kezdetben kicsapongó, később lehangol. Ebben az életében tanulnia kell a hibáiból, az emberek nem fogják feltétel nélkül csodálni, ez azonban fejlődését szolgálja.

Az indiai horoszkóp merőben eltér a többi, általunk már jól ismert asztrológiai rendszertől. Míg a nyugati asztrológia csak a pontos születési hely és idő alapján képes a karmára utaló bolygóállásokat meghatározni, addig az indiai horoszkóp jegyei magukban hordozzák a karmát, vagyis a teljesítendő életfeladatokat.

Indiában a hitvilág a reinkarnáción, vagyis az újjászületésen alapul. Hiszik, hogy a lélek nem merül feledésbe, s nem szűnik meg a halál után. Két élet között mi magunk választjuk meg sorsfeladatunkat, melyet a következő életünkben teljesítenünk kell. Ezt az egy (vagy több) feladatot jelenti a karma, vagyis „előre megírt” sorsunk. Az indiai horoszkóp egyes jegyeinek szülöttei más-más feladattal érkeznek e világba.

Az indiai horoszkóp megmutatja, milyen személyiséggel rendelkezünk. Más horoszkópokkal szemben az életünkben elvégzendő feladatokat is megmutatja. Egyesek karmája könnyebb, másoké nehezebb, de minden esetben a fejlődést szolgálja.

Születési dátumod alapján keresd meg, melyik jelben születted!

Feladatod: Fel kell ismerned a saját ballépéseidet, és tanulnod kell ezekből! Ne kövesd el kétszer ugyanazt a hibát!

Bika
(május 16.–június 16.)

A Bika szülötte a művészetek nagy rajongója, romantikus és érzéki. Hűséges, nem rohan kapcsolatból kapcsolatba. Nem túl barátkozó típus, nehezen nyílik meg, de ha egyszer valakit megszeret, azt örökre a szívébe zárja. Szorgalmas és sok időt tölt munkával. Ebben az életben nem az erőftogatás játsza a központi szerepet. Számára a legfontosabb alap a biztos családi háttér jelenti.

Feladatod: Meg kell teremtened a nyugodt, meghitt családi légkört. Így biztonságban érezheted magad!

Emberpár (június 17.–július 16.)

Akárcsak az Ikrek szülöttei, az Emberpár jegyében napvilágot látottak is mintegy kettős személyiséggel rendelkeznek. Imádnak másoknak tetszeni, rendkívüli humorérzékkel bárkit levesznek a lábáról. Hangulatuk ingadozó, egyik pillanatról a másikra képesek önmaguk ellentétévé változni. Ebben az életben nem kerülhetik el a konfliktusokat, hiszen egyszer felnőtté kell válniuk.

Feladatod: Meg kell tanulnod kezelni a konfliktushelyzeteket! Ne menekülj el a problémák elől!

Rák (július 17.–augusztus 17.)

A Rák rendkívül érzékeny és érzelmes lény. Ragaszkodik társához, partneréhez, munkájához, családjához és mindenhez, amit egyszer megszeretett. Állandóan attól fél, hogy ezek bármelyikét elvesztheti. Ebben az életben a szeretet játssza a központi szerepet. Igyekszik minél több szeretetet adni és kapni. Anyagiakban olykor szerencséje lehet.

Feladatod: Szeretetet kell adnod családtagjaidnak és társaidnak. Meg kell tanulnod eligazodni a pénz világában.

Oroszlán (augusztus 18.–szeptember 17.)

Az Oroszlán ember a luxus és a gyönyör rabja. Sokat ad a külsőségekre, legyen szó saját megjelenéséről, vagy értéktárgyairól. Nem szereti az értéktelen csecsebecséket. Becsületes ember. Ebben az életében a szerelmi kapcsolatok jutnak főszerephez.

Feladatod: Meg kell tanulnod élvezni az élet örömeit. Fontos, hogy hű tudj maradni kedvesedhez.

Hajdon (szeptember 18.–október 17.)

A hajdon rendkívül precíz, napja előre kitalált rend szerint zajlik. Olykor távolságtartónak tűnhet. Életében fontos szerepet játszik a becsületesség és a másoktól való függés. Ritkán elég törekvő ahhoz, hogy önmaga ura legyen, legtöbbször mások árnyékában él és dolgozik. Ebben az életben nem kerül vezető pozícióba, s talán a szerelemben is partnerétől függ majd.

Feladatod: Nem szabad a párodtól függened! Fontos, hogy egyenrangú, biztonságos párkapcsolatban élj!

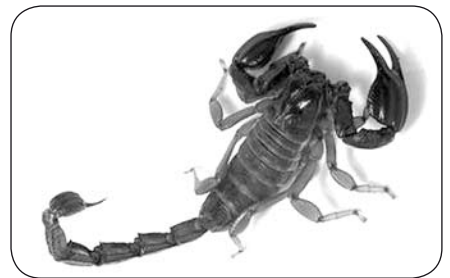
Mérleg (október 18.–november 16.)

A Mérleg társasági ember, rajong a másokkal kialakított kapcsolatokért. Rendkívül ragaszkodó és emberszerető. Ebben az életében a munkája és partnere iránti szeretete köti le. Odaadó, ezt azonban nem egy ember ki is használja.

Feladatod: Ne akard aranykalitkába zárni szerelmedet! Adj neki szabadságot és önállóságot!

Skorpió (november 17.–december 16.)

Rendkívül energikus, életének minden területén szenvedélyes. Partnere általában odaadó, mert a Skorpió ember szeret másokon uralkodni. Saját belső világát szinte soha nem mutatja meg másoknak. Szerelmi élete olykor zavaros. Alapvetően bizalmatlan.

Feladatod: Meg kell tanulnod megbízni társaidban és családtagjaidban. Így elmélyítheted kapcsolataidat.

Íj (december 17.–január 14.)

Állandóan megújuló, rendkívül energikus teremtés. Mindenért tud lelkesedni és szinte mindig optimista. Ebben az életében megtanulja, hogy olykor a környezetének is engedelmeskednie kell.

Feladatod: Meg kell tanulnod másokra is odafigyelni. Tartsd szem előtt, hogy nemcsak neked lehet igazad!

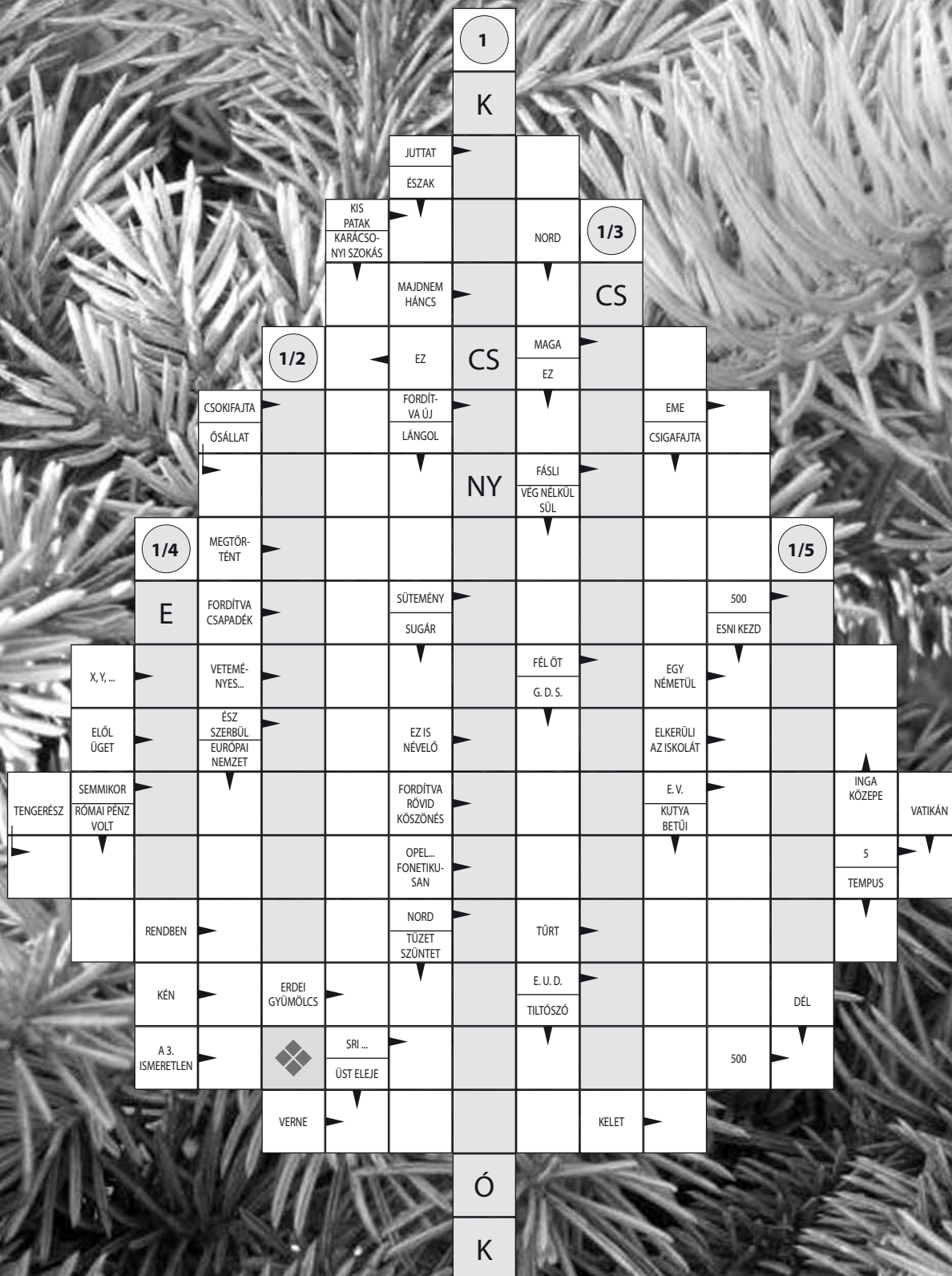
Óriásrejtvény

Rejtvényünkben
Takács Ilona
December
című versének
nyolc sorát kell
megkeresned.

	BIZONY- TALAN		5	VAJDASÁGI HELYSÉG BANÁN BELSEJE		4	RÖDLI BETŰI NÉVELŐ	VÁGYAT FELKELTŐ HATÁS AUSZTRIA		KELETI SZLÁV ITRIUM		
	1											N
								A CSODÁLKO- ZÁS SZAVA LOMBOS NÖVÉNY		GRAMM ZAMBIA		TOLNAY KLÁRI FEL ŐTI
	FOG- ORVOS KÉTIJEGYŰ BETŰ			BÉRELSZÁ- MOLÁS KÉN								
				... LEMAR A TOLVAJ IGÉJE		VV			RÁDIUSZ GÖRÖG BETŰ		TILTÓSZÓ 500	
	PARÁNY HORDÓ- MÉRTÉK			BELGIUM SZÉTKENT KOSZ		PROBLÉMÁ- JA VAN	LÉTEZETT	EZ	ÉSZAK DERÉK EGYENMŰI		DÉL	1000 ZENEKAR- BAN JÁTSZIK
			3								Ú	KÖTŐSZÓ MACEDÓN VÁROS
	ARGON			MÉRLEGEL VEGYJELE: CR			FŐVÁROSA AMMAN	RAJZOT BETŰI BEVOLT ZÁRVA				
	SUGÁR TETEJÉRE		6		SZ					A. E. B. Ü. OXIGÉN		
				RÁDIUSZ ZOMBOR	KARD, MARKOLAT NÉLKÜL NORD		BOLT KÖZEPE O. I.		BOTOS BETŰI			
	KONC					7				B	ÜZLET JAPÁN	
	ERDEI GYÜMÖLCS				8	LUXEMBURG	FORDÍTVÁ ÁLLÓKÉP		JANUÁR ELSEJE SVED- ORSZÁG			ÚTNI KEZD „Z”
	ZÉRÓ	ÉSZAK		BLAHA LUJZA 50		5 1001	ÜTŐKÁRTYA NORD		VONZ BETŰI ÖSSZEVÁG			
					NÉMET ÍRÓ NITROGÉN			AD-E NÉPIESEN KELET			FESZÍTŐ- ESZKÖZ Ó. E.	
	ÉLÉNK BETŰI IPSZILON			JENŐ EGYENMŰI	HORVÁT VÁROS LÉC VÉGEI		HIVATALI RÉSZLEG MIKSZÁTH KÁLMÁN					NEGATÍV ELEKTROD
	SZÍNÜLTIG SZEDETT- VEDETT NÉPSÉG					TOJÁS NÉMETŰL	FERTŐZŐ BETEGSÉG	ÉJFÉL ELŐTT ...LAP	PÉNZBEN KIFEJEZETT DOLOG ÉVKÖNYV			
							INAS BETŰI RAGADOZÓ MADÁR				PAD KÖZEPE	NULLA
	X, Y, ...			EURÓPAI FŐVÁROS	NEM ÉR RÁ MAJOM- FAJTA			...-KE PORTU- GÁLIA	B. SZ.	SZ	TOLNAI OTTÓ HANGTALAN TÓNI	
					FOSZFOR ÓHAJTÓ		EGYHÁZI SZEMÉLY ... POETIKA		FÉRFINÉV			
	KÉPES BETŰI NAGY VIZESÉS						RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG A HARMADIK SZEMÉLYÉ		ORSZÁG NÉMETŰL TÖ- SZÁMNÉV			
	TEVÉN UTAZÓK CSOPORTJA											
						SZARV ANYAGA ESZÉK					ÁLLATLAKÁS	
	ÚTKÉRDÉS MEGBESZÉ- LÉSE NEVELŐ	DEHOGY UGYAN		ROMÁNIA Y		VAN TEMPUS		VERSENY- ÁLLAT				
							ITRIUM	LÓRÁN LENKE				

B. Ü. É. K.

Karácsonyi keresztrejtvény

Ágh István Varázslat karácsonyra című versének három sorát találd a rejtvényben.

Mesekönyvet nyertünk – meséket illusztrálunk

A meseillusztrálás ötlete akkor pattant ki, amikor egy, a Jó Pajtásban megjelent keresztretjvény közös megfajtasért mesekönyvet nyertek a torontálvásárhelyi/debellácsi Moša Pijade iskola magyar tannyelvű hatodikosai. Mivel a jutalomkönyvet a tizenkét gyerek között semmiféleképpen sem lehetett testvériesen elosztani, a kötetből egy-két történetet felolvastak, majd aki vállalkozott, odahaza illusztrálja. Felmerült az az ötlet is, hogy a Hihetetlen mesék könyve néhány szerzőjét személyesen is vendégül látják iskolájukban, író-olvasó találkozó keretében.

Addig pedig készülnek szorgalmasan az illusztrációk és a mesedramatizációk, amelyek digitalizált lenyomatait egyelőre a Facebook közösségi portálon lehet megnézni, esetleg megdicsérni. A csapatnak ugyanis ennyi is elég.

Lejegyezte és fényképezte:
Martinek Imre

A torontálvásárhelyi hatodikosok lelkes csapata

Zoknikirály
– Rontó Barbara illusztrációja

Az aranyhal
– Pozsár Árpád illusztrációja

Sára Viktória
munkája

Tündérszó meseíró pályázat

A székesfehérvári Gárdonyi Géza Múvelődési Ház és Könyvtár Egyesület ötödször hirdeti meg nemzetközi meseíró pályázatát. A pályázatra a világ bármely országában élő 8–15 éves gyermekek magyar nyelven írott meséit várják e-mailben, csatolt Microsoft Word dokumentumban, vagy postai úton 4 példányban, 2014. március 3-ig. A pályázatra az 1999. január 1-je és 2005. december 31-e között született gyermekek meséit fogadjuk. A mese mellé, kérjük, feltétlenül csatolják: 1) a meseíró nevét, 2) születési idejét (év, hónap, nap), 3) postacímét (ország, település, utca, házszám, irányítószám), és 4) szülei egyikének lehetőleg e-mail címét vagy telefonszámát! A pályaművek terjedelme legföljebb 6000 karakter (3 nyomtatott oldal) lehet. Témájukkal, irodalmi formájukkal kapcsolatban nincs

semmiféle megkötés. Egy pályázó csak egy mesét küldhet be a zsűrinek. A pályázat szellemi mecénása Lezsák Sándor költő, a Magyar Országgyűlés alelnöke. A bírálóbizottság neves írókból áll. A díjnyerteseket oklevéllel és egyedi művészeti alkotással jutalmazzuk. A döntést követő ünnepélyes eredményhirdetés 2014. június elején lesz Székesfehérváron.

A díjazottakat 2014. május 15-ig telefonon vagy e-mailben értesítjük, illetve névsorukat a www.ggmuvhaz.hu honlapon közzé tesszük. A legjobb írásokat az Egyesület egy későbbi időpontban megjelenteti. Cím: Gárdonyi Géza Múvelődési Ház és Könyvtár Egyesület, H-8000 Székesfehérvár, Sóstó lakótelep 1., Magyarország, +36 22/501-161; tunderszopalyazat@gmail.com

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányza

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ szek@jopajtas.info